

A MATÉRSKÁ **S** SCÉNA

Č. 3
'97

12 STRAN NAVÍC VĚNUJE
DIVADELNÍ SPOLEK VOJAN
LIBICE NAD CIDLINOU

10 Kč

- KRAJOVÉ PŘEHLÍDKY
- PANTOMIMĚ OTEVŘENO PODRUHÉ
- DIVADELNÍ TŘEBÍČ
- ŠRÁMKŮV PÍSEK
- ROZHOVORY S F. MIKEŠEM, J. DEJLEM
- S PRIMÁTOREM M. DVOŘÁKEM

OBSAH

Zamyšlení / Jan Císař	2
Divadelní „Mlejn“ aneb Pár poznámek ještě o jiných věcech / Jan Císař	3
Každý (region) na svém Písečku...	
Například Břeclav / Karel Thomas	4
Josefodolské divadelní jaro 1997 / František Sokol	6
Hanácký divadelní máj / Vladimír Dědek	6
Pražská přehlídka her pro děti / Les	8
A co děti?!... Radnický dráček / -me-	8
Nový Bor '97 / Ilja Bureš	9
Východočeská regionální přehlídka inscenací pro děti a mládež / Vladimír Zajíc	10
Divadelní přehlídka „Dospělí dětem“ na severní Moravě a ve Slezsku / Stanislav Macek	11
22. Festival amatérských loutkářů v Praze / MS	12
Otvírání '97 v Karlíně / Eva Machková	12
Strohé ohlédnutí za dětským divadlem v Mělníku / Jaroslav Kodeš	14
Bechyňské jaro '97 / Radim Svoboda	14
Děti z jižní Moravy se vrátily do Třebíče / sš	14
Před čtyřicet lety / jh	15
Otevřeno podruhé / Lenka Lázňovská	16
Třebíčské radosti a starosti / Jan Císař	17
Scénografie Divadelní Třebíče 1997 / Karel Zmrzlý	20
Perličky z Třebíče / LL	21
Třikrát jeden / jh	21
36. ŠRÁMKŮV PÍSEK 1997 / Vladimír Zajíc	22
Příležitostný divadelník z libosti - primátor Martin Dvořák / Rozhovor připravila Lenka Lázňovská	24
Divadlo je vážná práce / Rozhovor s F. Mikešem připravila Lenka Smrčková	25
Jednou jsme dole a jednou nahoře / Rozhovor s Jaroslavem Dejlem připravila Lenka Lázňovská	26
Laskavý přítel ochotníků / Vít Závodský	27
Rudolstadt podruhé / Lenka Lázňovská	28
Setkání s německým ochotnickým divadlem / ing. Miroslav Houštěk	29
Jak jsme (ZASE) byli v Litvě... / Alexandr Rychec	29
Dramaturgický pozorník / Jarmila Černíková-Drobná	30
Dilia informuje	31
Nabídka divadelního představení	31
Zprávičky	31
Kalendář akcí	32

Foto na této straně je z inscenace muzikálu Divotvorný hrnec, který uvedl na Divadelní Třebíči DS Jiřího Voskovce ze Sázavy.
Foto: Ivo Mičkal

ZAMYŠLENÍ

V souvislosti s letošní Divadelní Třebíčí by bylo možné mluvit o mnohém. A tak mi dovozte, abych jenom letmo připomněl jednu velmi zásadní otázku. Množství témat vzniká tím - a především tím - že rozsah jednotlivých druhů žánrů i stylů byl na letošní Třebíči opravdu velký. Je to samozřejmě příznačný rys současného divadla, ať už amatérského nebo profesionálního. Není skutečně jednoduché orientovat se tváří v tvář každé inscenaci v principech, které si zvolila, najít klíč a posuzovat ji tak, aby nebyla posouvána a tím i nahlížena ve zcela jiných souvislostech. A stejně tak není jednoduché přijmout každou inscenaci tak říkajíc stejným vztahem, nedávat najevo nebo přinejmenším nenechávat se v nitru unášet osobním vkusem, sympatiemi či antipatiemi. Už nikdy se ovšem nebudeme moci shodnout na tom, že to nebo ono v divadle platí jako jakýsi zákon nebo přinejmenším vzor. A stejně tak už nikdy nebudeme moci říci o něčem, že tudy cesta divadla - chcete-li amatérského divadla - nevede. Tím chci na závěr říci, že množství témat, která Divadelní Třebíč 1997 přinesla a nabídla, je zároveň svědectví nejenom o kvasu a pohybu uvnitř amatérského divadla, ale především svědectví o tom, že se stále a bez oddechu vyrovnává s celou složitou problematikou proměny současného kulturního, uměleckého a divadelního života. A řekl bych, že právě díky té pluralitě témat amatérského divadla v Čechách a na Moravě činí způsobem zřejmě velmi užitečným a prospěšným.

Jan Císař

Vybráno ze zpravodaje DT 6/97

AMATÉRSKÁ SCÉNA

Dvuměsíčník pro otázky amatérského divadla a uměleckého přednesu.

Ročník 34 (Ochotnické divadlo 43)

Vydává Informační a poradenské středisko pro místní kulturu, Blanická 4, 120 21 Praha 2.

Vedoucí redaktorka: Lenka Lázňovská.

Redaktor: PhDr. Milan Strotzer.

Redakční rada: prof. J. Císař (předseda), dr. V. Šrámková, J. Lhotská, A. Exnarová, J. Bixi, J. Brůček, V. Ondráček, F. Mikeš, I. Samotný, J. Hraše, J. Kodeš.

Grafická úprava: Hana Tomková (obálka), Jitka Tláškalová (loga), Václav Morava (kresby).

Adresa redakce: pracoviště ARTAMA, P.O. BOX 2,

Křesomyslova 7, Praha 4, telefon 02/61215684-7, fax: 6121 5688.

Tiskne Kulturní agentura IKARUS Mělník.

Rozšiřuje: A.L.L. production spol. s r.o., P.O. Box 732, 111 21 Praha 1, e-mail: allpro@mbbox.vol.cz, http://www.allpro.cz, paní Vokurková, tel. 02/24009209.

Objednávky přijímá redakce časopisu a vydavatel.

Cena 1 výtisku 10,- Kč, roční předplatné 60,- Kč.

Nevyžádané rukopisy redakce nevrací.
Toto číslo bylo dáno do tisku 9.6.1997.

© IPOS PRAHA 1997

ISSN 0002 - 6786

Nov. výpl., P Pha 025, pov. ŘPP 1378/94

Divadelní „Mlejn“ aneb Pár poznámek ještě o jiných věcech

Když jsem se blížil k Domu kultury Jihozápadního města ve Stodůlkách, jenž se zove Mlejn, padla na mne tíha marnosti, neboť tak ostřklivou budovu jsem už dlouho neviděl. V duchu jsem si říkal, jestli to není znamení toho, co mne čeká; jestli ta regionální přehlídka mladého divadla pojmenovaná Stodůlecký píseček, jež se konala 12. - 13. dubna, nebude mít stejnou podobu. Ovšem - uvnitř Mlejna jsem pookřál, protože interiér je povzbudivě příjemný, o obou dámách, jež se o nás staraly už nemluvě. A tak jsem si zase řekl: že by tohle pozitivní znamení převážilo a vše se obrátilo v dobré? Uprímně řečeno: mámi dnes, po skončení nějak popsát své dojmy a pocity, pak se pohybuji mezi oběma extrémami exteriéru a interiéru Mlejna.

První den začal velmi podařeně. Mé podezření, že vymezení Srámkova Písku jako divadla věkem doslovně „mladého“ není nejlepší, se začalo měnit v chmurnou jistotu. Neboť do této přehlídky a soutěže pak vstupují kolektivy, které jsou opravdu na samém počátku divadelní činnosti a pokoušejí se o vratké krůčky. Nic proti nim, naopak jejich konání je jistě bohužel a je mu třeba držet palce. Ale: divadelně tu není téměř o čem mluvit; několikrát jsem zejména během prvního dne trpce želel, že nemáme v porotě odborníky na výchovnou dramaturgii, neboť ti by byli daleko více užiteční než má kolegyně doc. Ullrichová a já, kteří jsme z toho „velkého“ divadla. Celé tohle spíše „paradivadelní“ než divadelní hemžení vyvrcholilo pak dvěma představeními ŽUŠ Štítového z Prahy 3. Známu tu partu už dobře, viděl jsem ji po třetí. Po prvé jsem se bavil jejich neumělostí jako zvláštním přírodním úkazem na způsob duhy či vodopádu, po druhé jsem to bral jako mladickou drzost, na niž samozřejmě mají ti „teenageri“ nárok, ale letos už mně začala docházet trpělivost. Neboť když se vám jedno představení doslova před očima zhroutí - hrálo se o dvacet minut déle, protože jedna situace se nemohla hnout z místa a do nekonečna zněla replika, kterou si budu pamatovat snad do konce života: Jsem Bajo Pedro ex machina! - a druhé je od začátku zmatek, v němž se není možné vyznat, tak si řeknete, že tohle věru nemáte zapotřebí! A hle: večerní diskuse s tímto souborem mně přinesla jeden z velkých zážitků, jež jsem ve Mlejnu měl. Neboť jsme se dostali na témata zcela základní, kdy se ukázalo, že tenhle soubor - alespoň v té části, která mluvila - je přemýšlivý, vzdělaný, koncepcí a že zcela programově vyrábí tohle své „antidivadlo“ jako projev bytostně prožívaného „postmoderního“ vztahu ke světu. Myslím si, že jejich výchozí premisa je mylná, že zaměňují skutečnost s divadlem, předvádění jistého modelu s realitou nejreálnější, prostě: když jejich představení je zmatek a nic v něm nefunguje a nic není na svém místě, tak jsou přesvědčeni o tom, že my diváci to pochopíme jako model, obraz životního chaosu, že to spoluprožijeme jako svou zkušenost či čert ví jak. Ale o to ani tak nejde.

Jde mně o diskusi, navíc ještě vzrušující tím, že se do ní naplno a s vervou zapojili členové souboru **DDS Ty-já-tr DDM z Prahy 7, jenž se představil inscenací stojících na verších Christiana Morgensterna a nazvané Beránek měsíce**. Je typ tzv. „divadla poezie“. To „tzv.“ - tak zvané - je tu proto, že si prostě myslím, že to divadlo není. Neboť tu nikdy nedojde k tomu, co divadlo tvoří jako druh - nikdy se slovo a pohyb nespojí v situaci a nikdy skrze tuto situaci a touto situací nevyšle zprávu jako základ komunikace s divákem. Je to dokonale a přesně fungující jevištní mechanismus, jenž se přelévá s jistotou brilancí kolektivních pohybových či tělocvičných vystoupení a produkcí, kde můžete obdivovat sám fakt, že to takhle precizně vůbec jde a kde také najdete množství někdy více jindy méně interakcí lidského těla z budovaných situací. Jenže: pak k tomu vůbec, ale vůbec nepotřebujete Morgensterna; dokonce vám vadí. A opačně - když začnete poslouchat Morgensterna, pak se jen divíte, proč se zrovna hýbou takhle a proč zrovna k těmto veršům dělají či naznačují pohybem tuto situaci. Když už tak už ... čím dále od divadla v tomto případě by asi bylo lépe. Myslím, že to velmi dokonale ukázal jiný soubor: **Zhasnuto - Centrum tvořivé dramatiky Praha 6. Inspiroval se texty a hudbou Laurie Andersonové a vlastně už název pořadu Ukázka č. 22** jen potvrzuje, že je to jakýsi útržek, jenž nechce být ničím celistvým. Pár fragmentárních motivů z textů, mírný, neokázalý pohyb, jenž jen občas naznačí interakci mezi postavami a nesmělý pokus o komunikaci gestem a hlavně: pozoruhodně jemná, krásně znějící melodie beze slov. Jak už tak všemu, co se pohybuje v těchto vlnách dávám označení „divadlo poezie“, tak se to nabízí i v tomto případě. Ale já bych to - teď upřímně a věcně - spíše nazval „paradivadlem“. Neboť podstata tohoto představení není v komunikaci s divákem. Ostatně: v tomto směru je tato jevištní produkce velmi útlá, neobsáhne větší prostor, než kam dosáhne jakési „vnitřní vlnění“ členů souboru a je to ze všeho nejvíce emanace pocitů, jež ti na jevišti bytostně prožívají. V tomhle je ta jevištní produkce důsledná, soustředěná, disciplinovaná, krajně citlivá a spředená jako přejemné krajkoví. Divadlo to je takové málo, ale v té „paradivadelnosti“, jež vyznačuje hlubinné prožitky, si můžete také prožít své. Můžete se ponořit do atmosféry, v níž pociťte cosi na co není čas v chvatu všedního dne. Takže tady to, když už tak už, platí dost konsekvantně.

Ale zpět k té noční diskusi. Na jedné straně soubor, jenž umělost divadla principiálně odmítá. Na straně druhé soubor, který naopak tuto umělost vyznává s nehlubším přesvědčením. Jedním slovem: paráda! A tak mně znovu napadlo to, o čem přemýšlím už delší čas. O tom, že zmizel základní článek konfrontace, že nával souborů nejrůznějších zaměření a nejrůznější úrovně do jedné jediné pražské soutěže „mladého divadla“ je málo - jestli je vůbec - ku prospěchu amatérského divadla. Aby bylo jasno: nejsem proti soutěží, ale vadí mně, že ten „soutěžně-postupový“ moment začíná převažovat, že rozhovory o divadle se stále více zmenšují. Asi to tak dnes musí být, asi jsou pro to „objektivní“ důvody, jež můžete zahrnout

pod jediný pojem: doba. Ale i tak mně to vadí.

Snad už z toho, co jsem doposud napsal, vysvitá, že úroveň této přehlídky byla značně nevyrovnaná. Ze část souborů se pohybovala na úrovni „učednické“, která ovšem po mém soudu do velké míry přesně charakterizuje soubory, jež se hlásí na Písek jako „soubory mladé“. Jsou to prostě soubory začínající, začátečnické, učící se prvním písmenkům divadelní abecedy. V Mlejnu nejdále z nich došel soubor **Š.O.K. z Gymnázia Jana Keplera z Prahy 6**. Představení **Princ Bhadra a princezna Vasantaséna**, které vzniklo na textu **P. Humla a H. Krejčího**, bylo uspořádané, skloubené, přehledné, bez větších neobratností. Samozřejmě - je děláno a hráno především pro fandů a fanynky z řad kamarádů a spolužáků a tak herecké výkony se neobejdou bez různých šklebů, posunků a občasných celkových pitvoření, o němž ten nebo onen herec ví, že právě na toto publikum bezpečně zabere. Což dovedlo i plně hlediště Mlejna, kam přišli vskutku „fandit“ přátelé Š.O.K. u a svými živými reakcemi ocenili především tato „zdařilá“ komická místa.

Do divadla „mladého“ nejenom věkem, ale také „duchem“, jež překračuje tradiční stezky a cesty se tu pouštěly soubory jiné. Na místě prvním musím jmenovat **Divadlo (bez záruky) z Prahy**. Jejich **Příběh** - to je název - **A. Nováka, J. Strejcovského a T. Rauera** má nesporně velké ambice. Chce být nonverbálním a kolektivním vyprávěním věčného „příběhu“ lidstva. Zdá-li se vám to příliš vznešené, pak mohu říci lidské pospolitosti, nebo snad lidí. Ale raději říkám lidstva, protože ambice tohoto představení mívá k tomuto pojmu, které svými negativními vlastnostmi destruuje vlastní existenci. Problém začíná už v té „kolektivitě“ bez „individualizovaných“ postav a prohlubuje se tou „nonverbalitou“. Neboť nezbývá nic jiného, než vytvořit jakési „schéma“ situací, v nichž se demonstruje model těchto vlastností. Či ještě lépe: situací, které tento model „destrukce“ mohou předvést. A řeknu-li schéma, pak také říkám, že něco je jen náčrtem (zběžným), kostrou (něčeho), osnovou, v hlavních základních rysech naznačením uspořádání, složení něčeho (jednoduchého). Přesně tohle platí i o Příběhu. V určitém okamžiku to schéma je definitivně jasné, už nečeká žádné překvapení a všechno běží podle zřetelně a předem vytýčeného plánu. Vím, že jsem asi musel souboru připadat jako fosilie,

**JAK? KDYŽ
BYLO
O ČEM**

když jsem se mu snažil vysvětlit, že drtivou většinou takové velké pokusy o „filosofii“ dějin lidstva realizované tímto „modelovým“ způsobem končí nevzrušivou abstrakcí. Zvláště pak tehdy, když chybí slovo a jeho váhu musí nahradit pohyb a výtvarná složka. V tomto případě je žádoucí opravdu velká invence, imaginativnost, nápaditost, překvapivost. Což o inscenaci Příběhu neplatí. Je v ní uloženo mnoho práce, úsilí, snahy a záměrů, což všechno nejenom mohu, ale musím ocenit. Ale je mně líto: i tak nadále nemohu než setrvat na svém fosilním stanovisku, že tu nevzniklo nic víc než schéma. A schéma není něco, co by divadlu slušelo.

Doktor Pouštník Divadla Na cestě P. M. z Prahy 8 je stylotvornou studií. Text **Huberta Krejčího**, jenž je vlastně jedinou rozvinutou situací, se tu variuje v různém hereckém provedení. Po prvé a po druhé se změní okolnosti a charakter postavy, po třetí a po čtvrté se mění žánr. V případě prvním a druhém je to jasné, průkazné a také v základních souvislostech a parametrech čitelně udělané. V třetím případě jde o „nekomunikativní“ vyprázdněnou komunikaci absurdních dramat a la Ionesco nebo i Havel a v případě čtvrtém o western. Tady začaly problémy. Na tu „nekomunikativnost“ nestačí jen rychlé a stále ve stejné intonaci odříkávání textu a western vyžaduje především umět všechny ty „rituální“ postoje, pohyby, pohledy, gesta, které charakterizují drsné muže Západu. Tohle představení zatím jen naznačuje a když k tomu přidáme ještě fakt, že navíc se herci ve westernu pokoušejí o improvizace, opouštějí dialog textu, pak je to zatím úkol nad sílu souboru, zatím se ten „stylotvorný“ experiment nedáří. Pro úplnost musím ještě v této chvíli zmínit soubor **Dovejvrtky z Prahy 7** s jeho představením **Řekli byste Dejvice**. Vzniklo na základě dvou pohádek z knihy **Jana Wericha** Fimfárum a jak název svědčí, snažilo se najít jisté netradiční postupy v posunu do „dejvického“ kontextu. Jenže - to je jen náznak, protože celé představení má základní velký problém s tím, jak vůbec epické vyprávění předvést v divadelní situaci. Což přímo školsky názorně dokazují některé momenty, v nichž to, co přímo volá po „zdivadelnění“ hrou, se odvypráví a ještě k tomu za scénou, zatímco jiné sekvence textu, které nedovolí nic jiného než stát (nebo sedět) a mluvit se odehrávají (spíše odvykládají) před očima - zcela nezaměstnanými a tím nezúčastněnými - diváků v hledišti.

A tak nakonec ze všech těch pokusů o skutečné divadlo „mladé duchem“ zůstal představení **Kulturně divadelního spolku Puchmajer z Prahy 6**. Kvantitativně je to asi málo, ale zato podoba tohoto představení natolik potěšila, že dokázala přehlušit rozpaky z té „mladosti“ věkem, jež jsem pociťoval během přehlídky a pozicuji dodnes. Divadelní vědci - pardon: podle programu teoretikové - studenti katedry divadelní vědy z pražské filosofické fakulty, jež založení tohoto souboru iniciovali a jež mu vtiskují jeho program ideový i zřejmě konkrétní režijní tvar každé inscenace, si zvolili jako východisko epickou předlohu „kulturního autora“ **Borise Viana**. Její příběh se odehrává v den D u Avranches - tedy v den a na místě kdy a kde začala invaze Angloameričanů do

Francie. Jenže - vtip základní situace je v tom, že obyvatel domku, v němž sídlí místní ras, se to nijak netýká. Je to pro ně stejně běžná, banální záležitost, daleko méně důležitá než svatba dcery. A tak „dějinné události“ sestupují na úroveň všedního, každodenního konání a jednání. Němci jako Američané přicházejí do toho domku na návštěvu jako francouzští sousedé a všechno se mění ve velmi sousedské počínání. Ze tento pohled na dějiny, má prakticky polohu „smíchovské kultury“, která oficiální a velké vidí zespoda a že je to příležitost k humoru ironickému, parodickému, paradoxnímu a absurdnímu, je jasné. Puchmajer tuto rovinu realizuje zdařile. Už převod epiky do divadelní předlohy má všechny znaky divadelního díla s jasnými, promyšlenými, pevně a důsledně vedenými situacemi, které dávají příležitost tomu, aby text - literatura se staly divadlem. Řádově vzato: je to text pro divadlo, jenž může být kýmkoliv a kdekoliv zahrán.

K tomu ještě přistupuje zvláštní poetika inscenace. Nazval bych ji „divadelní obřadností“. Z jistého hlediska je to inscenace realistická, která stojí na syrovosti a jedinečnosti detailu. Jak ostatně jinak, když je nutné předvést banalitu všednosti jako vlastnost, jež z dějin činí „sousedskou“ každodennost. Ale to všechno je nakonec povyšováno zřetelnou a důrazně prezentovanou stylizovaností hereckého gestusu. To jest tou kvalitou „brechtovského“ ražení, kdy postava je uchopena jako celek a vši svou „tělovostí“ usiluje o to být celistvým znakem, nikoliv napodobením člověka. Musím říci, že tohle se až překvapivě dobře daří, že reálné postavy „ze života“ onou „divadelní obřadností“ vstupují do světa „příznakového“, v němž na všechny čeká na konci temná jáma, do níž ras odhazuje kosti zvířat, ale také do ní nemilosrdně, protože věčné, padají (jsou svrženi) všichni, kdo se nevejdou do té každodennosti, kdo jí překážejí. Takže dějiny i každodennost se na konec srovnají v jednotu v páchnoucí díře se zahrňavajícími kostmi lidí i zvířat; všechno je „zglajchšaltováno“ v tomto už nikoliv majestátu, ale v přízemnosti smrti. Řeknu-li, že je to černý humor, je to asi málo. Ale přesto si myslím, že je to zřejmě nejlepší či nejadekvátnější označení této polohy inscenace. Polohy, k níž představení míří už svým názvem. Jmenuje se **Rasovna pro všechny** - a o tom vskutku také hra je. Všichni - ti, co dělají dějiny i ti, co jsou hráči na šachovnici každodenní banality - skončí na konec v rasovně. Po prvé jsem se s tímhle pohledem na život a smrt, dějiny a všední současnost setkal v Haškově Osudech dobrého vojáka Švejka, kde jednoho dobrovolník Marek by chtěl napsat na vagón, jímž by jel na frontu tento verš: Lidskými hnáty zurodníme lán. Acht Pferde oder achtundvierzig Mann. (Jen pro srozumitelnost překládám německý řádek verše: Osm koní nebo čtyřicet osm mužů).

Rasovna pro všechny je ovšem také divadlo zábavné, divadlo, jež má řadu komediálně laděných situací - byť je to humor velmi, velmi zvláštní. Jak ostatně vyplývá z předešlých slov. Je to ovšem také jeden z nejlepších Vianů, jež jsem viděl v divadelním provedení. A je to také představení, které - ostatně už jsem to řekl - přispělo k tomu, že mé pocity, dojmy a

zážitky ze Stodůleckého písečku kolísaly mezi oběma extrémy, o nichž jsem mluvil na začátku a neklonily se po výtece k pólu zápornému.

Jan Císar

Každý (region) na svém Písečku... Například Břeclav

BŘECLAVSKÝ PÍSEČEK

11. - 12.4.1997

Oblastní setkání mladého amatérského divadla ŠP '97

Nedávno jsem četl o teorii děravého vědra - týkalo se to sice marketingu, ale myslím, že v oblasti přehlídek amatérského umění platí také. Stručně (mírně upraveno): Žádné vědro není tak utěsněné, aby z něj voda nevytékala (nebo se alespoň neodpařovala). Proto záleží na jejím permanentním doplňování. Kdo na to zapomeně, jednoho krásného dne zjistí, že je vědro prázdné.

Bývalý Jihomoravský kraj se s nedostatkem přehlídky (a s přebytkem souborů) již dlouho potýkal. Příznivou vlastností byla před třemi lety brněnská přehlídka v Brně na Leitnerce, která ovšem kapacitně nestačila, navíc se v minulém roce neuskutečila.

Proto jsme rádi uvítali iniciativu břevlavské Agentury ZVUK (a zejména jejího ředitele, ing. Ludka Kabelky), která za pomoci ARTAMY rozjela novou regionální přehlídku, směřující ke Srámkovu Písku. Získání podpory města přitom nebyl (světe, div se) problém. Agentura nabídla souborům několik prostor k vystupování, nakonec však vše probíhalo ve vlastní budově (a venku). Devět souborů odehrálo deset představení; v sobotu dopoledne se řada odvážlivců pustila do propagace částečně improvizovanou Pouliční scénou na břevlavské pěší zóně. Se soubory, které o to projevíly zájem, proběhla diskuse (za přítomnosti odborné poroty a diváků).

Co jsme tedy viděli:

Divadelní soubor DK Kroměříž - Ernest Bryll: MALOVANÉ NA SKLE aneb JANOSIK.

Klasické ochotnické interpretační podání souboru s dobrými „muzikálovými“ hlasy - se spoustou základních chyb. Spíše by se mělo objevit v přehlídce směřující k Divadelní Třebíči.

Hofmannovy odpory ZUŠ Uherské Hradiště - vlastní úprava dle R. Bradburyho Májová čarodějka: CECY

Představení plné obrazů, které bohužel jdou často po povrchu, po formálních stránkách (výrazné kostýmování, líčení, slovo), význam zůstává v nedosažitelné hlubině. Bohužel právě proto vyniknou neumělosti v provedení.

Netrdlo Vyškov - Milan Kundera: JAKUB A JEHO PÁN

Hra, která léta slavila úspěchy v hvězdném obsazení Činoherního studia Ústí nad Labem, je najednou prázdná. Kde jsou všechny ty fóry, obrazy, nuance? Soubor zvolil „svůj“ přístup, který je bohužel ve většině případů podávání neslaného nemastného a nedovařeného jídla. Pak se úvodní píseň „Hrajeme si na divadlo“ jeví víc jako alibismus než jako zcizovák. A také: nejde spíše o „třebíčské“ představení?

DS ZAZÁDY MALÉ SCÉNY Zlín / J. Genet - Služky

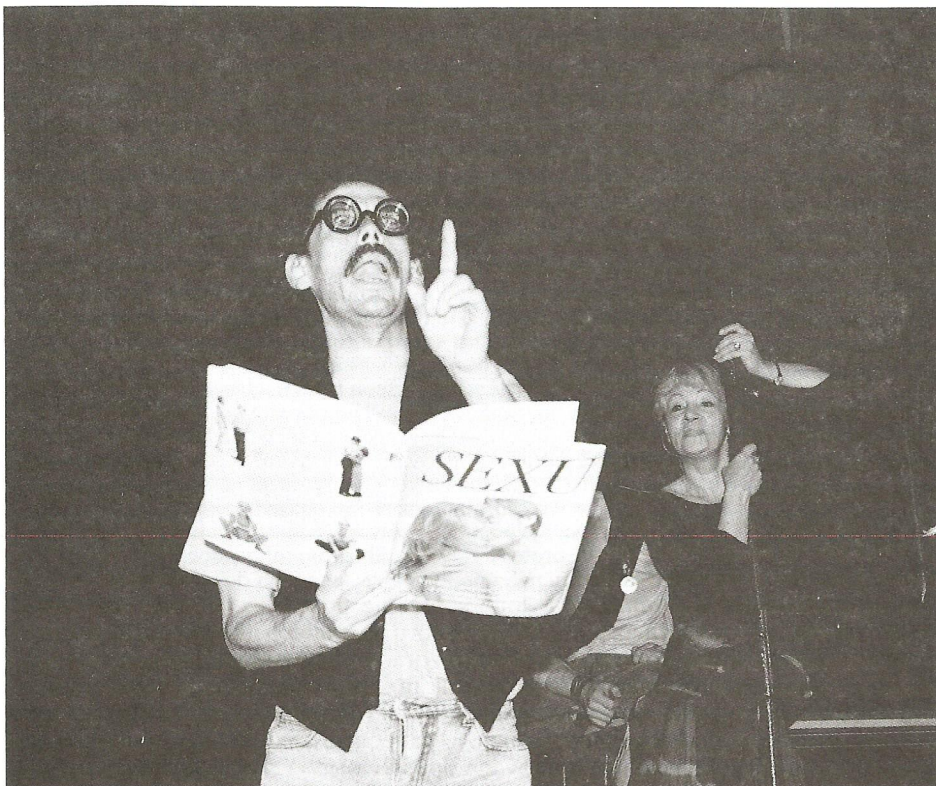
Foto: archiv souboru

**Studio Dům Brno - Hubert Krejčí:
ARLEKINO VEYODOU BRETAŇ-
SKÝM aneb KRAL LEYR A JEHO
TRI DCERY neboli ZKAMENĚLY
PRINC**

Svrchovaně stylizované herectví, vycházející z commédie dell'arte a z pokleslých lidových, divadelních a literárních forem (červená knihovna, pouťové divadlo etc.). Vzniklá inscenace (= známý příběh krále Leara) působí komplexně profesionálním dojmem (profesionálním v kladném slova smyslu).

Zazády Malé scény Zlín - Jean Genet: SLUŽKY

Herecky soustředěný projev mladých hereček, dobrá práce s mizanscénou. Plavbackový rámec dává inscenaci směr - k nenaplněné touze, která se realizuje až sebekrutěji. V konci inscenace se téma nenaplněnosti touhy téměř scénickým citátem propojí s významově podobným kouskem - se Třemi sestrami. Postava Milostivé pani je ovšem režijně vedena do pojetí, které se dvěma nekoresponduje. Což je škoda.

DS DOMU KULTURY Kroměříž / E. Bryll - Malované na skle aneb Jánošík

Foto: archiv souboru

**Studio Dům Brno - kolektiv: DIVA-
DELNI NOCNIČEK**

Člověk už měl pocit, že politické divadlo angažované v tom dobrém slova smyslu, neexistuje. A ejhle: Studio Dům přivezlo svoji alarmující vizi spolupráce s Evropským společenstvím, případně dalšími nadnárodními orgány, a to v tak jasné, přesné, a zároveň umělecké formě, že názor souboru okamžitě souzněl s mnohým z nás.

Divadelní společnost Hobit Gymnázium Jihlava - Vlastimil Rada, Jaroslav Žák: LOJZA KAPO aneb Z TAJNOSTÍ ŽIZKOVSKÉHO PODSVĚTI

Uctyhodná předloha, patrně však příliš zamotaná, aby ji mohl soubor odehrát, zejména když se nesoustředil na přesné a konkrétní jednání, na rytmus situací a celku. Pěkné scény odhalení pomníku apod. bohužel zůstaly v balastu přibližnosti a neumělosti.

Divadelní kroužek při Moravském gymnáziu Brno - Pavel Dostál: VYTEČNÍCI

Věčný problém Výtečníků ani tato inscenace nezdopověděla: Co je to výtečník, rošťák, lump ve škole? Vše je jen ve slovech, nepovedené mizanscéně, mimořádně odvážném zpěvu (nevím, jestli bych byl dostatečně odvážný divák poslouchat je delší dobu). Jediná postava, která by se měla vyvíjet, tedy školník, je zcela nezřetelná, neurčitá, nemotivovaná. Předloha, která čerpá z úspěšnosti kousků Jaroslava Žáka v brněnském provedení působí jako nejméně o sto let starší.

Regina Brčclav - Jakub Hron Metánovský, Martin Janků, Zdeněk Miklín - BA-ZA-MAR aneb Z deníků profesora Jakuba Hrona Metánovského

Soubor má schopnost zpracovat inzitivní bizarní text do aktuální podoby výpovědi o současném člověku, o světě, který mladého člověka očekává a zajímá, výpovědi, která obsahuje i vyjádření obav a nejistot. Představení balancuje na hranici mezi smutkem a humorem, velmi jednoduchými prostředky dosahuje velkého účinku a to mj. výraznou hudebností (jak nástrojů, tak slova, souzvuku, rytmu i disonancí). Soustředěné herectví se projevuje ve specifickém pohybovém a mimickém výrazu.

Dobře utajené divadlo Vyškov - Nikolaj Nosov, soubor: POSLEDNÍ NEZNÁLKOVÁ PRIHODA

Klasický příběh dětské literatury je pojmut bohužel bez nadhledu, divák se delší dobu marně chytá, než pochopí, že se hraje opravdu „Neználek tak, jak leží a běží“. Přitom je zde mnoho rovin, které po nadhledu přímo volají - např. podoba prvobytně komunistické společnosti, jediný „chlapeček“, který spadl do města „žen“ (Malenek) atd. Soubor se jeví dispozičně jako velmi schopný, režijní pojetí předlohy jej však vede na slepou cestu.

Všem souborům nelze upřít nadšení, se kterým provozují tuto z dnešních ekonomickoodcizených hledisek zbytnou práci. Na regionální přehlídce je však třeba brát již měřítko vyšší, než když půjde o vystoupení v místě, pro kamarády apod. Nemám tedy pocit, že by Brčclavský píseček (nebo Píseček?) dopadl špatně. Objevila se přehlídka, kterou táhnou nadšení lidé, která jistě do příštího roku vyrostě z plének a zařadí se mezi akce navštěvované nejen hrajícími soubory, ale i např. amatéry, kteří budou hrát na přehlídce brněnské, kteří se „jen“ pojedou podívat.

A ještě k teorii děravého vědra - co vy na to, mladi divadelníci z bývalého Středočeského, Jihočeského a Severočeského kraje? Kdy se objeví podobná přehlídka i u/pro vás?
-tom-

JOSEFODOLSKÉ DIVADELNÍ JARO 1997

Ve dnech 8. - 11. května se uskutečnil již VII. ročník oblastní přehlídky venkovských ochotnických souborů severovýchodních Čech. Vystoupilo na něm pět souborů, uskutečnily se tři semináře a jako host přehlídky se úspěšně představil divadelní soubor Březina - Děčín s inscenací hry G. B. Shawa Pygmalion.

Přehlídku zahájil 8. května dopoledne **domácí divadelní soubor J. K. Tyl** pohádkou **Zlatá královna**, kterou na motivy pohádky **O. Waltrové** napsala **M. Mikešová**. Text vychází z varšavské pověsti o chudém ševcovském učni, který si přičiněním začarované královny pomůže k bohatství, ale získá jej pod podmínkou, že peníze použije jen ve svůj prospěch. Režie pohádky se ujal J. Doležal j.h. a v nabitěm hledišti jsme s potěšením sledovali, jak se mu opět podařilo přivést na jeviště zkušené i mladé josefodolské ochotníky. Z nich zaujalo především ševcovské duo - H. Dohnalová a M. Rydval.

V odpoledním představení téhož dne vystoupil divadelní soubor **J. K. Tyl z Lomnice nad Popelkou**, který uvedl komedii **Jana Drdy Dalskabáty, hříšná ves aneb Zapomenutý čert** (režie J. Konopáč, hudba J. Krček, scéna J. Jiříšta). Není pochyb o tom, že je to soubor, který má vážné úmysly pokud jde o divadlo, rovněž má schopné herce a dost vyrovnanou úroveň. Nicméně jsme se neubránili pocitu, že představení je neúměrně dlouhé. Samozřejmě, že některé problémy jsou dány už samotným textem (Drdovi se v něm nepodařilo vyjádřit tradičními pohádkovými motivy svůj záměr tak uceleně a soustředěně jako v *Hrátkách s čertem*), ale jistý problém byl i v samotné inscenaci. Především chyběla výraznější akcentace boje obou světů - lidského světa Dalskabátů a světa pekla. Někdy se příliš rozehrál určitý obraz (např. tanec čertů), jindy se protáhly písničky během přestavby a tím se oslabovalo celkové napětí. Z dobrého typového obsazení jednotlivých postav hry nejvíce upoutali V. Cerman jeho Ignác Loula a S. Vejnar v roli Trepifajksla.

V pátek 9. května se uskutečnil seminář, jehož hlavní součástí bylo hodnocení obou inscenací odbornou porotou ve složení: J. Černíková-Drobná, I. Bureš a dr. František Sokol.

Ve večerním představení téhož dne vystoupil **divadelní soubor DK Krupka**, který uvedl dvě aktovky **A. P. Čechova** pod společným názvem **Námluvy s Medvědem**. Sluší s radostí zaznamenat, že se po delší pauze znovu vrátil na jeviště a pod vedením J. Urbanové se představil s dobrým výsledkem. Provedení *Medvěda* se jevilo herecky čistší, *Námluvy* zase stylizovanější a tvořily i pěkný závěr večera. J. Urbanová se vkusně a zdárně vyrovnala se žánrem komedie, se kterým zatím neměla divadelní zkušenosti, oporu našla i ve funkční výpravě R. Rýsla - V. Vašáka a v hudbě P. Krse. Zatímco v první aktovce se blýskl ukázněným výkonem R. Rýsl, v druhé jsme se zájmem sledovali V. Vašáka v roli Ženicha. Diskuse na dopoledním semináři následujícího dne se v souvislosti s touto inscenací zabývala i obecnějším problémem herecké techniky, konkrétně správným dýcháním.

V sobotu 10. května se v odpoledních hodinách představilo **Rádobýdivadlo Klapy s pohádkou Jana Wericha Fimfárum**. Text pro jeviště připravila a režie se ujala Eva Andělová a je třeba ocenit její pedagogické vedení mladého kolektivu tohoto divadla. Dětská a mladá představitel se chovali naprosto přirozeně, uvolněně i ukázněně (připomeňme si postavy čerta a vodníka Čochtana). Jistým problémem tohoto sympatického provedení Werichova textu bylo použití písni V + W a J. Ježka. Reprodukovaná hudba s živým zpěvem účinkujících přece jen nekorespondovala s uvedenou pohádkou a ovlivňovala i celkový rytmus představení.

Ve večerních hodinách předstoupil před publikum **divadelní spolek Havlíček ze Zákup s nastudováním frašky E. A. Longena Desertér z Voľšan**. Po loňském uvedení renesanční Komédie o lásce sáhl soubor opět po divácky zajímavém titulu a jeho provedení se setkalo se značným ohlasem u přítomných diváků. Nelze však neuvést, že ne všichni účinkující si dovedli poradit se žánrem frašky (s volbou prostředků, s výběrem stylizace). Možná, že výsledek byl ovlivněn i tím, že režisér J. Šimek, který sám hrál úspěšně pana Taussiga, nemohl s určitým odstupem z hlediště sjednotit herecké přístupy k jednotlivým postavám. Příslušný žánr nejvíce respektovala a nejlépe udržela svou figuru sl. Fridrichová, která v inscenaci zaskakovala za svou matku v roli služebné Franci.

Josefodolské divadelní jaro 1997 se vydařilo úrovní divadelní i velmi dobrou návštěvností, kvalitou organizace a pozorností ze strany sponzorů. Po nedělním dopoledním semináři se uskutečnil závěr přehlídky - s oceněním jednotlivců a nominací divadelního souboru Krupka v inscenaci *Námluvy s Medvědem* na celostátní přehlídku venkovských souborů ve Vysokém nad Jizerou.

František Sokol

OŘECHOVSKÉ DIVADLO / F. R. Hervé, H. Milhae, Vl. Peška - Mamzelle Nitouche-ky Foto na této dvoustraně: Ivo Mičkal

HANÁCKÝ DIVADELNÍ MÁJ

Hanácký divadelní máj v Němčicích nad Hanou je tradičně koncipován jako dvě krajské přehlídky pro Střední a Jižní Moravu. Scházejí se zde amatérské soubory hrající pro děti a usilující o postup na Národní přehlídku Popelka Rakovník a divadelní soubory zřizované v místech majících venkovský charakter, soutěžících o postup na Krakonošův divadelní podzim ve Vysokém nad Jizerou.

V soutěži o Popelku Rakovník - tedy divadel dospělých hrajících pro děti se letošního HDM zúčastnily pouze tři soubory - **DS Němčice s pohádkou H. Ch. Andersena v úpravě M. Pavlíka „Křesadlo“**, soubor **Divadélko v podzámcích Plumlov s pohádkou K. Čapka v úpravě Z. Štencle „O princezně solimánské“** a divadelní soubor **Opona Zlín s pohádkou J. Pacovského „Strach má velké oči“**.

Zatímco výpravná složka všech inscenací byla na nadprůměrné úrovni a herci dokázali, že umí vládnout slovem i pohybem, nedůslednost v režijním vedení byla znát ve všech uvedených pohádkách. Nepovedlo se patřičně pointování - dohrávání (*Křesadlo*), či nadměrné přehrávání (*Strach má velké oči*, *O princezně Solimánské*).

Němčické *Křesadlo* má jasný řád, správně motivované situace, patřičné tempo, ale postrádá rytmus. Herci ví o čem hrají, co přijde, a možná právě proto se stává, že divákovi informace jen mechanicky sdělují bez patřičného podivení, zastavení, či dohrání situace.

Plumlovský soubor pracuje pod ZUŠ a chtěl, aby se na inscenaci podílelo více oborů působících na škole. Proto Plumlovští pokusili pohádku zdramatizovat sami. Na jedné straně je výrazná složka taneční, presentovaná dětmi, velmi kultivovaná, přesně vedená, poetická (dětí představují stromy, moře, Indiány nebo Sultánovy tanečnice). Na druhé straně složka herecká, presentovaná dospělými, výraznou až agresivní komikou, posunující pohádku do příběhu až do grotesky, klauziády. Mladičké režisérce se tentokrát nepodařilo sladit obě složky inscenace do jednotné podoby.

Zlínský soubor pracuje bez režiséra. Akteři využili televizního zpracování pohádky „Strach má velké oči“, které jim částečně nahradilo jejich vlastní režijní záměr. Nutno říci, že absence režijního vedení je znát - představení i přes funkční a nápaditou scénu se rozměnilo do herecky méně či více vydařených akcí a z pohádky se vytráčí hlavní téma, téma lásky vítězí nad sobeckostí a stává se nečitelnou a dětem nesrozumitelnou.

Dramaturgie venkovských souborů na HDM přinesla celou škálu titulů zahrnujících skoro všechny žánry, presentované na našich jevištích. Od obrozeneckých Erbenových Sládků, přes českou klasiku, francouzskou frašku, konverzační komedii, modelovou hru, dramatizaci až k tvůrčímu zpracování operety.

DS Zmatkaři Dobronín zahájil přehlídku hrou Armanda Salacroua „**Přilíš počestná žena**“ - bláznivě až absurdně napsaná francouzská fraška byla pro Dobronínské přetěžkým úkolem, který se jim přes veškerou snahu a zaujetí nepodařilo naplnit - zaujal herecký výkon L. Dostálové v roli Vileminy a F. Kunsta v roli Roberta.

DS z Rájce Jestřebí sáhl odvážně po málo dramatickém textu Jerome Killyho „**Drahý lhář**“. Autor použil dopisy, které si vzájemně vyměňovali anglický dramatik G. B. Shaw a přední anglická herečka Petrik Cambelová k vykreslení nejen části jejich života, ale hlavně vztahu těchto dvou tak rozdílných osobností. Přes nespornou hereckou kvalitu obou protagonistů zůstali K. Frantel a A. Zouharová dlužni odpovědi na otázku, co tyto osobnosti k sobě přitahovalo. Byla to láska, bylo to pevné přátelství nebo to bylo něco jako droga, kterou oba potřebovali k životu, ke své tvůrčí práci?

Druhá část souboru z Rájce Jestřebí předvedla komedii Frederica Inclána „**Noc s Casanovou**“, hru o lidské moudrosti, ale i hlouposti, rozhledu i omezenosti. Samotný úvod s křehkou dobovou hudbou navodil pohodovou atmosféru, kterou vzácně umocnila kultivovaná výprava ve všech složkách. Paravánová stavba s funkčními doplňky a mobiliářem tvořily stylovou jednotu s kostýmy, nepostrádajícími a charakterotvorné prvky. Ve stavbě jednotlivých postav se pak ale projevila stylová nevyváženost. Samotný Casanova se stal jen sympatickou součástí celku bez svého výjimečného postavení světáka a seladona.

DS Kulturního střediska Velkých Opatovic sáhl po známém textu Johna Patrika „**Opalu má každý rád**“. Diváci měli možnost shlédnout plnokrevný výkon představitelky Opaly paní M. Badalové v představení převyšujícím dobrý ochotnický průměr. K dokonalosti vadilo jen zbytečné karikování ostatních postav a ne příliš vydařený závěr inscenace (plakátový závěr Opaly).

Divadelníci z Brodku u Přerova nastudovali hru bří Mrštíků „**Maryša**“ - vesnické drama z pokladnice české klasiky. Inscenaci nechtěli modernizovat, přistoupili k textu s pokorou až pietou. V jednoduché funkční scéně dali prostor herecké práci a protože disponují velkou šíří hereckých typů - Maryša, Lizal, Vávra, Francek, vzniklo čisté, nekomplikované a ve výrazu dostatečně silné představení i pro současného diváka.

Klub Lysických herců se představil francouzskou situační komedií Georgese Feadeana „**Dámský krejčí**“. Hru vystavěnou na obligátních záměnách a zápletkách, vyžadujících značnou řemeslnou

zkušenost ve všech složkách. Zatímco ve výpravě - kostýmech dosáhli lysičtí potřebných charakterotvorných prvků i jednotu vyznění zvoleného žánru, po stránce herecké i režijní mají akteři před sebou nelehký úkol v osvojování si základního hereckého řemesla.

DS Nové Veselí tentokrát sáhl do pokladnice české kultury z doby obrozeneké pro hru jejich srdcím i naturelu blízkou a přivezl hru se zpěvy od K. J. Erbena v úpravě J. Turečka „**Sládcí**“. Půvabný žánrový obraz předkládá soubor ve své dobové naivitě ve více méně dobovém podání a tak zůstává pouze barvotiskovou pohlednicí.

Divadlo DUHA Polná se představilo vlastní dramatizací literární předlohy pod názvem „**Kdo je tady slepice**“. Dramatizátorům P. Vaňkovi a J. Smejkalové se podařilo přenést poetiku předlohy do divadelního tvaru. Přestože nelze přesně určit žánr inscenace, rozebrali divadelníci z Polné představení s množstvím vtipných situací, nepostrádajících momentu překvapení a řešení. Spolu s komentováním hlavní představitelky připravili večer plný radosti a pohody.

DS HOKUS Postřelmov se představil hrou O. Daňka „**Zdaleka ne tak ošklivá, jak se původně zdálo**“. Postřelmovští vložili nelehký úkol na bedra jedné herečky a dvou aktérů. Přestože jde o práci poctivě odvedenou, jsou příběhy a postavy hry vedeny, s výjimkou příběhu uherského jen v prvním plánu.

Ořechovské divadlo zakončilo soutěžní část přehlídky operetou Florimonda Hervého v úpravě Vlastimila Pešky pod názvem „**Mamzelle Nitouche-ky**“. Již od mládí známý ironik a ničitel chrámů V. Peška, přistoupil opět k využití všech zbraní k dobytí diváka. Děj zahustil množstvím nápadů jak vtipných, tak pohybových i hudebních. Riskantní krok ořechovských zaplavit člověka symboly a nadávkami tam, kde se očekává pouze zvědavá neúčast, dopadl ke spokojenosti obou stran. Soubor dokázal opět vtáhnout diváka do své hry a nenechal jej ani na chvíli vydechnout. O této inscenaci se nedá mluvit, ta se musí vidět.

Na samý závěr přehlídky pozvali pořadatelé paní Danielu Zbytovskou s představením pro jednoho herce „**Neviditelný spratek**“, které bylo důstojným zakončením celé přehlídky.

Zatímco lze s povděkem konstatovat příliv mnoha mladých tváří do souborů a značně kvalitativní posun ve výtvarné složce u všech inscenací, v režii i hereckých výkonech jsou stále u souborů značné rezervy. Závěrem lze říci, že HDM - poctivou starostí pořadatelů, pečlivou organizací a příjemným prostředím poskytl souborům příležitost nejenom ke konfrontaci inscenačních přístupů, ale i k vzájemnému poznávání a navázání mnoha krásných přátelství.

Odborná porota navrhla udělit na Hanáckém divadelním máji tato ocenění divadlům hrajícím pro děti: cenu souboru divadla OPONA za scénickou výpravu k pohádce Pacovského „Strach má velké oči“, cenu za „mladý herecký talent“ Petře Konečné (DS MKS Němčice), cenu za herecký výkon Jiřímu Vosičkovi (DS MKS Němčice), cenu za kostýmní výpravu Evě Suchánkové, Markétě Žourkové (Divadélko v podzámčí Plumov) ke hře Čapka - Štencla „O princezně solimanské“.

Na rakovnickou POPELKU byl doporučen DS MěKS Němčice nad Hanou.

V krajové přehlídce venkovských divadelních souborů byly uděleny ceny za herecké výkony Ludmile Dostálové (DS Zmatkaři Dobronín), Marii Badalové (DS KS Velké Opatovice), Květě Opaterové (DS J. K. Tyl Brodek u Přerova), Ladislavu Schwarzenbergerovi (DS J. K. Tyl Brodek u Přerova), Ivu Kosovi (DS J. K. Tyl Brodek u Přerova).

Dále byla udělena cena za návrh a realizaci kostýmů Janě Bočkové, Radku Mazurovi (Divadlo KLYH Lysice), Cena Richarda Mihuly za režii Petru Vaňkovi (Divadlo DUHA Polná), cena za dramatizaci a herecký výkon Petru Vaňkovi, cena za dramatizaci a herecký výkon Jitce Smejkalové (Divadlo DUHA Polná), cena ztvárnění ženských rolí Zdeňce Hrachovinové (DS Hokus Postřelmov).

A konečně byla udělena Cena Ořechovskému divadlu za hru Rongera Florimonda Hervého - Henriho Milhaci - Vlastimila Pešky „Mamzelle Nitouche-ky“ spojená s nominací inscenace na národní přehlídku. Doporučení k účasti na národní přehlídce se dostalo též souboru Duha Polná.

Vladimír Dědek

PRAŽSKÁ PŘEHLÍDKA HER PRO DĚTI Pohádek jako šafránu

Když jsme na podzim loňského roku jménem ADA jednali s vedením Kulturního domu v Praze na Opatově o pravidelném hraní pohádek pro děti, domnívali jsme se, že jsme „trefili hned několik much najednou“. Sídlištní děti budou mít sobotní odpolední program, soubory na začátku sezóny odehrají svůj starý repertoár a mohou zde hrát i nově nastudované pohádky, které budou chtít přihlásit do přehlídky. Porota je zhlédne a zhodnotí, v březnu uspořádáme závěrečný seminář a vybereme návrhy na Popelku.

Skutečnost však byla poněkud jiná. Jen horko těžko jsme dávali dohromady program pravidelných sobotních odpolední. Pohádky se v Praze letos jaksi neurodily.

Přehlídka her pro děti byla poznamenána problémy práce poroty. Jeden z jejích členů, Alois Nosek, dlouhodobě onemocněl a těsně před završením přehlídky zemřel. Porota pracovala ve složení Svatava Mazliachová a Lubomír Šterc.

Ze šesti do přehlídky přihlášených představení se nakonec odehrálo pět a porota doporučila k postupu na Popelku v Rakovníku dramaturgicky zajímavou inscenaci **DS Máj hry Ivy Peřinové Pohádka do dlaně**, která zaujala i nejmenší diváky kombinací hry živých herců a loutek, a **Dobrodružství Ferdy Mravence**, kterou na motivy knížky **O. Sekory** připravilo zkušené **Divadélko Na peróně**. Oceněny byly výkony Gabriely Noskové a Jany Kadeřávkové v pohádce **Královské slovo**, které hrál **DS Refektář**, Kláry Linhartové (Divadélko Na peróně), Jaroslava Šebesty a Jiřího Cinkeise (oba DS Máj). Čestným uznáním za výpravu představení **Dobrodružství Ferdy Mravence** byl oceněn Jiří Pěkný z Divadélka Na peróně. **Les**

A CO DĚTI?!

Poznámky na okraj západočeské oblastní přehlídky činoherních souborů hrajících pro děti

- RADNICKÝ DRÁČEK 1997

Soutěžní maratón se nekonal. Během dvou dnů - 10. a 11. května se uskutečnila pouze tři soutěžní představení. Plzeňský DIALOG uvedl Kozákovu pohádku O bojácném Floriánkovi, karlovarské divadelní studio D 3 obnovilo Bubáky od Pavla Gryma a amatérský soubor Žumbera se představil Koenigsmarkovou dramaturgickou Ladovy pohádky Byl jednou jeden drak. Soubory tedy rezignovaly na možnost vlastní dramatické tvorby a sáhly k textům již ověřeným předchozími inscenacemi. Dramaturgická práce se omezila na razantní škrty v případě pohádek O bojácném Floriánkovi a Bubáky a o kosmetickou úpravu v Koenigsmarkově parodii na klasické pohádkové téma Byl jednou jeden drak.

Pohádka **O bojácném Floriánkovi** nepatří k dramatickým skvostům, ale má nosné téma lidské odvahy. Ukazuje, že člověk obvykle není takový, jaký se jeví na první pohled a je třeba poznání, než o něm vynešeme soud. I člověk sám o sobě mívá zkreslené mínění a teprve krizové situace vyjeví, jaký ve skutečnosti je. Kozák místy zahrnuje dramatickou situaci slovním popisem. Zkušená režisérka Slávka Trčková pomohla textu razantními škrty. Bohužel, někde s vaničkou vylila i dítě. Týká se to škrty písniček, které nejen usnadňovaly překlenuout představový čas, ale současně i mohly oživit děj a postavy samotné. Samozřejmě, režisérka vycházela z možností interpretů, ale i z nedostatků je možné vytěžit hravost a humor. Např. těžkopádnost a falešnost může u negativní postavy působit charakterotvorně. Děti ocení spíš snahu, než odsoudit nedokonalost. Zásluhou Slávky Trčkové se soubor DIALOG rozšířil o označené množství nových členů. Tento potěšitelný fakt v sobě ovšem skrývá nebezpečí nezkušenosti. Herecky vycházejí ty scény, kde interpreti čerpají z vlastní empirie. Cenu za herecký výkon získala mladá dvojice - Floriánek (**JAN BENES**) a Rozálka (**JANA DUBOVÁ**). Kladem jejich

podání je, i přes určitou lineárnost, citovost a opravdovost. Přesvědčivosti ubývá tam, kde je třeba vytvořit výrazný negativní charakter. Rozpačitost ubírá záporným postavám na vnitřní síle a výraznosti. V kolektivních scénách by prospělo odstranění podkresové hudby, která způsobuje špatnou srozumitelnost a organičtější začlenění epizodních postav do atmosféry zobrazované události. Současně by se zvýraznilo téma pohádky. Např. záleží na tom, zobrazit, jak dívky přejímají povrchní mínění o hrdinovi a jako na obrtlíku mění své chování.

Řešení scénického prostoru utrpělo přenosem do jiného prostředí. Scéna je zbytečně popisná a nesplňuje ani praktickou ani estetickou funkci. Přestavby jsou neúměrně dlouhé. Reprodukovaná hudba nemůže nahradit efekt, který by přinesly živě zpívané písničky, jak ostatně zamýšlel sám autor.

Podtitul **Bubáků** Pavla Gryma zní: „pohádkový kabaret pro děti“. Označení kabaret umožňuje ledacos - nadsázku, rozmanitost žánrovou i tematickou. Grym ovšem nerezignuje na výchovné poslání Bubáků a to proklamuje zejména v únavných didaktických spojovacích vypravěčských textech. Vlastimil Ondráček měl šťastnou ruku, když spojovací texty - obdoba kabaretního konferenciéra - radikálně zkrátil. Zásahy do textu posílily žánr i současný životní pocit, který kázání odmítá. Ve třech pohádkách, které jsou jako korálky navěšeny na šňůru vypravěčů, převládá tematicky legrace ze strašidel. Čerti, loupežníci a hejkal jsou zbabělejší než lidi, které mají strašit. Je to tedy jakási parodie na klasické pohádkové situace. Strašidla jsou zesměšněna a Grym dětem ukazuje, že není třeba se strašidel bát. Jsou to vymyšlenosti

DS REFECTÁŘ Praha / Královské slovo

Foto: Lenka Smrčková

lidi, ale pozor na bubáky v lidech! Toto téma nese zejména třetí pohádka o uplakaném králi. Bubáka v sobě nosí uplakaný král. Ale vedení tématu je kabaretně na povrchu a vlastním smyslem Grymova scénáře je rozehrávání humorných situací a fantazie hravosti. Např. v Uplakaném králi je většina prostoru věnována kouzlení dvou konkurentů, čarodějnice a ježdědky. Myslím, že fantazie a hravost, které tyto scény nabízejí, nebyly dostatečně využity. Kabaret má nadsázku, humor a hravost přímo v popisu práce. Režisér Vlastimil Ondráček využil zkušenosti výtečných herců svého souboru. Jiří Hlávka, Marcela Hlávková, Petr Richter, Jaroslav Weinlich, Ladislav Fíman se umějí na jevišti pohybovat, jsou suverénní, znamenitě zpívají. I herecké výkony ostatních účinkujících jsou věrohodné a velmi zdatně se do-rovňávají zkušeným hercům souboru, ale přesto tady něco chybí. Herci jako by se mýlili nejen mezi sebou, ale i s dětským divákem. Fantazie je nahrazena urputností, postavy jsou místy až

forzírované, hravost se objevuje jen občas. Všechno je opravdu přesyceno energií, ale paradoxně chybí perlivá radost

z tvoření. Pocit, že teď, v tomto okamžiku, něco vymýšlím a chci diváka učinit spojencem své hry. Když všichni herci zúčastnění na inscenaci dostali ocenění, bylo to za zralé herecké výkony, nikoliv za hereckou souhru. Ta místy chyběla. Scéna Jiřího Hniličky pracuje s módním systémem stavebnice lego. Z jednotlivých prvků stavebnice vznikají přímo před očima diváků nejrozumnější prostředí. Nápad vychází z charakteru textu, který fantazii přímo předepisuje. Hniličkova scéna je variabilní, praktická, ale realistické detaily jednotlivých stavebnicových dílů oslabují fantazijní možnosti abstraktnějších stavebních prvků.

Plzeňský soubor Žumbera uvedl pohádkovou parodii **Byl jednou jeden drak**. Na motivy Ladových Nezbedných pohádek zdramatizoval Alex Koenigsmark. Zkušenému divadelníkovi Koenigsmarkovi není možné upřít smysl pro vtip. Humor spočívá zejména na tom, že postavy jsou pravým opakem klasické pohádky. Princezna je odvázná a aktivní, Honza je absolutní lenoch, drak je oběť a pohádkový dědeček popleta. Problém spočívá v tom, že opakováním se humor oslabuje a odpadá napětí, jak příběh dopadne. Je zřejmé, že Honza není žádoucí ženich, že princeznu nic neohroží a že loupežníci nejsou nebezpeční. Zbývá tedy slovní humor a ten, při inflaci slov, v konci poněkud mizí. Po vystřílení trumfů vtipných paradoxů, jsme unaveni stereotypem humoru.

Inscenace **Ladislava Synka** začíná velice příjemně. Scéna, kterou vytvořili spolu se **Zdeňkou Janskou (získali ocenění)**, vychází z ladovského rukopisu. Je vkusná a funkční. Z živého obrazu se vydělují jednotlivé postavy. Ale velice brzo tahle rozpustilá pohádka ztěžkne. Postavy jsou zahlcené přívalem slov. Všechno je stejně důležité a přitom rytmus vázne. Gagy nejsou přesně vypočítané a průhledností jejich přípravy se oslabuje humor. V interpretaci chybí ta perlivá lehkomyšlnost a nezodpovědnost, jaká je největší předností Koenigsmarkova textu. O tom, jak hrát tento styl správně, přesvědčila **Alena Křivancová** v rozsahem menší roli hraběnky Babákové (získala ocenění za herecký výkon). Vytváří hraběnku s jemnou ironií, inteligencí a přehledem, ale přitom neztrácí hravost a radost ze hry.

Co říci závěrem? **Inscenátoři už samotnou volbou textu, jako by ztratili víru v příběh, kde děti fandí pozitivním silám a odsuzují zlo. Převažovala legrace z klasického pojetí, ale ta legrace byla hrána bez potřebné hravosti, perlivosti, chytrosti a fantazie.** Bariéru mezi jevištěm a hledištěm se podařilo zbourat jenom občas a přitom právě dětská aktivita je pro vyznění představení tak důležitá.

Proto se porota ve složení Jaroslav Kodeš (předseda poroty), Václav Beránek a Marie Caltová rozhodli neudělit hlavní cenu. K širšímu výběru bylo doporučeno karlovarské představení **Bubáků**. Jde o zhruba rok starou inscenaci, kde úroveň představení mohly ovlivnit (negativně) vnější okolnosti.

- mc -

NOVÝ BOR '97

Ve dnech 23. - 25. května 1997 se v Městském divadle v Novém Boru konala **jubilejní XV. přehlídka souborů hrajících pro děti - Dospělí dětem**. Pořadatelé byly Městský úřad, Stálá divadelní scéna a Svaz českých divadelních ochotníků. Pět seve-ročeských divadel soutěžilo o postup na národní přehlídku v Rakovníku. Rozhodovala o tom porota v čele s předsedou SČDO Josefem Doležalem. Jejimi členy byli režisér Ilja Bureš, herec Vladimír Vik a vedoucí amatérského souboru Mladá scéna Ústí n. L. Pavel Trdla.

Malé diváky přivítaly na chodbách divadla roztomilé dětské kresby pohádek. Představení uváděl ředitel divadla Viktor Linhart. Pokaždé byli vylosováni výherci kuličky, autoři nejhezčího obrázku nebo vítězové zápolení v páce. Novoborští to s dětmi umí. Dokladem toho jsou plné sály na všech představeních.

Přehlídka začala. Na jeviště postupně vybíhají tři klauni. Překvapí bravurními kotrmelci, stojkami a pády. Příběh sám je prostý. Klaun Pepé (Broňa Havlíček) se chce uvést co nejlépe publiku se svými houslemi. Ale housle zmizely. Stal se z něho smutný klaun. Ostatní (Libor Jeník, oceněný za svůj výkon, a Lenka Hlavatá) se rozhodují housle najít a kamaráda rozveselit. Hledání houslí na ostrovech i pod mořem dává příležitost rozehrát veselou klaunádu. Tu podle předlohy **Miroslava Antona Ostrov, kde rostou housle** upravila a režírovala herečka Divadla F. X. Šaldy v Liberci Pavla Wortnerová. Písničky při kytáře a flétničce, verše i próza, efekty a proměnlivá scéna poskytují pestré směsici dojmů. Jenže klaun musí mít také srdce a při pozvánce do světa fantazie by neměl chybět silnější citový motiv kamarádství. Představení **Studia DFXS z Liberce** je však dobrým příslibem do budoucna.

Druhý den byl naplněn třemi inscenacemi. Nejprve **Divadelní spolek Karel Čapek z Děčína** uvedl pohádku **Ladislava Dvorského Skákavá princezna**. Na představovací scéně z barevných kostek se odehrává jednoduchý pohádkový příběh o začarované princezně a vdavekchtivé čarodějnici a zlém kouzelníkovi. Chytří princ přiměje zlé bytosti, aby se navzájem zničily a princeznu osvobodí. Role pomáhajícího koníčka připomíná, že text byl původně určen pro loutky. Živý může půvabně hrabat a nespokojeně odfrkovat (Petr Lorenc). Děčínští hrají s vkusem a s humorem. Výsledkem je pěkné představení pozorně sledované dětmi. Režisérka Lída Panenková nepřipustila žádné přehrávání a dosáhla tak skutečně vyrovnaných hereckých výkonů. K zamyšlení stojí uplatnění dvou komentátorů, vypravěčů a představovatelů kostek. Zlý čaroděj Milan Rosenkranc byl za svou roli oceněn.

Odpolední představení přivezli členové **Divadelního spolku J. K. Tyla z Železného Brodu**. Byla jím orientální pohádka **Saši Lichého Kouzelná lampa Aladinova**. Dobrý dramatický text dává možnost uplatnit triky a jevištní kouzla. Chudý Aladin (Martin Jégr) nejprve hladově touží po kusu chleba, pak se dozvídá, že může získat poklad, ale to všechno bludne ve chvíli, kdy pozná krásnou, ale němou princeznu Badr al badūru (Jana Chmelíková). Pomocí džína z lampy překoná nástrahy vezíra a zlého Haršahina, princezně vrátí hlas a dostane její ruku. Pro herce to není špatná příležitost. Realisticky myšlená scéna a kostýmy navodí pohádkovou atmosféru. Ale herci, jakoby měli obavy z délky představení, zdržovaného ještě představami mnoha obrazů, nasadili prudké tempo replik. Nezbylo vůbec místo na vyjádření vztahů mezi postavami, s výjimkou setkání Aladina s princeznou. Kouzelné efekty by také zasloužily větší vynalézavost. Režisér Oldřich Macek má před sebou ještě hodně práce, aby s řadou začínajících herců vytvořil opravdu působivé představení.

Třetí sobotní představení inscenací mělo být **Strašidýlko DS Hraničář z Rumburka**. Pro úmrtí v rodině člena souboru bylo narychlo pozváno **Rádobydivadlo**

KDY
KDE
KDO
CO
O ČEM
JAK
BYLO

Klapý s vlastní dramatizací Werichova Fimfára. Šlo o režijní debut Evy Andělové. Herci na jevišti bez dekorace s imponující hravostí vytvářejí hned vláček, hned autobus, ale také necky, hodiny, vrzající vrátka nebo okénko, řeku i železný řetěz. V příslušné nadsázce hraje pět protagonistů, kteří jsou stabilně kostýmováni, příběh pohádky o potrestané ženské podlosti a nevěře. Děti potěší roztomilé nápady i humor situací a textu, i když upřímně řečeno, Werichovy pohádky nejsou určeny přímo dětem. Jednotlivé motivy jsou v inscenaci oddělovány zpěvem Ježkových písniček s reprodukováným doprovodem. Je obtížné, aby deset účinkujících při jevištní akci udrželo rytmus a intonaci. Navíc se vnučuje otázka, zda písničky vytvořené jako kritika, v jiné situaci nenarušují atmosféru pohádky. Radost ze hry, temperament, se přelévají z jeviště do hlediště, povzbuzují fantazii, vyvolávají dobrou náladu a děti spontánně tleskají. Liběna Štěpánová byla odměněna za roli proradné tchýně a Roman Červenka si odnesl vavřín za svého lokaje.

Na nedělní odpoledne a závěr celé přehlídky připravilo **Malé divadlo z Ústí nad Labem** oblíbenou pohádku **Sněhurka a sedm trpaslíků** v úpravě režiséra a představitele Doktora Jana Korčíka. Dramaturgicky byla pohádka obohacena setkáním Sněhurky v lese s vilami a pěknou scénkou se spolknutím diamantu, za který trpaslíci později Sněhurce koupí svatební šaty. Vyprávěčem se stává kouzelné zrcadlo. Své odpovědi zlé královně (Alena Ratajová) vyjadřuje stínohrou. Dobře řešená náznaková scéna umožňuje rychlé přestavby, přesto kratičké scénky rozbíjejí celistvost příběhu. Řada moderně instrumentovaných písniček vlastní tvorby je pouštěna playbackem ne vždy dobře nahaným. Neokázalé, ale kultivované herecké kreace obohacují postavy o vnitřní prožitek. Trpaslíci jsou zřetelně individualizováni, jsou vtipní, při Sněhurčině smrti jímají, ale ne sentimentální. Pavlína Urbanová byla oceněna za svou Sněhurku a Jan Korčík za roli trpaslíka Doktora a za režii. Zaplněné hlediště odměnilo pohádku dlouhotrvajícím potleskem. Inscenace dostala Cenu malého diváka.

A to už ředitel divadla a celé přehlídky před účinkujícími a seminaristy rozdělují diplomy a ceny navržené porotou. Hodně potlesku a hodně radosti. Bliží se vrcholný okamžik. Porota jmenuje na národní přehlídku do Rakovníka inscenaci Fimfára Rádozdivadla Klapý a doporučuje Sněhurku a sedm trpaslíků Malého divadla z Ústí nad Labem. Gratulace, objímání a polibky.

Nový Bor oslavující 240 let svého trvání se rozloučil s patnáctou přehlídkou na jevišti městského divadla. Ocenění a dík si zaslouží všichni, kdo se přehlídky zúčastnili. V dnešní době plné shonu klobouk dolů před každým, kdo je ochoten věnovat svůj čas a schopnosti divadlu. Dvojnásob pak před těmi, kdo hrají pro děti, pro rozzářené oči a radost malých diváků.

Ilja Bureš

Východočeská regionální přehlídka Inscenací pro děti a mládež DOSPĚLÍ DĚTEM - Havlíčkův Brod

9.V. - 10.V. 1997

Zdá se, že nejzajímavější, v důsledku nejdůležitější částí přehlídky byla impozantní výstava výtvarných prací dětí mateřských, základních a uměleckých škol: „Moje nejmilejší pohádková postava“. Exponáty vystavovalo 1994 dětí, a to od kreseb až k prostorovým objektům. Výtvarná díla lze chápat jako reakci na shlédnutá představení v minulém roce, ale především jako představy vzniklé při četbě, a též přání, zopakovat si tyto zážitky ve scénické podobě. Nakolik se dětem tyto sny splnily, nemohu přesně posoudit, snad je ale lze odečíst z následujících řádek.

Tři soutěžní představení, „Vodník Mařenka“ souboru HEŘMAN z Heřmanova Městce, „O moudré ševcově“ DS J. N. ŠTĚPÁNEK z Chrudimi a „Čerchmantí“ souboru VOJAN z Doubravice měla řadu shodných nedostatků a rozporů, ať už v provedení režijním, scénickém či hereckém. Všechna představení trpěla jistou nedramatičností, danou už v textové předloze, která poskytuje málo příležitostí k jevištnímu životu a k jednání. Tím vzniká jistá nedůslednost i v pouhé možnosti srozumitelně odvyprávět příběh, nemluvě o obrazném sdělení příběhu, o přesahu. Bohužel se to týká především příběhů, u nichž pochopitelně rádi přijímáme báčorečné motivace nejen jako samozřejmé, ale i jako vzrušující. Jistě, soubory mají jistý počet členů a jisté provozní podmínky, které přecasto výrazněji ovlivňují dramaturgii výběru, než vnitřní pnutí souboru oslovit diváka. Na jevišti pak divadelníci zápasí více s mantinely hry, než s původním smyslem, proč chtít hrát. Jejich chuť se vyslovit, zahrát si, nalézt sounáležitost a odezvu tak prochází zkouškou, kterou jim věru nezavídím. Ovšem u řady divadelníků dochází k poznání, že jisté základy řemesla a abeceda divadla budou muset nahradit pouhou chutí hrát. To je příjemné zjištění, a proto nepovažuji za nutné se pouštět do zbytečného pitvání inscenací, i když jejich výše uvedené seřazení není náhodné.

Na přehlídce v Havlíčkově Brodě byly též hostující amatérské divadelní soubory a soubory agentur.

Divadýlko MRAK uvedlo pohádku „Poslední drak“. Oproti loňské inscenaci „Český Honza“ došlo k zásadnímu posunu, ale bohužel negativním směrem. Důvody pro to tak je, lze nalézt ve všech složkách. Text, který se snaží aktivovat dětské publikum, už obrůstal vousy v čase vzniku před dvaceti lety, a montáž motivů, které cosi nastartují, aby vzápětí byly zahozeny a neřešeny, připomíná neošetřovanou skládku. Loutky draků, prince a princezny jsou (aspoň pro mne) na hranici estetické normy, ale především jejich technologie neumožňuje s nimi vůbec hrát, takže nic nesdělují, jen se s nimi zápasí. Paravany s tapetou cihel sice slouží praktickému účelu, že na ně lze malovat, ale snad by se našlo lepší řešení než zeď za továrnou. Režijní princip, který na počátku nabídne rajcovní přístup, že si „budeme hrát JAKO“, je vbrzku nevýznamově porušen, zapomene se na něj, a jen se tupě popisuje. V taktu nastolených souvislostech, pak Ivana Kršková i Josef Melenka bojují, za skřípění zubů přihlížejících, marný boj se špatnou (ne-li absentující) dramaturgicko-režijní koncepcí B. Šlechty.

Divadýlko KUBA z Plzně aneb Petr Mlád, František Kaška a Kamila Pivodová uvedli „Klíč od království“. Pod titulem se skrývá „Šípková Růženka“ od Matěje Šefrny, k níž si dopsali „Sněhurku a sedm trpaslíků“. Jedná se o inscenaci výrazně divadelní, hudební a humornou, se kterou jdete od začátku do konce, bez ohledu na věk, a to i přesto či právě proto, že pohádky znáte, a že jsou pouze spouštěcím momentem jevištního dění. To neznamená, že se pohádky nesdělují, ale hraje se a pohrává se s důrazem mimo reálné figury. Je to pohrávání interpretů se sebou, s námi, s příběhem, přičemž klíčem ke vnímání a dekodování je hudba. Klíč od království je tedy houslový - je zároveň tématem. Používané výrazové prostředky jsou jím tematizovány a zároveň samy obsahují téma jako takové. Významové používání prostředků tvoří smysl tématu. To není teorie, ale drobný popis zachycení radosti z divadla. Následující poznámky patří do vyššího řádu, neboť od Divadýlka Kuba oprávněně chci víc a víc. I když v Šípkadě se více sděluje nerozhráváním v prostoru, jedná se v sevřeném tvaru kolem stolu a ve Sněhurce se více rozhrává v prostoru a individualizují se figury, jde mi o zvýšení a

provokaci divákovy pozornosti. Způsob, princip nazírání na obě pohádky, je stejný. Stejně jsou i prostředky jevištní a tak možná by bylo vhodné prozkoumat záležitosti rytmu, akcentace, pointování. Jistě, to co píší, je pohled vnější a pouze po jednom shlédnutí, ale jsem přesvědčen, že KUBA dokáže jít dál a proto se zmiňuji o rezervách.

Soubor KEJKLÍŘ Praha aneb Luděk Richter a Mirka Vydřová uvedl „Nádherné úterý“, dramatisaci pohádky Daisy Mrázkové. Inscenace je určena dětem II. stupně ZŠ, a věková adresa je zde velmi důležitá. Prvá polovina je totiž jakýmsi „obecným“ pohledem na dějiny od počátku I. světové války do začátku války II. Historická fakta zde nesuplují hodinu dějepisu, ale poukazují na promítání velkých událostí do rodiny, neboť Luděk a Mirka jsou na jevišti sami za sebe, nehrají postavy, ale pouze vyprávějí jak šel čas. K vyprávění jim slouží scéna - kredenc, přes níž se dále realizuje i příběh paní Brambůrkové, v níž jsou „kuchyňské“ reálie, směřující k historii. Takto napsáno to není nijak zajímavé, neboť zmíněné „kuchyňské“ reálie nabývají své hodnoty, svého smyslu teprve v okamžiku, kdy s nimi oba interpreti zacházejí, zaujmají k nim vztah. Tím mají šanci vytvořit most od „velkých světodějných událostí“ k malému, osobnímu, ale daleko kontrastnějšímu a emotivnějšímu světu, který probíhal za okolností - v prostotu a čase - nastolených v první části. Pro mne jsou velké události jen zdánlivé, jsou pouhým gruntem, na kterém je posléze zbudován plastický dům velmi citlivě ztvárněných vztahů, které z různých podob a poloh známe všichni, takže se nás dotýkají. Pravda, v první části by bylo vhodné zamyslet se nad množstvím písní i nad jejich provedením, snad i proto, že se jejich kontexty odvolávají na paměť starších diváků, než II. stupně ZŠ. O druhé půli inscenace, o samotném „Nádherném úterý“ se mi vůbec nechce psát. Pro mne to byl zážitek, zásah, velká obraznost a metaforičnost vzhledem k použitým prostředkům a tedy způsobu sdělení - nehledě na sám kouzelný svět kredence: Mohu jen dodat, že by divadelně poučné (ba až naučné), jak velmi střídme, ale obsahově silně imaginativní prostředky sluší jak niterným vztahům, tak i velkému oblouku lidského osudu, který je pod nimi ukryt. Snad jen konečná tečka by měla, mohla, být přesnější.

MLADÁ SCÉNA Ústí nad Labem předvedla „Maugliho“. Kristína Herzinová a Pavel Trdla v něm zúročili dlouholeté směřování svého divadla a mnohé vzlykání v tom nejlepším slova smyslu se rozléhalo v závěru sálem divadla. O „Maugliho“ se psalo už v souvislosti s Rakovnickou Popelkou, takže více si můžete přečíst v některém z minulých čísel Amatérské scény.

Tím končí procházka výstavou a přehlídkou Dospělí dětem, která proběhla v květnových dnech v Havlíčkově Brodě.

Vladimír Zajíc

Divadelní přehlídka „DOSPĚLÍ DĚTEM '97“ na severní Moravě a ve Slezsku

Při rozhodování, kam umístit krajskou přehlídku činoherních souborů hrajících pro děti Dospělí dětem pro soubory ze severní Moravy a Slezska si Divadelní centrum Podbeskydí (DCP) vytýklo oproti minulým letům náročnější cíl, jímž bylo vytvoření optimálních předpokladů pro to, aby vystupující soubory měly možnost shlédnout všechna představení a vzájemně si i vyměnit své zkušenosti. V minulých ročnících k tomu nebyly odpovídající podmínky z důvodu nedostatku vhodného a ekonomicky únosného ubytování. Byla proto uvítána iniciativa členského souboru DCP, Divadelního souboru Jana Honsy z Karolinky na umístění této akce do obce Hovězí v okrese Vsetín, kde jsou všechny potřebné předpoklady. Obec leží v malebném údolí Vsetínské Bečvy je pro své okolí vyhledá-

ným místem cestovního ruchu a disponuje proto i potřebnými stravovacími kapacitami, pro pořadatele ekonomicky únosnými. Je zde k dispozici kvalitní divadelní prostor i potřebné organizační a divácké zázemí.

Tento návrh se setkal s velkým porozuměním zejména v samotné obci Hovězí. Pořadatelé letošní divadelní přehlídky se stali: Obecní úřad Hovězí a jeho kulturní zařízení, Divadelní soubor J. Honsy Karolinka, Divadelní soubor křesťanské mládeže Hovězí a referát kultury Okresního úřadu Vsetín. V čele organizačního štábu byl starosta Hovězí pan Jaroslav Orság, ředitelem přehlídky vedoucí souboru z Karolinky Libor Křenek. Organizačním duchem přehlídky byla vedoucí místního kulturního zařízení paní Jana Koňářková, která byla u všeho a všude. Celý štáb svůj úkol ve vytvoření potřebných podmínek pro hladký průběh přehlídky splnil k plné spokojenosti zúčastněných.

Přehlídka se konala ve dnech 23. a 24. května 1997. K účasti bylo přihlášeno 6 inscenací soutěžních a 2 nesoutěžních. Na přehlídce nakonec soutěžily 4 soubory a jeden vystoupil mimo soutěž. Škoda, že svou účast odhlásil opět činný Divadelní spolek Jiřinka z Ostravy-Poruby.

Na přehlídce bylo možné zaznamenat poměrně dobrý průměr režijní, herecké a zvláště scénografické práce s velmi různorodou paletou scénografických výrazových prostředků. Lze-li vyjádřit tu nejvyšší spokojenost s průběhem přehlídky po stránce organizační a návštěvnícké, menší spokojenost se týká dramaturgie her, což je však záležitostí jednotlivých souborů. Zdá se, že se soubory v dramaturgii her pro děti většinou orientují spíše

na vnější efekt se spolehlivým diváckým ohlasem, než na vnitřní myšlenkový obsah, zvláště disponuje-li dobrým hereckým materiálem. Účitnou roli zde sehrávají i otázky personální a ekonomické. Přes tuto skutečnost je nutno konstatovat, že ve všech inscenacích přehlídky byla výrazná snaha přistupovat k textu předlohy jen k jednomu kameni stavby inscenace, bez pocitu přílišné pokory v jeho důsledném respektování, což umožňovalo plné využití technik hereckého řemesla a zvyšovalo diváckou lůblivost a potřebný ohlas. Tuto skutečnost potvrdily i celkové poznatky z činnosti stálé poroty dětí ve věku 7 - 11 let, pracující pod vedením pedagoga. Ve všech případech dokázaly účinkující soubory navázat a hlavně udržet s dětským divákem kontakt v potřebné míře vkusu, bez nutnosti použití násilného podbízění.

Přehlídku zahajoval členský soubor DCP, Divadelní spolek Kotouč Štramberk hrou VI. Corta „O líných strašidlech“. Obecně známá předloha byla výrazným způsobem doplněna o upravenou hudební složku, postavenou na pěveckých schopnostech představitelů jednotlivých rolí. Pohádkovost byla v plné míře vyjádřena zvláště ve scénografii v čistotě výtvarného stylu s maximální funkčností prostorového řešení. Porota souboru udělila cenu za scénografii. Mladá začínající režisérka Pavlína Sochová, scénografka a zároveň představitelka postavy s nejrozsáhlejším textem se dostala do velmi ztížené situace. Přílišné soustředění několika funkcí v této inscenaci se negativně promítlo při dramatickém a situačním zvládnutí některých klíčových situací a v charakterizační kresbě jednotlivých postav. Přes tuto skutečnost bylo představení vysoce komunikativní, čehož soubor dosáhl přirozenou přesvědčivostí hereckého projevu jednotlivých představitelů, bez sebemenšího náznaku podbízivosti. Tato vysoká komunikační schopnost byla potvrzena jak bezprostředními reakcemi diváků, tak jednoznačností názorů dětské poroty.

Druhou inscenací byla „Čarodějnická pohádka“ v na-

studování Lidového divadla při městském informačním a kulturním středisku v Krnově. Pohádka o jednom království, kde „řádí“ čtyři čarodějnice, s jednoduchým dějem a nevýraznou textovou předlohou se stala příležitostí pro neúměrné použití nefunkčních kreací, nijak nedokreslujících určité charakterové odlišnosti postav na jedné straně, na druhé straně pak ke vzniku nepřesvědčivých statických situací. Absenci širších výrazových hereckých prostředků, projevující se nedostatečnou charakterizací postav, nutno přičíst v první řadě použité textové předloze, které nepomohlo ani doplnění o libivou hudební složku. Výtvarně i prostorově řešená jednoduchá scéna sice vytvořila možnosti maximálního rozvinutí kreací čarodějnic, vyžadovala by však výraznější odlišnosti jednotlivých prostředí k jednoznačnějšímu podtržení důležitých dějových situací.

Studio Domu kultury Šumperk, členský soubor DCP, nabídl dětem v Hovězí pohádku, kterou napsal Gernot Schulze a nazval Čertovy zlaté vlasy. Tento soubor je pravidelným účastníkem typů divadelních přehlídek organizovaných DCP. Disponuje zkušeným hereckým a technickým kádrem a jejich představení mají vysokou reprízovost, na ochotnické poměry v oblasti ne běžnou. Přesná charakterizace pohádkových postav, jejich jednání při využívání celého divadelního prostoru a přesvědčivé zvládnutí hereckých výrazových prostředků s odpovídající hudební složkou byly výrazné znaky i této inscenace. Dominantní byla postava loupežníka Buma svou přirozenou přesvědčivostí a vysokou úrovní herecké práce, za kterou byla Pavlu Najvarovi porotou udělena cena za mužský herecký výkon. Ke škodě byla hlasová indispozice jednoho z hlavních představitelů.

Posledním soutěžním představením bylo vystoupení členského souboru DCP - Divadla DUO Frýdek-Místek s hrou Ivy Peřinové Popelka. Tvůrci inscenace byli upoutáni kvalitou divadelního textu s určitým romantickým nádechem, který se snažili vyjádřit adekvátní volbou všech výrazových inscenačních prostředků, včetně žánrového rozlišení použité hudební složky. Zasloučené režijní vedení, optimální věkové složení souboru a herecké zkušenosti vyústily k všeobecně vysoké vyrovnanosti v hereckém projevu, zvláště v dámské části, kde vyniklo trio matky a obou dcer v podání Zity Maršálkové, Renáty Tomkové a Lenky Filipové, což bylo oceněno porotou udělením zvláštní ceny za skupinový ženský herecký výkon. Pohádkovost inscenace byla vedle poměrně jednoduché scény podtržena velmi působivými kostýmy. Snaha po zabezpečení plynulosti děje, při nutných změnách dějového prostředí, vedla režii k použití neutrální revuální opony ve spojení s hudební vložkou, případně i s hereckou akcí. Zde se však ne ve všech případech podařilo využít tohoto inscenačního prvku tak, aby byl organickou součástí inscenace v kontextu dějového příběhu, zvláště neexistuje-li přímá vazba mezi délkou trvání přestavby, délkou použitého hudebního prvku a vlastní herecké akce. Stejně tak za úvahu stojí otázka posouzení míry nebo nutnosti a funkčnosti vložených zpěvních partů, které sice zvýrazňují romantické ladění inscenace, avšak za cenu určitého zvolnění temporytmu představení. Pro svou vyváženost inscenačních složek a celkové vyznění byla tato inscenace doporučena k výběru v 1. pořadí na národní přehlídce v Rakovníku. U dětské poroty se tato inscenace umístila v rámci celé přehlídky s výrazným předstihem na 1. místě.

Mimo soutěž bylo do přehlídky zařazeno pro dospělé a starší mládež večerní představení veselohry Didiera Kaminky Jen žádnou paniku aneb Jak vykrást banku v podání Divadelního souboru Masarykova gymnázia Vsetín.

V závěru dovolte ještě jedno důležité konstatování. Obec Hovězí, jejíž historie sahá až do 13. století a jejíž existence je doložena i na Komenského mapě Moravy z roku 1633, má jen 2300 obyvatel, avšak přístup obyvatel v čele se starostou k zabezpečení průběhu přehlídky byl víc než příkladný. Význam této akce pro dané místo potvrdila svou účastí na některých představeních i vedoucí referátu kultury ze Vsetína paní Kašparová. Spolu s členy souboru z nedaleké Karolínky se zasloužili o vytvoření těch nejlepších podmínek pro přehlídku. Patří jim poděkování i touto cestou za všechny účastníky.

Stanislav Macek

22. FESTIVAL AMATÉRSKÝCH LOUTKÁŘŮ V PRAZE

Skupina amatérských loutkářů SČDO, středisko ZUČ při Městské knihovně v Praze, ObÚ Praha 8 a Oblastní výbor SČDO pro Prahu a střední Čechy, připravily na 21.-23.3.1997 v pražském kobyliškém loutkovém divadle Jiskra regionální přehlídku loutkářských souborů Prahy a středních Čech. Zúčastnilo se jí 6 amatérských souborů a jako host divadélko PIKI z Pezínoku.

Festival zahájil soubor **Běžná hlava Centra tvořivé dramatiky Praha** hrou **Uváznutí** od Jakuba Wassermanna. Pehrova Budulínka třetího uvedlo loutkové divadlo **Kováček**. Divadlo **Vhlavědrát** se hrálo pohádku Marie Kubátové **Vo Honzoi z Lhoty**. Divadelní společnost **Vavřinec** se představila inscenací **O rytíři Wyndovi a princezně Markétce**, jejíž předlohou byl text Pavla Šruta. Domácí soubor **Jiskra** uvedl hru Petra Slunečka **Vodníkova Hanička**. Další Petrovu hříčku **Den Kuťaska a Kutíly** sehrál soubor **Pimpler**. Přehlídku ukončilo představení zbraslavské **Rolníčky**, která nastudovala Pohádku o princezně Zubajdě Solimanské z pera Jos. Čapka.

Porota ve složení Anna Kusá-Koutná, Jiří Davídek, Jiří Jaroš (předseda), shlédla pečlivě všechna představení a se všemi soubory provedla individuální rozbor, hodnocení a diskuzní pohovor o inscenaci. Dospěla k rozhodnutí neudělit putovní cenu, ani ceny individuální. Úroveň přehlídky ukázala současný stav pražského loutkářství; žádné z představení nedosáhlo tak výrazné úrovně, aby mohlo být nadřazeno nad ostatní. Totéž lze říci i o jednotlivcích. Zřejmě dochází ke generačnímu přelomu. Všechny inscenace sice prokázaly standardní solidnost, ale zároveň i řadu základních chyb. K všeobecným nedostatkům přehlídkových představení patřila práce režijní.

Hlavním kladem přehlídky byla možnost účasti souborů a jejich vzájemné poznávání, nikoliv jejich soupeření. Mnozí této příležitosti, bohužel, nevyužili!

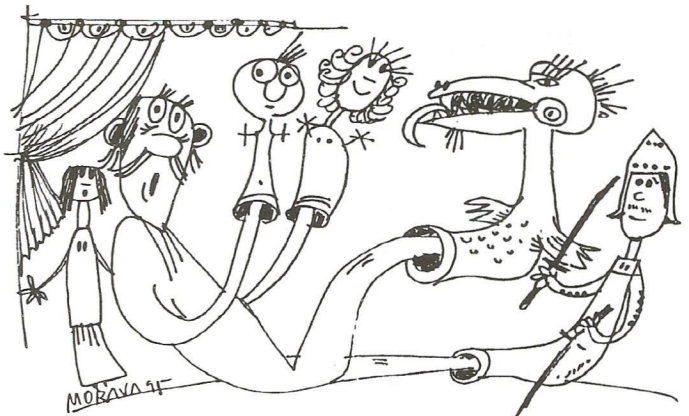
Pro loutkářskou Chrudim, národní přehlídku amatérského loutkářství nebyl žádný ze souborů doporučen. **MS**

OTVÍRÁNÍ '97 V KARLÍNĚ

Regionální přehlídka dětských divadelních, loutkářských a recitačních souborů - Výběr na Dětskou scénu '97 v Karlínském Spekttru

Úvodem velmi stručná statistika: na přehlídku bylo původně přihlášeno 32 souborů, zúčastnilo se 19 a jeden host přehlídky (Hudradlo Zliv s Pišťalkou). Z 19 souborů ucházejících se o účast na Dětské scéně bylo 12 pražských, ostatní z blízkých míst (Žatec, Nové Strašecí, Slaný, Mnichovice, Sedlčansko), ale také jeden z okresu Blansko. Na Dětskou scénu postoupily dva recitační soubory, jeden pražský, druhý ze Žatce. Do širšího výběru nebyl navržen žádný pořad.

Postupující pražský soubor **Sluníčko ze ZŠ Jánošíkova v Praze 4**, vedený Janou Zvolánkovou, patří k evergreenům dětského přednesu v Praze, ale i národních přehlídkách. Je setrvalě úspěšný, protože Jana Zvolánková s dětmi z 1. stupně ZŠ umí skvěle pracovat a dovést je k přesnosti pointování a sdělnosti výrazu (práce s proměnlivou zástupnou rekvizitou) při zachování jejich přirozenosti a dětské líbeznosti. Setrývá však také na stále stejném typu pásma, složeného z tematicky vybraných humorových veršů směšky autorů, tentokrát s názvem **Ten dělá to a ten zas tohle** (různá povolání a řemesla). Dramaturgicky žádný ob-

jev, ale výborná práce s dětmi. Druhý postupující pořad **Co si povídá pondělí s úterkem** podle téměř stejnojmenné sbírky veršů **Jiřího Weinbegera** s třídním kolektivem **ZUŠ Žatec** připravila **Eva Vencliková**. Je nejen dobře udělaný, vypointovaný, s mizanscénami opravdu význam nesoucími a dětmi vědomě dodržovanými, ale také v oblasti dětského přednesu dramaturgicky přínosný.

Z ostatních vystupujících souborů sedm, možná devět lze řadit k výraznému podprůměru, jaký by se na regionální přehlídce raději neměl objevovat - a přitom je to téměř polovina všech vystupujících. Šlo buď o principiální omyly, nebo o naprosté začátečnickví vedoucích. Je příznačné, že u dvou ze tří nejzřetelnějších omylů se při hodnocení vedla řeč typu „my o voze, ona o koze“, bez sebemenšího světélka v tunelu neporozumění dětskému divadlu. Tím prvním z oněch případů byl úryvek z Hrátek s čertem v provedení **Divadelního kroužku herecké agentury CINE-JESSY** vedoucích **J. Horvátové** a **M. Richterové**. Kardinální omyl spočíval ve volbě textu, na jehož interpretaci děti prostě nemají, i kdyby se v kozla obrátili, a dokonce je příliš ani nezajímá „o čem je“, neboť jej zřetelně považují za běžnou čertí pohádku. Jinou cestu vedoucí nevidí, neboť všechny hry, které zvažovala, jsou podle ní pitomé. Další v této řadě byl pořad **z pohádky do pohádky** souboru **JEDI ZŠ Jedovice** (okr. Blansko), který se staršími žáky připravil angličtinář **Tomáš Horák**. Byla to nesourodá směs pokusů o parodii na pohádky, křečovitě žertování, nevtipné a místy i vulgární - ani u táboráku by to neobstálo. Těžká řeč byla s **Irenou Lahodnou**, vedoucí souboru **Strašidélka ZŠ Kosova Hora** (okr. Příbram), v jejichž **Strašidlech** natvrdo jsme se při nejlepší vůli neorientovali. Vedoucí zpívala písně na vlastní (slušné) texty a různě ohadřené děti přitom různě pobíhaly po jevišti. Byl to prý muzikál, leč muzikál je drama a toto nemělo ani takovou nitku příběhu, jaká by mohla obstát v revui, ani to neobsahovalo identifikovatelná „čísla“ jako kabaret. Prý to bylo určeno pro letní vystoupení na Červeném hráděku a pro Karlín bylo nutno upravovat - ale jestliže z původního programu nezůstal kámen na kameni, proč s tím chodit na přehlídku, a ještě k tomu výběrovou! Prý ony děti žijí v těžkých poměrech (rozvraty rodin, zneužívání atp.) a proto pro ně nejsou infantililty, jaké předvedly ostatní soubory - ale co na těch téměř televizně humorných strašidlech pomáhá dětem neinfantilně se vypořádávat s problémy, to jsme se nedozvěděli.

Ty další omyly vězely spíš v nepoučenosti a nezkušenosti a v některých případech se zdálo, že nejde o nepoučitelnost. Regionální přehlídka by však neměla být místem, kde se v hodnocení vysvětlují základní věci a poskytuje se základní informace o kurzech a publikacích. V některých případech šlo o přiměřenou volbu předlohy, ale bez schopnosti dobře vést děti a přiměřeně ji inscenovat. To byl případ souboru **Studánka Školní družiny ZŠ Umělecká Praha 7 s Válkovým Neviditelným autem, viditelným stromem** (vedoucí **Běla Ježková** ani nepřišla na hodnocení) a **II.A. ZŠ Hovorčovická v Praze 8** vedoucí **Jany Velemanové** s **Odvážnou lodičkou** od **Hany Budinské**. K nezdařeným pokusům patřilo i **Čtvero ročních období Recitačního souboru ZŠ Schulhoffova Praha 4**, v němž **Jana Samková** spojila veršiky dětí s básněmi Sládka, Žáčka, Raise, Bruknera a Čarka a nechala děti přednášet dlouhá, pro ně nezvládnutelná sóla. Další dva pořady trpěly staticností a zejména dávnými manýrami dětského divadla - vedoucí si zřejmě zavzpomínaly na dětský zážitek z divadla, které jejich učitelé založili na své vlastní vzpomínce z dětství. Pásmo veršů o kytíčkách **Jaro na louce** souboru **Jaro ZŠ Šimanovská Praha 9** šustilo krepovými sukýnkami a ekologickými i jinými osvětovými komentáři - vedoucí **I. Kaisrlíková** na hodnocení nepřišla, autora či autory neuvedla. **Sněhurka** souboru **Pohádka ZŠ Pošepného Praha 4** vedoucí **dr. Dagmar Živnové** byla neobratně napsaná (řada hratelných sekvencí byla odvyprávěna a naopak), byla provázena známými skladbami od Vivaldiho po Ježka, výtvarně popisná a neumělá. Omylem byla i

Nerudova Romance štedrovečerní souboru **Poupata z Mnichovic**, vedeného **Mgr. Václavem Dohnalem**. Byla to běžná vánoční besídka, jaká může mít svůj význam v určitém čase a na původním místě, ale s divadlem má málo společného - navíc smysl Nerudovy básně byl v rozporu s tím, že šlo především o vánoční betlém.

Poněkud odlišný byl omyl, jehož se dopustil zřejmě spíše ředitel školy, než vedoucí. **Kamarádi z 5. A ZŠ Mikulova Praha 4** s učitelkou **Václavou Fabiánkovou** předvedli pod názvem **Z našich dějin** dramatizaci dějepisné látky - šlo spíš o způsob výuky, než o divadelní představení, ale ředitel učitelku „povzbudil“, aby se přihlásila na přehlídku. Takovým tlakům se snadno podlehne, zejména když učitel nemá jasnou představu, co znamená přehlídka a co je divadlo, jaká jsou jejich kritéria, jaká funkce. Je-li záměrem výuka, má to zůstat ve třídě (stejně jako vánoční besídka má zůstat v místním sále a v čase adventním, a strašidlácká veselice podle místních pověstí na místním hrádě v letním podvečeru). Marně znovu a znovu připomínat, že když už se soubor nezkušený, začínající, nepřipravený na kritiku, anebo pořad, který má jinou než divadelní funkci, na přehlídku přihlásí, má se vedoucí vyjádřit, zda má zájem o hodnocení, zda vůbec uvažuje o eventuálním postupu, anebo zda si chce jenom někde zahrát.

Zbývající pořady, i s dvěma postupujícími tvořící méně než polovinu přehlídky, na ni nepochybně patřily, jejich nedostatky či nedotaženosti byly z těch, o nichž má smysl hovořit jako o problémech dětského divadla a vedoucí také věděli, co porota svou kritikou míní. U **Alenky za zrcadlem**, s níž se pod vedením **Zoji Oubramové** představila **ZUŠ Prosek Praha 9**, byl problém v předloze - stále lákající, ale na divadle těžko schůdné pro svou snovou nesouvislost dění. **Iveta Dřížhalová** představila svou práci dvakrát. S pražským souborem **ZŠ Gutova Praha 10** připravila vlastní dramatizaci **Pohádky o chytrém sedláčkovi**, inscenaci v základu dobře koncipovanou, ale ne dost členěnou (chyběly jasné předěly situací) a v použitých jevištních prostředcích leckde nedomyšlenou. V pásmu **Jak rozzlobit babičku**, které připravila se souborem **Slanrošťandy ZUŠ Slaný**, vtipné, odlehčené verše **Ivana Blatného** zatěžkala „realistickým“ rámcem s babičkou - vypravěčkou. Připsaný rámeček (tentokrát s kontaktem s publikem) nijak neprospěl ani **Čapkově Princcezně Solimanské** souboru **TY - JÁ - TR** při **DDM Praha 7**, vedeného **Radkou Tesárkovou**. Jiného typu byly problémy **Macourkovy** pohádky **Jak dělá slunce duhu**, s níž se představil soubor **ZUŠ Nové Strašecí** vedoucí **Ivy Dvořákové**: spojení dramatického a tanečního oboru ZUŠ vzniklo na přání ředitele, taneční složka však tu divadelní „převládala“.

Druhý z pořadů **Evy Venclikové**, založený na již dost vyčpělé **Mikulkové** hříčce **O pokažené válce**, trpěl nedostatkem temporytmu a jistou rozpačitostí mizanscény i dětského projevu. Příjemným překvapením bylo - zejména dramaturgicky - vystoupení souboru **III. ZŠ Barrandov**, který uvedl pohádku **O nevděčnicku** z **Nejstarších českých pohádek** v dramatizaci své vedoucí **Moniky Schmidtové**. Moralita (převzatá ze středověkého sborníku exemplar Gesta Romanorum) vnáší do dětského divadla zajímavý a neobvyklý žánr, inscenace však dost trpí složitou manipulací se scénografickými prvky (přestavování kostek, vyznačování scény tyčemi a pod.) a tedy i vleklým temporytmem. Přes všechny výhrady jsou v této poslední skupině zřetelné přísliby a naděje do budoucna - někde přímo v uvedené inscenaci, kterou by bylo možné dotáhnout až k tomu, co původně inscenátorka zamýšlela, ve všech případech pak v osobách vedoucích, které vesměs patří k schopným, informovaným a vědomým si podstaty a funkce dětského divadla. Světélkem v mnohaleté pustině pražského dětského divadla bylo vystoupení hostujícího **Hudradla ze Zlivi**, ale i účast jedné či dvou desítek pozorovatelů či pozorovatelek, které se také zúčastňovaly hodnotících diskuzí, i diskutovaly - jev v minulých ročnících nevídaný.

Eva Machková

STROHÉ OHLÉDNUTÍ ZA DĚTSKÝM DIVADLEM V MĚLNÍKU

Už několik let coby porotce mám pravidelnou příležitost sledovat dění na oblastní přehlídce v dětské recitaci a dětském divadle středočeského regionu, která se koná vždy začátkem dubna v Mělníku. Po roce 1989 to vypadalo, že podobné soutěže zaniknou i se zrušením bývalých okresních kulturních středisek. Někde se tak i stalo, ale jinde se našli lidé, kteří smysl dětských soutěží v tzv. oblasti ZÚČ, neztratili, naopak získali prostředky i nové organizátory. Tak tomu bylo i v Mělníku, kde hlavními garanty jsou Kulturní agentura Ikarus, Masarykův kulturní dům a Dům dětí a mládeže.

Letošní kolo se tedy opět konalo v mělnickém divadle. Sjelo se sem nebývalé množství různě starých dětí z nichž většina už prošla sítím okresních kol. Zde pak postoupily své individuální i kolektivní vystoupení před svými vrstevníky a odbornou porotou. Jenom divadelních a recitačních souborů bylo přes jeden a čtvrt tuctu. Zachytit celodenní maratón, kterým žil mělnický kulturní dům, je ve stručném článku nadlidský výkon a tak se omezím na velmi stručnou referenci té části přehlídky, která se věnovala divadelním kolektivům.

Nejdříve jeviště patřilo **DS Vrtule, III. ZŠ ze Slaného**. Dramatizátor i režisér J. Rezek se pokusil o jevištní ztvárnění prózy **A. de Saint-Exupéry Malý princ**. Padesát pět minut dlouhá inscenace především především navodila otázku, zda lze s dětským kolektivem iluzivními postupy naplnit tuto výsostně metaforickou předlohu. Podobně se dá nahlížet i na **Malého Prince v podání DS II. ZŠ ze Sedlčan**. Ani zde se nepodařilo překlenout verbální rovinu inscenace ostřejším jednáním dramatických postav.

Divadelní škola, Kolín si za předlohu své inscenace zvolila pohádku **J. Wericha O Královně koloběžce**. Rozpohybované představení, hrané s velkou chutí a mnoha samostatnými improvizovanými odbočkami, trpí režijní nejasnostmi, které motivy jsou pro příběh podstatné a které ne.

Sympatický a poučený herecký výkon předvedl divčí pár **DS Větrník, ZŠ z Brandýsa n.L.** v inscenaci **Malilinkatý**, která vychází z knížky **Malý Alenáš, od J. Vyskočila**. Pozitivní vnímání této krátké scénky jistě podpořilo dobré vedení obou protagonistek režisérkou H. Horovou.

Dobré vedení dětského kolektivu i cit pro divadlo prokázal i **L. Zajíc v DDS Pečky. Malá Čarodějnice T. Pěkného** se stala smysluplným materiálem pro formálně slušně udělanou inscenaci. Lepšímu vyznění by prospělo přesnější naplnění situací.

DS Vodník z Gymnázia v Benešově předvedl recesní studentskou skeč vycházející z motivů **Erbenova Vodníka**, zpracovaných už J. Suchým. Radost ze hry dobrá, poučenost velmi malá. Nic více, nic méně.

I v další inscenaci v pořadí, a sice prózy **I. Hurníka Jak se hraje na dveře, předvedené DK Radost ze ZŠ v Loučeni na okr. Nymburk**, je spousta spontánní, živelné radosti i nápadů, ale chybí režie tj. především selekce nápadů a řád.

Posledním představením, které evidentně patřilo na úplně jinou přehlídku, byl **abstraktní, výrazově taneční tvar Blatinské-**

ho dřevěného divadla, KD Blatný z Řep v Praze. V tomto představení nelze hledat racionální jádro, působí pouze na emoce diváků. Zřetelné zkušenosti tanečníci i zvláště expresivní tvar bohužel dětské publikum v Mělníku špeje zaskočil než ohromil.

Možná, že čtenáři mého příspěvku teď budou pohoršeni strohostí hodnocení jednotlivých představení a téměř absencí jakékoli chvály. Pro nezasevěné proto musím dodat, že se skutečně jedná o pouhou zprávu tak říkajíc z rychlíku a že v Mělníku jsme si s každým z tvůrců i vedoucím kolektivů povídali samozřejmě daleko více a snažili se hlouběji postihnout problémy i pozitiva každého představení. Nicméně žádná z inscenací nebyla prosta nedostatků a tak porota pro letos do národního kola nikoho nenominovala, ale pouze doporučila **DS Větrník z Brandýsa n. L.** a **DDS Pečky z Peček**.

Jaroslav Kodeš

BECHYŇSKÉ JARO '97 11.-12.4.1997

Notoričtí i náhodní návštěvníci celonárodní přehlídky Dětská scéna v Ústí nad Orlicí mívají díky filtraci představení, kterou pro ně provedou výběrová okresní a regionální předkola, mnohdy poněkud zkrácené představy o tom, co se každoročně urodí v českých luzích a hájích. Tomu, kdo by chtěl získat přehled téměř úplný, bych doporučil návštěvu letošního Bechyňského jara. Během jednoho a půl dne bylo možno absolvovat cestu od majestátní horských vrcholů, přes úrodné nížiny, až po propasti a ledové jeskyň. A to vše na jediném místě, během pouhých dvou dnů, v Kulturním domě u Tatrmana Pepy Brůčka a u jeho starostlivého týmu zaměstnanců.

Pozoruhodná však byla nejen škála představení, ale především atmosféra přehlídky. Letos jsme se v Bechyni setkali s jinde nevídanou rovnováhou mezi rovinou odborného hodnocení a rovinou lidskou, dávající najevo úctu i zájem o děti, o vedoucí a o jejich společnou práci.

Za tím vším nutně musíme vidět Pepu Brůčka, jehož ani dozajista seriózní funkce vedoucího KD, nepřipravila o jeho svěbytný přístup k životu a humor. Tak jako ve svých divadelních rolích ovládá zcižení, kdy z roviny herecké přechází do civilní kulísáckobručkové polohy, stejně tak ovládá i zcižení z role organizátorské, pedagogickopolisnitelské, do polohy komedianta a bavitele, z jehož úst děti bez protestů přijímají poučení například o tom, jak během představení zacházet se šustivými pytlíky plnými bombónek a brambůrek. Vrcholným číslem tohoto civilně-divadelního nebo chcete-li divadelně-civilního přístupu pak bylo v polovině přehlídky udělení cen „Diplom jednomu nejlepšímu ze všech nejlepších souborů“ a „Diplom jednomu nejlepšímu ze všech nejlepších porotců“. Nebojte se, dostalo se na všechny, nádvakem se losovala ještě díla z tvorby bechyňských keramiků a pro každý z dětských souborů se letos dokonce našel i jeden vlastní dort. Během přehlídky se účastníci pro jistotu dozvěděli, kdy se bude konat příští ročník, aby nemohlo dojít k tomu, že by někoho chystaný termín zaskočil. Výsledkem pak byla nebyvala míra vzájemné ohleduplnosti a pozornosti dětí v roli diváků při představeních ostatních.

Teď se však vraťme k tomu, co bylo k vidění na krknech, co znamenají svět, ve všech jeho kladech i záporech. Jak jsem již naznačil, téměř každé představení bylo dů-

stojným reprezentantem některého ze směrů, jimiž se současné dětské divadlo ubírá. Viděli jsme:

- školní recitační pásmičko nesmělých dětí (Komáři se ženili, *Kamarádi Bělčice*);
- školní besídkovou pohádku, „šedesátiminutovku“ (Rozpuštělá princezna a sedm loupežníků, *Bobří Netolice*);
- výpravnou ochotnickou pohádku pro velkou scénu s oponou, s kulisami na tazích a s nápočední budkou, „šedesátiminutovku“ (Zlatý pás, *DS Suchdol nad Lužnicí*);
- představení dramaťáckou osvětou určitě zasažené, s jistými potížemi, při zvládnutí devatera divadelních řemesel (Pohádky pro uplakanou muchomůrku, *Usměv Bělčice*, *O Nemehlovi, Kapka Humpolec*; *O stařečkovi*, který dával rozkvést stromům, *Kapka Humpolec*);
- představení avizovaná jako dětská autorská díla, při kterých jsou děti vedoucími vtahovány do prožívání témat dospělých, která je sice mohou zaujmout a ve kterých se i mohou chvílemi procítěně topit, ale těžko je mohou divákovi sdělit (Je nám jedenáct a naše srdce znějí na poplach bím bím bím, *ZŠ Bechyně Školní 293*; Na počátku byla asi tma, *Pohybové divadlo ZUS Bechyně*);
- pohádku odkojenou estetikou televizních inscenací s nově otextovanými, druhdy populárními, nápěvy s pocitem, že pohádka snese všechno (Strašidláci, *Husot Strakonice*);
- a pak tři představení, která rozhodně stojí za vidění a pro která se už těžko hledají jednoznačné škatulky (Žirafi Opera, *ZUS Strakonice*; Píšťalka, *Hudradlo Žlív*; O černém beránku a bílém vlkovi, *Hudradlo Žlív*).

Díky Pepovi Brůčkovi jsem si již rezervoval termín na příští jaro (Bechyňské), ale vzhledem k tomu, že jeden z porotců se nechal slyšet, že už něco má, tak by měl Brůček vážně zauvažovat nad harmonogramem bechyňských přehlídek pro třetí tisíciletí (už nám to ůká na dveře).

Radim Svoboda

DĚTI Z JIŽNÍ MORAVY SE VRÁTILY DO TŘEBÍČE

Regionální soutěž dětských recitátorů, recitačních kolektivů, divadelních a loutkářských souborů se po několikaleté přestávce vrátila do Třebíče - a hned prověřila schopnosti organizátorů.

Ve dnech 11. a 12. dubna se ve dvou trebičských kulturních domech vystřídalo 356 účastníků - soutěžících dětí, jejich vedoucích a pedagogických pracovníků z téměř celé jižní Moravy. Vzhledem k velkému počtu soutěžících jednotlivců a souborů probíhala vystoupení paralelně v několika sálech, takže nebylo v silách jednotlivce shlédnout všechno.

V porotách zasedali odborníci, jimž je dětský projev blízký - manželé Bláhovi, Radka Dokulilová - Blatná, Hana Dvorská, dr. Ivan Němec, Simona Peková, Jiří Pokorný, Jana Procházková a Petr Žák.

V pátek odpoledne se uskutečnila soutěž v sólové recitaci, již se zúčastnilo 50 dětí, soutěžících ve třech věkových kategoriích. Na národní přehlídku postoupili čtyři recitátoři z Nového Města na Moravě - Aleš Konýsek, Veronika Klapáková, Jiří Hes a Zdeňka Sokolíčková - a dále Marek Filakovský ze Žďáru nad Sázavou a Romana Jelínková z Vyškova. Po oba dny probíhala vystoupení deseti recitačních kolektivů, čtyř divadelních a jediného loutkářského soubor-

ru Děti Zdravička s pohádkou M. Blahy Kapr Pepík, vodník Kuba a vila Andulka.

V páteční večer doplnilo přehlídkový program představení hostujícího Ořechovského divadla - netradičně nastudovaná opereta Mamzelle Nitouche-ky. Temperamentní výkon ořechovských sklídl bouřlivé ovace všech zúčastněných (jediným stínem večera bylo zranění jednoho z hereců, který v zápalu hry neodhadl hloubku jeviště).

Zatímco v sólové recitaci byla - s většími či menšími výkyvy - vyrovnaná úroveň, v kategorii souborů byly značné rozdíly. Snad nejvyostřenější spory v porotě vyvolalo představení brněnského divadelního souboru **Domino Pipi Dlouhá Punčocha**. Představení, které bylo technicky bezchybné, s dobře zvládnutými pěveckými i „hereckými“ výkony, se zcela vymykalo pojetí dětského divadla jako dramatické hry. Porota ocenila perfektní nastudování i talent dětských představitelů, ale měla výhrady ke způsobu, jakým bylo výsledku dosaženo. Rozhodla se proto navrhnout brněnský soubor jen do širšího výběru na nář. přehlídku.

Ze čtyř domácích souborů se nejlépe dařilo recitačnímu kolektivu **Beníci ze ZŠ Třebíč - Benešova**. Učitelka Zuzana Nohová převzala štafetu po Jaroslavu Dejlovi a dokazuje, že je jeho důstojnou nástupkyní. Po loňské dramatizaci pohádky O třech husičkách, s níž soubor postoupil na národní přehlídku, připravila dramatizaci Macourkova textu **O hrochovi, který se bál očkovaní**. I tentokrát porota ocenila přirozenost dětského projevu, kvalitu zvolené předlohy i nápaditost scénického řešení, a rozhodla o postupu Beníků na přehlídku do Ústí nad Orlicí.

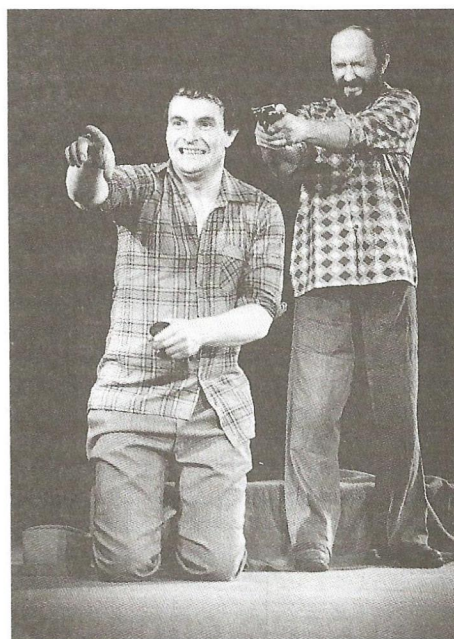
Čestná uznání v této kategorii získaly dva soubory - recitační kolektiv **ZŠ Znojmo - Videňská s pásmem Nevyplazuj jazyk na lva a Hustopečský soubor s pořadem Princ a želva**.

Třebíčská přehlídka ukázala šíří trendů v dětské recitaci a divadle - od „klasické“ sborové recitace až po divadelní produkce, využívající v hojné míře moderní jevištní techniku. Obě tendence mají jistě právo na život - pokud dávají dostatečný prostor tvořivosti dětí. **šš**

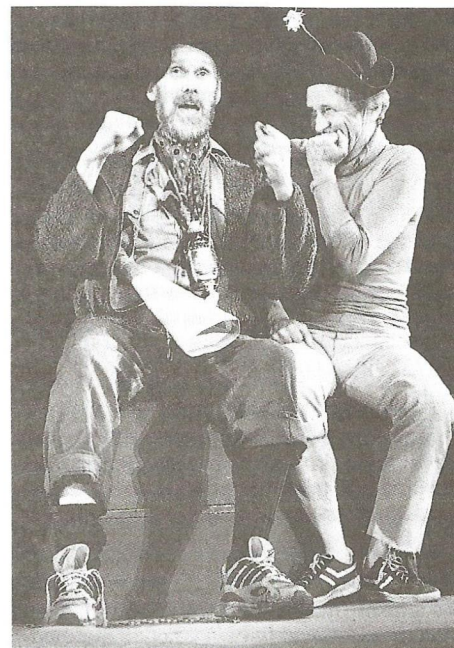
PŘED ČTYŘIADVACETI LETY

založil Míloslav Kučera s přáteli soutěž O pohárek SČDO. Proměnila se od té doby v rozsahu i v pravidlech, po monologu obsáhla i dialog, z okresní úrovně přes oblastní a krajskou se stala soutěží národní. Letošní jubilejní 25. ročník se (jako všechny sedmnáctým v r. 1989 počínaje) konal opět v Přerově 19. - 20. 4. s 18 soutěžními vystoupeními. V monologu bylo (přihlášených/soutěžících) 8/7 žen a 6/6 mužů, v dialogu 6/5 výstupů. Počty delegovaných výkonů z regionálních kol se v kategoriích každoročně přelévají podle toho jak se urodilo co do množství i kvality. Stejně se mění nevyzpytatelným způsobem poměr zkušených borců a nováčků v sestavě soutěžících. Podle tohoto poměru se v analytickém semináři dostávají ke slovu otázky základní koncepce nebo problémy náročnější povahy. Letos byla řeč v souvislosti s monology o dramatickosti ve srovnání s vyprávěním, o exhibičním rozvinutí situace ve srovnání s předvedením jednajících postavy, o možnostech a mezích sólové hry s myšleným partnerem a konečně o sdělování bohatého lidského osudu ve srovnání se sdělováním myšlenek a názorů.

Také letos vyšly kategorie nevyrovnaně. V **ženách** se vydařilo na tři ocenění. V čele se překvapivě objevila Jana Horčíčková (Sč) s textem Ahoj, Ančo! Alexandry Berkové. Byla to upřímná a bezprostřední výpověď v poctivě postaveném výkonu. Druhé místo patří Biance (Horníček, Dva muži v šachu) Marie Živné (Stč), zkušené a suverenní interpretky rozhodných a rázných žen se smyslem pro humor. Na třetí místo vytáhla Slávka Hubačiková (Sč) svoji Olympii (Nicolaj, Tabák a sůl) smyslem pro protikladnost situací a pocitů a pro hru se slovem. **Dialogy** si vydobyly jen dvě místa. Druhé pro dvojici Georga a Lennieho (O myších a lidech) Emila Hlavničky a Iva Hýbla (Zč) za citlivou vnitřní gradaci závěrečné situace příběhu.

Emil Hlavnička a Ivo Hýbl z Plzně

Jiří Hlávka a Petr Richter z Karlových Varů

Třetí stupeň obsadili Marie a František Živných (Stč) scénou Avy a Jimmyho (Simony Drobečky z perníku) ve velmi citlivém uchopení postav a vypracované souhře. Také **muži** získali dvě umístění. Druhé místo si odnesl expresivní, nápaditý a kontrastní výkon Tomáše Šulaje (Sm) ve Williamsově Brickovi (Kočka na rozpálené střeše). Vítězství v kategorii vydobyl nejlepším výkonem letošního ročníku Jiří Hlávka (Zč), léty zkušený a stále bezprostřední. Upravil si text pro monolog Smirnova (z Čechovova Medvěda), který obsáhl celý rozsah role v aktovce. Jeho neustálé proměny v nepřetržitě nasazení byly mimořádně působivé.

Galavečer obsáhl jak výkony letošních vítězů, tak vybrané výkony, které se proslavily v minulých ročnících. Vystoupili J. Mičková, M. Rada, D. Zakopal, M. Živná,

Jana Horčíčková z Nového Boru

Foto na této straně: Ivo Mičkal

I. Bufková s M. Kučabou a J. Hlávka s P. Richtrem. Tahle přehlídka prokázala se samozřejmou přesvědčivostí smysl a význam této velké práce na malých vystoupeních. Doložila to i brožura „Mne sluchu dopřejte...!“, sestavená z dat a dokumentů souvisejících s metodickými a teoretickými myšlenkami o práci na monologu a dialogu, kterou vydala k jubilejnímu ročníku ARTAMA.

jh

OTEVŘENO PODRUHÉ

S novým logem brněnského výtvarníka Rostislava Pospíšila (spolupracoval s někdejší slavným divadlem X z Brna) a pod novým názvem se ve dnech 25. - 27. dubna uskutečnila v Městském divadle v Kolíně Druhá otevřená národní přehlídka pantomimy a pohybového divadla. Uspořádaly ji za finanční podpory MK ČR a Městského úřadu Kolín D-centrum pro vzdělávání a kulturu neslyšících v Brně a IPOS-ARTAMA Praha opět jako integrovanou akci pro zdravotně postižené i slyšící, děti i dospělé. Oproti loňskému ročníku organizátoři přidali jeden den (pátek), takže bylo více času na rozborový seminář a mohla být uvedena i jedna celá inscenace (pražské Divadlo bez záruky a jeho Příběh). Nesporně to byla změna k lepšímu. Ke zvážení dosud zůstala otázka, zda tzv. pracovní část přehlídky, tj. páteční a sobotní odpolední vystoupení přihlášených jednotlivců i skupin, má být uzavřenou záležitostí, tj. prakticky bez publika. Pro prázdný sál se hraje špatně. Možná, že by stálo za to pozvat žáky základních uměleckých škol z Kolína i z okolí. Sobotní galakonzert vybraných čísel (s drobnými doplňky ho uvidí také letošní Jiráskův Hronov) i Maugli Mladé scény z Ústí nad Labem v neděli dopoledne byly navštíveny slušně.

Pokud jde o účastníky, bylo letos ve srovnání s loňským ročníkem méně dětských souborů. Zatímco loni byl počet neslyšících a slyšících zhruba vyrovnán, letos bylo slyšících poněkud více. Způsobila to zejména pražská Konzervatoř J. Ježka, která přihlásila celkem osm čísel svých žáků, kromě toho působí žáci konzervatoře ještě v souborech Silencium (žáci pátého ročníku - celkem 6 čísel), Lalofobia - jedno vystoupení a Nenasytové (členy také studenti herectví - jedno číslo), takže de facto z celkem 28 vystoupení přehlídky byli autory 16 čísel víceméně žáci konzervatoře. Tato skutečnost i jeden programový omyl (jedna přihlášená skupina postavila svou kompozici vysloveně na slovo) přivedla oba pořadatele k zásadnímu rozhodnutí uskutečnit výběr. Každý přihlášený soubor bude muset umožnit shlédnutí své mabízené produkce, popř. zaslat její videozáznam. Rozhodně to přehlídku zkvalitní a možná i obojí zkrátí. Obě může otevřená národní přehlídka jen prospět.

Charakteristickým rysem letošní přehlídky byla ambice ztvárňovat velká témata jako jsou otázky bytí, vztahu k bohu, mezilidských vztahů, jenž však nebyly umělecky působivé a adekvátně vzhledem k druhu divadla zpracovány. Pantomima a pohybové divadlo pracují především se zkratkou, nadsázkou a stylizací. A právě zde měly mnohé produkce zřetelné rezervy. Chyběla také technická připravenost a respektování zvoleného žánru. Začíná to např. u názvu, který u pantomimy musí být součástí čísla a tudíž pojmenování nemůže být náhodným nápadem. V loňském roce převažovaly drobnější výstupy, větších kompozic bylo jako šafránu. Letos se kromě již zmiňovaného Příběhu objevilo několik dalších. Ambiciózní záležitostí, a to jak v rovině tématické, tak ve zpracování byla produkce skupiny **Lalofobia Ve zlomku neživota**. Ve výtvarně i pohybově nejzajímavější první části se zpytlů obtížně kuklil život (druhou tuto část lze označit za scénický tanec s využitím hudby techno - rocku) a v dalších pantomimických částech, které s nadsázkou můžeme pojmenovat jako osvětové agítka, se ukazovalo, jak si člověk kouřením a pitím život ničí. Kompozici zcela rozbila mezihra - etuda na téma uklízečka, stylově se naprosto lišící. Kromě první části mě zaujalo ještě pohybové ztvárnění deliria tremens ve stylu Jenčíkových Girls. **Dneska bez...Alternativy HÍŠÍ** (programově se hlásí k volné skupině Příští vlna) bylo několik absurdních obrazů ze života jako ukázka z nechystaného celovečerního představení, jak se uvádělo v programu. HÍŠÍ, která se Kolína zúčastnila již v loňském roce, je nejspíše výtvarným divadlem vytvářejícím výtvarně zvukové obrazy s prvky pantomimy. Byla zde řada slušně udělaných věcí, např. poslední obraz exhibicionista a malé děvče, osahávání slepečkou hůlkou, které člen lektorského sboru režisér a dramaturg ČT J. V. Kratochvíl nazval brailovou pantomimou, vedle povrchních a prvoplánových. Se souborem se obtížně komunikuje, neboť se tváří, že všechno udělal za jeden večer u piva, takže je zbytečné v tom cokoliv hledat, ale na druhé straně se uráží, když mu lektorský sbor říká, že byt alternativou mj. znamená vědět přesně k čemu. Zastavte se u **Příběhu souboru Bez záruky**. Pro tento programově činoherní soubor byla nonverbální záležitost vybočením z cesty, trochu i za účelem získání jiných zkušeností. Z činoherního divadla si přinesli schopnost mimoslovně vyjádřit pocity, ale také na druhé straně představu, že vše je nutné uhrát. Znovu připomínám v této souvislosti, co jsem napsala jako zásadní problém Kolína, tj. menší schopnost využít zkratkou, nadsázkou a stylizací. O Příběhu to platí beze zbytku. I přesto ztvárnění neradostného chaosu v lidských duších a tím i neschopnosti spolu komunikovat ať už jako milenci, partneři, soupeři v boji o přežití a nebo v názorovém

střetu, je určitě zatím tím nejlepším, co soubor dosud udělal.

Mezi neslyšícími zaujalo především pražské **Nepanto** s kompozicí **Znaková řeč** - sled scének o setkání neslyšícího se slyšícími v situaci, kdy je komunikace nevyhnutelná. Vytkla bych nevyrovnanost jednotlivých scének (některé lze vypustit) a na druhé straně ocenila suverénnost, s jakou se chovali na jevišti a technickou vybavenost. Dobrá byla i integrovaná skupina **MIMO Ostrava** a jejich **Trpasličí cirkus**, jakási varianta postavíček a la kabaretní loutky, které používá divadlo Alfa Plzeň, např. v inscenaci Prcek Tom a Dlouhán Tom (hostovala také na FEMADu 1996). Znalci říkali, že je to převzaté představení skupiny z kanadského Quebecu. Rozhodně to nevadilo.

Z široké nabídky Konzervatoře J. Ježka (profesor J. Kaftan) nelze popisovat vše, neboť řada čísel byla školními více či méně podřízenými etudami. Co stojí za řeč, byla především některá čísla skupiny Silencium (Erich Demko a Eliška Cvrčková, kteří studium konzervatoře končí). Vtipná parafráze **Krásky a zvíře** (Krásce se zvíře líbí právě proto, že je zvířetem, láska jej však polidští, naopak zvířetem se stává Kráska a člověk ji odmítne). Na malé ploše se podařilo příběh vystavět, držet tempo i atmosféru. E. Cvrčková je schopna expresivního tanečního výrazu, Demko se občas omezuje na banální gesta. **Rukavičky** děvčat ze druhého ročníku jsou na pokraji školní práce a samostatné tvorby. Děvčata dokazují, že zvládla techniku, jsou schopna stylizace i komické nadsázky. **Pejskové** si vzali téma milostného škádlení, zajímavě přecházejí z role pejsků do lidské, je to vtipné, pohybově dobře udělané, vystavené do pointy. Bylo zřejmé, že téma je jim blízké. Byl to příklad dobře splněného úkolu.

Jestliže přehlídka ukázala, že pohybové divadlo využívá prvky pantomimy, klauniády, scénického a výrazového tance, přidal k nim famózní hostující kanadský mim **Daniel Gulko** ještě akrobacii. Plným právem nazval tohoto skvěle pohybově, technicky vybaveného a invenčního mima Ctibor Turba „oslňujícím bláznem“. Jeho Tremendelirium je hodinovou produkcí, při níž se divák výborně baví a občas nedýchá. To, když např. Gulko na lyžích pracuje na štaflích. Jeho tanec v pytli, kdy pohyb respektuje materiál a skvěle ho využívá, byl názornou demon-

DIVADLO (BEZ ZÁRUKY) Praha / Příběh Foto: archiv souboru

strací toho, proč je to tak zajímavé a efektní. Měli by ho vidět všichni, kteří mají ambici pracovat v oblasti pohybového nonverbálního divadla.

Čtenářům dlužím ještě několik dalších základních informací. V lektorském sboru, vedeném pedagogem JAMU Petrem Šmolíkem, pracovali J. V. Kratochvíl, kolínský mim Zdeněk Běhal, režisér souboru NĚPANTO neslyšící Antonín Zralý a Lenka Láznovská. Veškeré konání bylo tlumočeno do znakové řeči. Delegace účastníků byla přijata na radnici města. Galakonzertu se zúčastnili pí Libuše Vaňková z MK ČR a japonští přátelé české pantomimy z města Kioto.

Lenka Láznovská

TŘEBÍČSKÉ RADOSTI A STAROSTI

Je asi - myslím si - nesporné, že z hlediska hotovosti a přesnosti tvaru - jestli tím pojmem budeme rozumět zformovaný uspořádaný a smysluplný celek - neměla na Divadelní Třebíči konkurenci inscenace **Ořeckovského divadla**. Jeho **Mam'zelle Nitouche-ky aneb Lásky kvete v každém věku** je výborným divadlem. Nerad to při své dlouholeté lásce k operetě říkám, ale je to tak: divadelnost tohoto druhu divadla je ve většině případů zastaralá; její konvence patří věkům minulým. Zůstává především hudba. Operetu, pravda, pro divadlo znamenitě zachránili už před padesáti lety Oldřich Nový a Dalibor Brázda, když z ní učinili vtipný vaudeville s řadou zpěvných čísel téměř šansonovitého rázu. Koneckonců - ani ořeckovští této úpravě neunikli, vycházejí z ní a využívají nejenom jejího přehledného příběhu, ale i některých slovních a situačních vtipů. Ale: jdou na to po svém, ten druhý titul tu není nadarmo, neboť v tomto případě vskutku „kvete láska v každém věku“. Jsou tu tři Denisy - babička, matka a vnučka a stejně tak tři Fernandové. Nemusím zajisté podotýkat, že opět od dědečka po vnuka. Pomáhá to řešit nepochoybně otázky o obtížnosti - a tím i zvládnutelnosti - zpěvních čísel. Leč především je to vynikající divadelní nápad. Kromě strhujícího rytmu, jež bles-

Divadlo JESLIČKY ZUŠ Na Střezině Hradec Králové / Macheath K. Superstar aneb Žebrácká opera
Foto: Ivo Mičkal

kově „přetělesňování“ tři (pardon: šesti) postav dovoluje, vznikají tu i vynikající možnosti řešit s nadhledem, vtipem, nepatrnou ironií situace a dát jim ještě navíc dokonalou vizuální podobu, vrátit tak operetě v poloze současného divadla to, co k ní patří: podívanou. Za všechny takové situace uvádím jenom tři paravány a celé to proplétání replik, pohybu i melodií, které zejména v závěru dostává až neuvěřitelnou gradaci.

Tohle vše - jako ostatně u ořeckovských vždycky - zrežiroval, scénograficky vypravil a hudebně zaranžoval Vlastimil Peška, jenž tu navíc hraje na klavír a housle (to je celá kapela) a hlavní roli Célestina. A hraje ji dobře - jemně, s odstupem, s nadhledem, skoro civilně, ale přece jen s patřičnou štávou, protože si všechny vtipy situační i slovní s gustem a zcela nepokrytě vědomě vychutnává. Vedle něho pak a s ním - opět jako vždy - hraje celý ořeckovský soubor. Svě umění už perfektně - a Peška je také zná, každému přidělí co jeho jest a na co stačí, každého učiní dokonale zapadající součástí neméně dokonale fungujícího celku, jenž za ta léta společné spolupráce má to, čemu se říká styl nebo také společná poetika. Nevím, je-li dnes v českém amatérském divadle soubor, jenž by byl tak vyhraněný a tak důsledný v dodržování svých principů. Je to dobře, že tomu tak je. Neboť je to jedna divadelní možnost, která připomíná, že cesta k tomu, co jsem nazval na počátku hoto- vým a přesným tvarem, může vést i takto. Má to ovšem jeden háček: soubor si vytvoří své „konvence“ a pohybuje se v nich. Takže: viděno takto a takto posouzeno, nemělo by být pochyb o tom, že ořeckovští by si měli z VÍ. národní přehlídky amatérského divadla v Třebí-

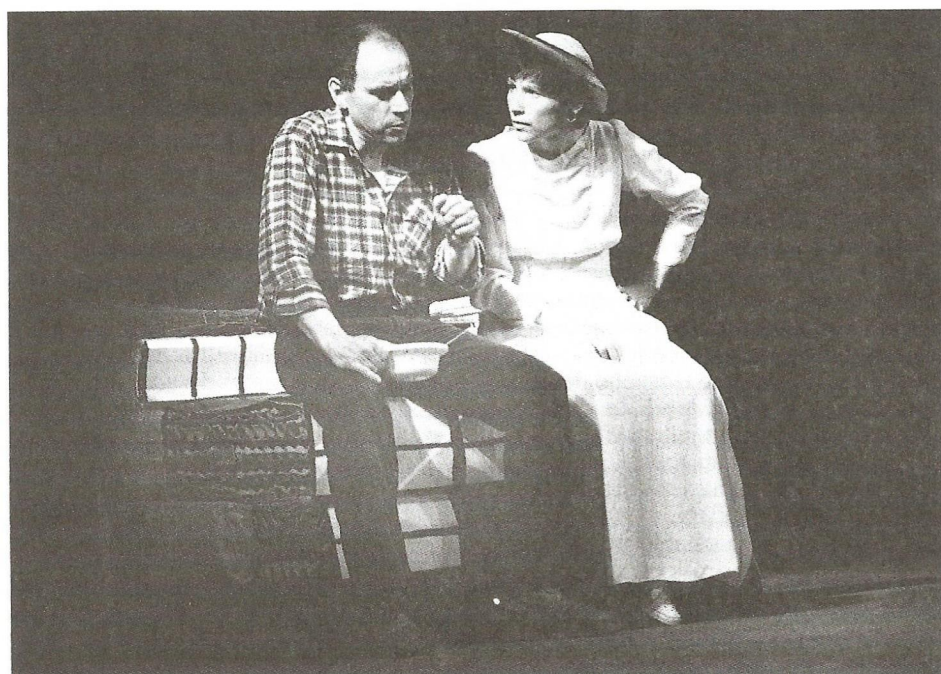
či odnést vítěznou palmu. Jenže...

Když se před lety připravovala první - nebo tedy „nultá“ Třebíč - pak byla koncipována jako přehlídka tradičního amatérského činoherního divadla, které pracuje, tvoří v rámci divadla dramatického. Už hned na počátku v tomto vymezení existovaly jisté skuliny, kudy se do Třebíče „propašovaly“ i soubory poněkud či více jiného typu. Ale dnes je už jasné, že tohle vymezení je odsunuto do pozadí, že proud amatérského divadla si v Třebíči našel jiné řečiště. Do Třebíče prostě jezdí amatérské soubory, které - stručně řečeno - dělají „celovečerní“ představení, jež hrají dospělí pro dospělé. A tečka. Tou tečkou začínají trebičské starosti a radosti. Radosti v tom, že nikde jinde nelze vidět tento způsob či tuto podobu - v tom smyslu jak jsem to napsal: tohoto tradičního amatérského divadla tak souhrnně, v takovém rozsahu, jenž, myslím, dost průkazně vypovídá o tom, jak na tom s touto tradicí „nejtradičtější“ jsme. A budiž hned připojeno, že ta letošní Třebíč, odehrávající se mezi 14. - 18. květnem, ukázala, že na tom zase toto „tradičně nejtradičtější“ amatérské divadlo špatně není. Jenže tyhle trebičské radosti jsou začátkem trebičských starostí. Protože se tu potkávají divadelní jazyky, divadelní představy a záměry tak odlišné, že není lehké je srovnat na jednoho společného jmenovatele.

Začnu tím druhem divadla, pro něž byla na samém počátku Třebíč určena: činohrou inscenující - chcete-li pokorně a soustředěně - dramatický text. Jestli se nemýlím, byly letos na Třebíči čtyři takové inscenace: **Šumavský ochotnický spolek z Prachatic s Mirandolinou**, **Divadélko Šmíra z Přerova s Motýly** **Leonarda Gersheho**, **Divadelní studio**

D3 z Karlových Varů s Daňkovým Kulhavým mezkem a konečně Divadelní soubor Hraničář z Rumburka s Bájí Daniely Fischerové. Texty, které hrály, jsou samozřejmě rozdílné svou podobou, strukturou, systémem - a samozřejmě i vším dalším; dobou vzniku počínaje a svými tématy - nebo spíše svou tematizací - konče. A přesto všechno měly ty čtyři inscenace cosi společné. To, co je vlastně uloženo nehlouběji v tomto druhu dramatického divadla a co se nakonec projevuje herectvím: otázka schopnosti a možností utvořit jedním spojením situace a spojením těchto situací v děj předvést vzájemné jednání postav - a tím i postavy samotné. Bez této základní a rozhodující kvality, již se tento druh divadla vyznačuje, se prostě v této opravdu „tradiční“ činohře

scénář a zrežíroval další prózu - tento-krát s názvem *Kdo je tady slepice?* V zásadě to funguje všechno na velmi, velmi slušné úrovni. Je to invenční, půvabné, zábavné - a neobyčejně příjemné svým humorem v tom nejvlastnějším smyslu tohoto pojmu. Je to prostě o tom, že život přes všechny potíže není tak špatný a že v něm ledajaké trampoty a potíže mohou na konec dopadnout dobře. A dál: je to také hravé, načrtnuté lehkými a stručnými tahy a hlavně: opět tu hlavní strůjce velice dobře zná své „pappenheimské“; ví, co od nich může žádat a jak kdo z nich na to je. Aby bylo naprosto jasno: velice oceňuji tento způsob „dělání“ amatér. divadla. Zvláště, je-li tak invenční - to jest: důvtipné, vynalézavé, nápadité - jak to předvádí ve své inscenaci divadelní soubor **Duha**

DS DUHA Polná / *Kdo je tady slepice?*

Foto: Ivo Mičkal

nelze dostat k tomu, aby inscenace dospěla k přesnému a hotovému tvaru, v němž se zároveň zrodí překvapivý smysl.

Ořechovští se na mne zlobit nebudou, vědí, že je mám rád, že si toho, co umí velice vážím a že se vždycky - budu-li to představení dobré - budu s nimi i velice bavit, ale přesto to říci musím: v tom jak dělají divadlo oni, se vždycky dá dobře zakrýt to, co jim nejde dost přesně nebo co jim nejde vůbec. Jeden Fernand zaskočí za druhého, jedna „Nituška“ to zvedne za druhou. To prosím, nevyčítám, pouze konstatuji, že tenhle tvar divadla se strašně těžko srovnává a posuzuje s činoherní dramatickou klasikou. Tam každý nedostatek okamžitě vynikne, vykřikne, nebo alespoň neodbytně vykourkne zpoza rohu.

Abych to ale nesvaloval všechno na ořechovské: Pane Vaňku z Polné, voni to také provedli znamenitě! Napsal jste

z Polné. Ale opět jenže: jenže dramatickost in sensu stricto - to jest tradiční dramatickost, se tu nekoná. Nanejvýše jen problemské v některých situacích, jinak je tu hlavním principem epika. Vypráví se - hraje, vypráví - hraje. V tom také - mimochodem - je asi největší problém inscenace: ono to není snadné pro hlavní představitelku, která střídá obě tyto polohy, odlišovat a zase spojit ty dva „divadelní“ principy; pohrávat si s divákem, oslovovat jej tak, jak epika vyžaduje - apelativně a pak hned vklouznout do „předvádění“ reality a komunikovat s postavami na jevišti jako by diváků nebylo. Ale ať už to dělá jakékoliv potíže, faktem prostě je, že výsledek ve svém celku je - řekněme to tak - důkazem tvořivosti. Tím rozumím to, že divadelní invence je součástí této tvořivosti.

Kdysi jsme tohle slovo používali hojně, skloňovali je ve všech pádech,

ted' se mu dost vyhýbáme, jako bychom se za ně styděli. Jenže, dámy a pánové, zcela striktně a důsledně vzato: každá amatérská divadelní činnost je tvořivá - byť její výsledek (inscenace či představení) byl sebehorší. Neboť amatéři tu vykonávají činnost pro niž nejsou připraveni a musí proto zdolávat překážky, na něž vynakládají pro sebe vlastně zcela nové úsilí. Ať tedy chceme nebo nechceme: tohle kritérium je hlavní kritérium pro amatérské snažení a usilování - a čím více tvořivosti cítíme, tím více - oprávněně! - máme pro takové amatérské divadlo pochopení a držíme mu palec. Neboli: oceňujeme je a hodnotíme poměrně nebo i hodně vysoko. A protože tvořivost se projevuje nejenom ve výsledku, ale také v tom, co bychom mohli nazvat „duševním procesem“, tak jsme krajně vstřícní a hodně nakloněni oceňovat i ty inscenace amatérských divadelníků, jejichž výsledek - chcete-li tvar - zdaleka není vybroušený, ale zato ten duševní proces má v sobě lví spár. Na programu Třebíče '97 bylo jedno takové představení přímo vzorové: **P.G. aneb „Romantický příběh“**. Jako autoři literární předlohy jsou podepsáni **Henrik Ibsen a Ladislav Valeš**. Což znalci českého amatérského divadla hned prozradí, že s největší pravděpodobností tuto inscenaci vytvořilo **Rádo-bydivadlo Klapý** a znalci světového dramatu velmi brzy po přečtení textu nebo po pár úvodních větách dialogu v představení dojde, že Ibsen je tam proto, protože iniciály P.G. znamenají Peer Gynta. Jenže: žádný Peer Gynt to není. Zůstaly postavy, zůstaly situace, zůstala i slova, ale všechno je to „sestaveno“ docela jinak. Je-li drama Ibsenovo příběhem o individualistovi, jenž dospěl až k egoismu, k naprostému soustředění na sebe a k romantikovi, jehož snění dovedlo k naprostému přehlížení skutečnosti, pak druhý autor Valeš to zamýšlí docela naopak. Jako „tklivý“, melodramatický, happy-endový příběh o člověku jemuž je nakonec vše odpuštěno a jemuž i jeho léta čekající Solveize je dopřáno šťastného podzimu života. A na cestu do něj jim nadšeně mává Zelená princezna, kterou Peer Gynt vlastně strašně podvedl a oklamal. Vyrovnat se s touto inscenací znamená přijmout ji jako naprosto samostatné dílo. Prostě to není Peer Gynt, ale P.G. aneb Romantický příběh. A pak se hned objeví švy; jak v uspořádání událostí - tedy v příběhu - tak v divadelních možnostech, které jednotlivé situace nabízejí. Jako tvar to má k dokonalosti daleko. A přesto: právě tohle úsilí o P.G. o „romantický příběh“, je to, co na této inscenaci přitahuje. Ta tvořivá snaha vyprávět cosi, co tváří tvář Ibsenovi je nové, jiné, původní. Ten velký tvořivý „duševní proces“ je hodnotou, která inscenaci v řadě 12. trebičských představení rázem zvedá na jedno z předních míst.

Ostatně v jiné podobě se tohle ozve i

v **Pravdivých příbězích**, s nimiž do Třebíče přijelo **Divadlo AHA! z Lysé nad Labem**. Klobouk dolů - dramaturgicky je to věc znamenitá. Tři „grotesky“ **Borise Viana**, z nichž každá je naprosto samostatná, jsou jako celek jakýmsi příběhem lidstva od jeho vzniku až do našich dnů. Je to příběh ne příliš útěšný, povzbuzující, radostný. I když - pravda - v grotesce třetí, poslední, chce zřejmě inscenace nabídnout paprsek světla ve tmě. Byť jsem tohle jen tápavě vytušil. To je jádro pudla této inscenace - tvar tak smysluplný dramaturgicky je méně smysluplný svou jevištní realizací. Nicméně - i tak je to směle a promyšlený oblouk, v němž nelze než ocenit celý „duševní proces“, jež nakonec s představením proděláte, když spolu s herci procházíte od Adama a Evy až k hrozi- věmu „kafkovskému“ stínu čehosi tajemného, co zavaluje naše žití. V tomto kontextu jsem byl třeba ochoten přijmout i zcela hlasově nezvládnuté křičení Zenobie, protože jsem chápal, že tu jde o pokus vyslovit i takto - silou hlasu - výraz celého zmítání, v němž se tato dívka nachází. Jinak řečeno: kritérium tvorivosti ve své podobě „duševního procesu“ to přirozeně a logicky přesáhlo a potlačilo kritérium divadelního provedení. Nebo ještě jinak: artikulovanosti a zformovanosti tvaru.

To je zřejmě „kritický bod“ trebičské přehlídky. Sráží se tu v „celovečerním“ divadle dospělých pro dospělé dva proudy. Jeden - plus minus - uplatňuje svou tvorivost směrem k výsledku. Ať už to činí tak, že se plně a důsledně opírá o tradiční konvence - rozumějme o tradiční pravidla nějakého druhu či žánru divadla - jak jsem se už zmínil v souvislosti se čtyřmi činoherními inscenacemi, jež byly na trebičském repertoáru. Z jiného druhu divadla tutéž inscenaci uskutečnily známý americký muzikál **Divo- tvorný hrnec** v ještě známějším přepracování dvojice **Voskovec a Werich** a vůbec s nejznámější složkou, již tvoří některé „hity“ a postava vodníka **Cochtana**. **Divadelní soubor Jiřího Voskovce ze Sázavy** měl dva představitele, s nimiž si mohl troufnout na to, aby zdolával konvence tohoto muzikálu - včetně těch,

jež do naší „muzikálové kultury“ zabudovalo ono přepracování: měl výborné představitele **Cochtana a Káči**. Táhlí vskutku celé představení a byli v množství situací schopni dodat konvence, o nichž mluví. Pak se však v druhé polovině trebičské představení sázavských zhroutilo a ani ti dva už je nemohli zachránit. Leč - vedle této inscenace stojí najednou a ke srovnání nutí jiný muzikál: slavné **Malované na skle aneb Jánošík**. **Divadelní soubor Domu kultury z Kroměříže** v něm představil sympatickou skupinu mladých lidí, kteří si jako „hráli na divadlo“. Znalci dramatické výchovy tomu říkají „dvorečková metoda“: sejde se parta, neví co má dělat a potom přijde na to, že si zahrajou divadlo. Tím se dá ospravedlnit - řekněme to tak - že je to „chudé divadlo“. Jenže

Žebrácká opera, ale pohled na ní je natočen jinak - možná také jako pohrávání si se slavnou předlohou, kterou sepsal kdysi **John Gay** a kterou v našem století využili pánové **Bertold Brecht** a **Václav Havel**. V Třebíči se ovšem proti premiéře zpřehlednily vztahy mezi lidmi, vyjasnily motivace a cíle jejich jednání a zůstal také zachován příběh se svým generálním tématem: zločin a spravedlnost jsou jenom velké podnikání, které nese peníze. Takže cosi je tu z tvořivosti „duševních procesů“ a cosi je tu obráceno k výsledku. Což koneckonců zesiluje i to, že inscenace ví, že její původ je - jak říká **Ivo Osolobě** - ve čtvrtém divadelním proudu. To jest v tom proudu, jenž nejenom mluví, zpívá a tančí (a proto se všem těmto složkám věnuje pozornost), ale také pro svého diváka a jeho uspokoi-

Divadlo AHA! Lysá nad Labem / Pravdivé příběhy

Foto: Ivo Mičkal

když už pak z toho „divadla na divadle“ nebo z „hraní na divadlo“ nic nevzejde, zůstanou jen rozpaky. Nefunguje ani konvence, jež by se prosadila ve výsledku, ani tvořivost „duševního procesu“, která by se dala ocenit bez ohledu na dosažený výsledek. Koneckonců - cosi takového potkalo i **Divadlo Excelsior z Prahy**. Jeho **Frankenstein** jakoby občas svou stylizací a svými gagy objevoval novou rozlohu známé hororové látky, aby vzápětí zapadl do stereotypu, v níž stylizace nebyla ničím jiným než jistým klišé, stereotypem, konvencí, která sice držela divadlo pohromadě, ale právě že nic více než to a pouze to.

V těchto souvislostech po jednu zvláštním způsobem začala figurovat inscenace **Divadla Jesliček z Hradce Králové**. Už její název **Macheath K. Superstar aneb Žebrácká opera** prozrazuje něco z ducha, jež je ve **Valešově** dravém ataku na **Peer Gynta**. Je to sice

jení udělá všechno. Což je také konvence, která není zanedbatelná. Naopak.

Myslím si, že **královéhradecká „Žebrácká opera“** je dobrá inscenace. Ale myslím si také, že na Třebíči 1997 měla zvláštní postavení. Neboť s pozoruhodnou lehkostí až ležérností spojila obě základní polohy, jež byly pro Třebíč příznačné: uměla se bezpečně opřít o konvence, aby je také dokázala nahlédnout odjinud a nabídnout nový kontext. Což znamená jiný, nový referenční aspekt - prostě to, o čem inscenace vysílá svou zprávu. A samozřejmě je to také spojení **tradičního a netradičního**. **Potkávání a střetávání těchto dvou principů** bylo - jak jsem se letmo snažil ukázat - **osudem VI. národní přehlídky amatérského divadla v Třebíči**. Je docela možné, že pro příští léta to v amatérském „celovečerním“ divadle dospělých pro dospělé bude jeden z nejmarkantnějších rysů.

Jan Čísar

SCÉNOGRAFIE DIVADELNÍ TŘEBÍČE 1997

Dojmy a postřehy z devíti představení

Výpravy

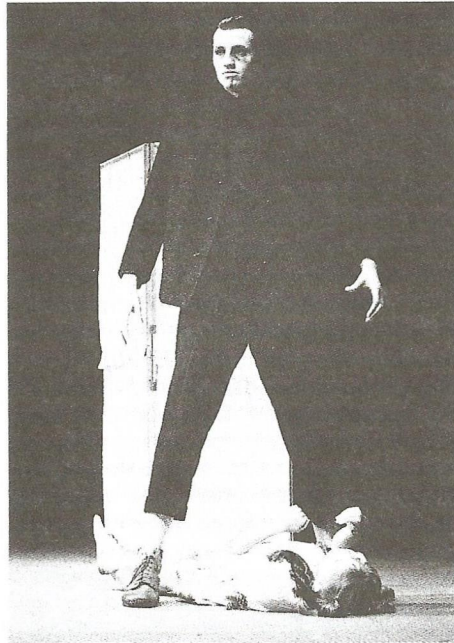
Celková úroveň scénických výprav byla značně nevyrovnaná. Nejlepší výpravy se však výrazně podílely na dobrých výsledcích špičkových inscenací.

První dojem: **Rádobydivadlo Klapý - P. G. aneb Romantický příběh**, scéna **Pavel Hurych a Vlastimil Mareš**. Uprostřed prázdného nedivadelního sálu stojí bílý výtvarný prostorový objekt, který na první pohled evokuje pocit horské zasněžené krajiny (na dřevěných čtvercích rozložené krychle, halda bílých polštářů, v pozadí kůl, na něm bílé prostěradlo). Mohl by bez problémů stát na kterémkoliv výstavě současného postmoderního umění. Zde je to šikovně vymyšlený divadelní variabilní objekt, který na principu rozpadávající se dřevěné krychle umožňuje rychlé změny prostředí. Na příklad Peer Gynt odjíždí lodí, vstupuje na dno rozložené krychle, lodníci zevnitř vztyčují dřevěné stěny krychle, na kůlu se objevuje plachta. Při bouři lodníci nezávisle na sobě pohybují stěnami krychle, při ztroskotání stěny s rachotem padají. Celá scéna působila velmi sugestivně. Dobrých nápadů obsahovala inscenace ovšem více. Za všechny aspoň jeden: **Křeslo** s umírající Ase se otáčí kolem osy kůlu. Na zadní straně křesla se objevuje náhrobek se jménem a datem smrti, přicházejí dva věnce a lehají si k náhrobku. Režie sice ne vždy důsledně využívala možnosti scény, ale i tak vzniklo představení s mnoha nečekanými svěžími nápady.

Scéna hradeckého představení Macheath K. Superstar na první pohled působila výtvarně chaoticky, přesto však obsahovala silnou a čitelnou metaforu, která předznamenávala celou inscenaci. Celý prostor jeviště obepínaly v několika kruzích silné kabely, které spojovaly počítač policie s počítačem zločinců, aby později společně napájely elektrické křeslo při popravě Macheatha. V centru scény bylo umístěno ne příliš dobře namalované ukřižování, za nímž bylo připraveno elektrické křeslo. V inscenaci, kde výrazným prvkem je používání mobilních telefonů, přebírající částečně (vzhledem k početnosti souboru) funkci dekorace výrazné kostýmy. Přestavby probíhají ve velkém tempu bez přerušení děje, např. Macheath zdvihne poklop záchodové mísy, který je ze spodní strany pruhovaný a opatřený číslem. Úsedne na mísu a ocitá se tím pádem v cele. Výprava zde tvoří spolu s kostýmy a především s režii jednotný výrazný celek. Inscenace hradeckého souboru jistě patří mezi nejlepší z těch, které jsem na přehlídce viděl.

Podobnou jednotou působí i inscenace **Kdo je tady slepice? souboru Polné** v režii **Petra Vaňky**. Hlavním prostředkem výpravy je vtipné používání funkčního výtvarného znaku. Výprava i kostýmy používají jednotnou barevnou škálu (bílá, šedá, výjimečně oranžová). Dominantním materiálem výpravy jsou k mému překvapení přepravky na vajíčka. Je z nich vybudována postel (jedním pohybem přestavitelná na kamna!), budka úlevy, která se v okamžiku rozpadá na prvočinitele a mamutí balík, který hlavní hrdina vleče odhodlaně hledištěm na zádech ve scéně stěhování. Hlavní hrdina vybuduje bez problému před očima diváků, během svého monologu, výtvarný znak slepičárny (sestaví laťový rám s několika stylizovanými středními taškami). Výrazným kladem výpravy vedle použití netradičního materiálu se stává výtvarnost.

Za zmínku určitě stojí výprava k **Báji sou-**

Divadlo EXCELSIOR Praha / Frankenstein Foto: Ivo Mičkal

RÁDOBYDIVADLO Klapý / P. G. aneb Romantický příběh Foto: Ivo Mičkal

boru **Hraničář z Rumburka**. Je celá vytvořena z textilního přírodního materiálu, rozvěšeného v prostoru scény. Výpravě dominuje velká brána s pohyblivou mříží, vše z textilu. Brána-mříž chrání před vnějším světem, z města však vytváří vězení. Tak by se snad dalo vyjádřit hlavní téma výpravy, jejímž autorem je **Jan Rein**. Kostýmy vytvořila **Inka Sicová**. Textilní materiál dotváří celkový dojem i v inscenaci z **Karlovyh Var**. Tři dřevěné praktičky jsou dotvořeny za pomoci různých hader a hadříků do podoby jakéhosi nouzového příbytku za 30 leté války. Scénu ke **Kulhavému mezkovi** vytvořil **Jiří Hnilička**.

Kostýmy

Nejkvalitnější a nejvyrovnanější složkou přehlídkových představení se k mému překvapení stala složka kostýmní (zvláště pokud se týká realizace).

Soubor z Prachatic hrál Mirandolinu v historicky přesných renesančních kostýmech. Ponechám stranou úvahu o těžko zdůvodnitelném spojení Goldonihho s renesancí. Chtěl bych však vyzdvihnout při střihové náročnosti profesionální realizaci těchto kostýmů. Původně jsem se domníval, že kostýmy byly vypůjčené z některého profesionálního divadla. Nebylo tomu tak. Kostýmy ušila členka souboru **Alena Bigasová**.

Podobně dokonale byly ušity v představení **rumburského souboru**. Zde byla laťka úrovně posunuta výš. Historický kostým zde byl promyšleně a důsledně stylizován. Kostýmy v historických siluetách byly ve výtvarných detailech zpracovány naprosto současně. Zvláště mě zaujalo asymetrické, technicky náročné aranžování látek na jednotlivých kostýmech. Forma hry - sdělení současného poselství historickými prostředky - byla tak v kostýmech beze zbytku naplněna.

Nejnáročnější koncept kostýmů představila **Jana Portyková - výtvarnice hradeckého souboru**. Kostýmy sestavené z různorodých, navzájem kontrastních prvků metodou koláže, vytvářejí novou hodnotu a dokonce pomáhají dotvořit i charakter jednotlivých postav hry. V kostýmech jsou kombinovány různorodé součásti lidových krojů se současnou „podnikatelskou“ módou a historickými detaily. Výsledek působí nadčasově až satirickým dojmem. Hlavní hrdina má na hlavě beranici řeznického cechu ozdobenou pavím perem, současnou košili, pseudo-folklorní vestu neznámého původu, civilní kalhoty s folklorním detailem a na nose intelektuálské brejle se silnými obroučkami. Výsledný dojem bylo něco mezi **Woody Allenem** a **Jánošíkem**. Podobně vynikající **Polly** v současném minikompletu a kozačkách byla dozdobena spoustou korálových náhrdelníků a apertně nasazeným starodávným vyšívaným čepcem atd.

Z ostatních inscenací určitě stojí za zmínku **kostýmy souboru z Polné**, které podobně jako výprava dodržují důsledně decentní barevnost a sympaticky se vyhýbají přehnané grotesknosti (kostýmy slepic, dětské role hrané dospělými). Lze s určitostí tvrdit, že pokud se týká kostýmů, nevyskytl se na přehlídce žádný vyložený „propadák“.

Svícení

Jestliže jsem v předešlých scénografických oborech zjistil úroveň téměř profesionální, pak se to rozhodně nedá tvrdit o úrovni scénického svícení. Většina souborů bezpečně zvládla pouze základní vysvětlivky prostoru scény hereckými světly. I zde ale docházelo občas k nepřesnostem. Jistě sehrál svoji roli fakt, že divadelní sál Národního domu je světelnou technikou vybaven sotva průměrně. Pouze jediný soubor si přivezl vlastní světelnou techniku a mohl svítit stejně jako na své domácí scéně. Pokud

se některý soubor odváží dramaticky, významově svítit, působil tento prvek v představení většinou neústrojně, náhodně. Jistě zde hrají velkou roli špatné ekonomické podmínky mnoha souborů, velké rozdíly mezi světelným vybavením domácí scény (horším nebo lepším) a přehlídkové scény. Faktů k vysvětlení tohoto stavu by se jistě našlo více, obávám se však, že podrobnější analýza by značně přesahovala téma tohoto článku.

Závěrem

Odvažuji se tvrdit, že amatérská scénografie rozhodně nekončí v žalostných troskách. V některých případech se vyrovná s inscenačními úkoly na úrovni která by jistě slušela i profesionálům.

Karel Zmrzlý

OCENĚNÍ

VI. DIVADELNÍ TŘEBÍČE

Na návrh odborné poroty byla udělena tato čestná uznání:

Veronice Týcové za roli Mladé Solveig v inscenaci hry P.G. aneb „Romantický příběh“

Radkovi Štěpánovi za roli Jánošíka ve hře Malované na skle

Pavlu Peškovi za roli Macheatha v inscenaci hry Macheath K. Superstar aneb Žebrácká opera

Monice Kováčové za roli Polly v inscenaci hry Macheath K. Superstar aneb Žebrácká opera

Martinovi Čepicovi za roli Dona Bakera v inscenaci hry Motýli

Marii Schotliové za roli Jill Tanerové v inscenaci hry Motýli

Josefu Zachovi za roli Opata v inscenaci hry Báj

Pavlině Kročové za roli Husy v inscenaci Pravdivé příběhy (Budovatelé říše)

Jiřímu Rezkovi za roli Otce v inscenaci Pravdivé příběhy (Budovatelé říše)

Vítu Schusterovi za role v inscenaci hry Frankenstein

Jitce Weinerové za roli Slečny Lavenzové v inscenaci hry Frankenstein

Josefu Zámečnickovi za hudbu k inscenaci hry Macheath K. Superstar aneb Žebrácká opera

Na návrh odborné poroty byly uděleny tyto ceny:

Josefu Tejkovi za roli Katra Browna v inscenaci Macheath K. Superstar aneb Žebrácká opera

Jiřímu Hlávčovi za roli Dědka Vambery v inscenaci hry Kulhavý mezek

Halině Brošové za roli Káči v inscenaci hry Divotvorný hrnec

Zdeňku Bubníkovi za roli Čochtana v inscenaci hry Divotvorný hrnec

Jarmilu Škvrmovi za role v inscenaci Pravdivé příběhy

Pavlovi Hurychovi a Vlastimilu Marešovi za scénu k inscenaci hry P.G. aneb „Romantický příběh“

Janě Portykové za kostýmy k inscenaci hry Macheath K. Superstar aneb Žebrácká opera

Ladislavu Valešovi za režii hry H. Ibsena P.G. aneb „Romantický příběh“

Alexandru Gregorovi za scénář a režii hry J. Gaye a dal. Macheath K. Superstar aneb Žebrácká opera

Petru Vaňkovi za režii hry Kdo je tady slepice? a za roli Boba v inscenaci této hry Miroslavu Pokornému za dramaturgické, režijní a scénografické pojetí inscenace textů B. Viana Pravdivé příběhy

Divadlu Jesličky, scéně ZUŠ Na Střežině Hradec Králové za inscenaci hry Macheath K. Superstar aneb Žebrácká opera

Divadlu AHA! Lysá nad Labem za inscenaci textů B. Viana Pravdivé příběhy

Ořechovskému divadlu Ořechov za inscenaci operety R. F. Hervého, H. Milhaca a Vl. Pešky Mam'zelle Nitouche-ky

Zvláštní cena ředitele národní přehlídky Divadelní Třebíč byla udělena:

Vlastimilu Peškovi za dlouholetou tvůrčí spolupráci s Ořechovským divadlem

Na návrh odborné poroty byly na 67. Jiráskův Hronov 1997 doporučeny a nominovány tyto soubory a jejich inscenace:

Doporučení (s uvedením pořadí)

4. Divadelní soubor Duha Polná s inscenací Kdo je tady slepice?

3. Rádobydivadlo Klapý s inscenací P.G. aneb „Romantický příběh“

2. Divadlo AHA! Lysá n. Labem s inscenací Pravdivé příběhy

1. Ořechovské divadlo Ořechov s inscenací Mam'zelle Nitouche-ky

Nominace

(přímý postup na Jiráskův Hronov)

Divadlu Jesličky, scéna ZUŠ Na Střežině Hradec Králové s inscenací hry Macheath K. Superstar aneb Žebrácká opera

PERLIČKY Z TŘEBÍČE

- při pohledu na scénu, kostýmy, rekvizity inscenace Macheath K. Superstar královéhradeckého souboru Jesličky říkali mnozí: „to se jim dělá divadlo, když mají tolik finančních prostředků“. V rozhovoru na toto téma se Sašou Gregarem a Janou Portykovou se ukázalo, že investice do této inscenace činila všehovšudy tři tisíce korun českých;

- na výtku lektorského sboru, že paravány by neměly být nižší než herci, vysvětloval vedoucí přerovského souboru Šmíra, že rozhodly peníze a posléze zklamaná naděje, že by mohli mít vlastní sklepní scénu, pro niž byly paravány určeny; scéna není, paravány zůstaly;

- prof. Čisář veřejně slíbil, že najde tři hráče a nastuduje Daňkova Kulhavého mezka, neboť tuto hru považuje za velkou dramaturgickou a režijní výzvu;

- zatímco v celkovém řešení scénografie se na přehlídce objevila řada zajímavých a invenčních nápadů, lze v otázce svícení hovořit o bezradnosti; souvisí to jednak s finanční situací většiny divadel a s jejich existenční situací vůbec; často hrají v různých prostorách a v nejednom případě se s lepším vybavením setkali až na přehlídce (proč používatě červené světlo - setkal jsem se s ním poprvé a chtěl jsem to zkusit - soubor Šmíra);

- „nikoho z nás by nebavilo dělat divadlo, kde všichni zatleskají a pjdou domů; my taky kvůli tomu děláme divadlo, abychom se mohli přitom pěkně porafat“ - Mirek Pokorný, ved. souboru AHA! Lysá n. L. v rozhovoru pro Zpravodaj DT;

- spolu se souborem z Kroměříže přijela do Třebíče vynikající amatérská herečka paní

Ludmila Čápková, zejména nezapomenutelná Čápkova Matka;

- „já si myslím, že na to, co MěKS odvádí, co dokáže zorganizovat, zabezpečit, je šest milionů Kč ročního příspěvku přinejmenším odpovídající částka“ - místostarosta Třebíče ing. P. Janata na adresu pořadatelského zařízení;

- „naše inscenace se vyvíjí představení od představení; není to asi profesionální přístup, ale až si budeme myslet, že teď už je to ono, tak s tím skončíme“ - Josef Zach v rozhovoru pro Zpravodaj o inscenaci Báj souboru Hraňičář z Rumburka;

- v několika inscenacích se představili kandasové, dva z nich získali dokonce čestná uznání (Martin Čepica a Marie Schotliová z Přerova);

- v šesti dosavadních ročnících DT se představil 41 soubor v 63 inscenacích; nejvíce, celkem čtyřikrát, vystoupilo Divadelko Jen tak z Karlových Var, třikrát se zapsalo Tylovo divadlo Ořechov, Divadlo v klubu Metra Blansko a Dostavník z Přerova. Dvanáct souborů má v Třebíči po dvou záznamech.

LL

TŘIKRÁT JEDEN

Národní přehlídka Divadla jednoho herce (24.5. v Čelákovcích) se tentokrát sešla v počtu jen tří soutěžních výkonů. Zato přinesla vynikající výsledek. Z těch tří jeden výkon byl velmi pečlivě připraven, ale příliš velkou pozornost věnoval výpravnosti představení na úkor dramatickosti herecova výkonu.

S velmi dobrým výkonem přijel jediný loutkoherce soutěže Michal Drtina z Hradce Králové. Jeho předloha (Špicnerové Jak se Honza učil bát) nemá příliš šťastnou pointu, ale zato má vlastnosti, které se interpretovi velmi hodily: text obsahuje i malé vstupy vypravěčské, pracuje s humornou nadsázkou a sebeironií.

Drtina si postavil odkryté jeviště s velmi náznakovou dekorací a hraje na něm marionetami s krátkým drátem. Hraje tedy jimi, s nimi, za ně a také občas bez nich. Hlasově vychází z neutrální vypravěčské roviny, k níž (převážně) mírně dodává hlasovou charakteristiku postavy nebo (ve vypjatých místech) silně zaforsiruje. K tomu mění dekoraci, dodává zvukovou a hudební složku i připravuje zvukové a světelné efekty. Vše před našima očima, aniž představení ztrácí na zajímavosti. Vystoupení má spád a vtíp.

Tato koncepce není ovšem novinkou ani překvapením. Její hodnota je v suverenní jistotě provedení, plynulém přechodu mezi polohami a v osobnostním základu, který jednotí všechny (vlastně až nesourodé) prvky do jednoty výkonu. Osobnost herce vytváří jednotu stylu. Dojem dotváří samozřejmost jednání a vztah k divákům, zvláště dětským.

Do čela se propracoval herec zkušený v sólových výkonech. Snad Jiří Hlávka (k neuvěření) stárne, soudě podle zkušenosti s vinnem. Rozhodně ho letošní sezóna nachází ve vynikající formě. Připravil si vlastní předlohu s názvem Cyrano a ... Příběh postavený na osvědčeném modelu situace, která odkazuje ke známé hře, resp. roli. Po skončení představení Ludva, garderobiér a holka pro všecko, na jevišti (v den svých padesátin) srovnává svou minulost s přítomností „u divadla“ a s vlastní hereckou touhou. Osobitost předlohy je v tom, že text není jen spojovacím mostem k úryvkům ze Cyrana, dokonce Cyrano není hlavní složkou textu: Hlávka rozvinul Ludvův individuální osud, jeho vztahy ke kolegům a jeho životní problémy do samostatného a svérázného příběhu.

Předloha umožnila herci uplatnit mnoho-
vrstevnatý herecký temperament a realizovat
výkon jako skutečně dramatické herecké jed-
nání. Alespoň v té míře, do jaké může sólový
herecký výkon být skutečným dramatickým
jednáním. Výkon působí velmi bezprostředně,
přirozeně, jakoby nestylizovaně. Interpret si
nenuceně získává pevný kontakt s divákem. A
jeho Ludva strhává divákovy sympatie.

S vítězným místem přehlídky spojila poro-
ta doporučení výkonu pro zařazení do progra-
mu Jiráskova Hronova. Zároveň je navrhla
k uvedení v programu chebské profesionální
přehlídky Divadla jednoho herce.

jh

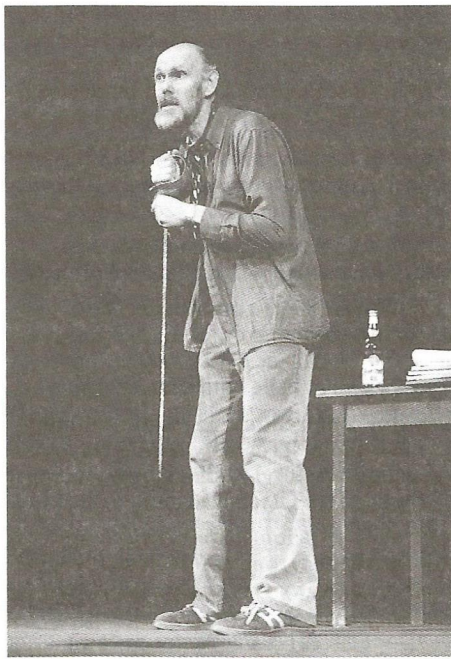
Poznámka: Když jsem dopsal recenzi, do-
zvěděl jsem se, že výběrová komise Společnos-
ti přátel kultury slova se rozhodla letos - na
rozdíl od minulých dvou ročníků - amatérské
vystoupení nezařadit do chebské přehlídky. Po-
tvrtil to následně dopis dr. Jiřího Kutiny kon-
čící těmito slovy: „Věřím však, že v roce 1999
budeme moci opět vítěze amatérské přehlídky
v Chebu přivítat. Chtěl bych Vás současně
ujistit, že si práce amatérských interpretů di-
vadla jednoho herce opravdu vážím a upřímně
jim přeji další úspěchy v rozvoji tohoto oboru.“

36. ŠRÁMKŮV PÍSEK 1997

Spíše by nadpis měl vyhlížet takto:
ŠP15/36/97. Grafická podoba, připomínající
označení mundúru, by totiž lépe vystihla po-
city osamocení jediného lektora, vrženého
do uranového dolu inscenací. Navíc jsem
neměl možnost přečíst si texty, které byly
uvedeny, takže k osamocení se přidružuje
nazírání - a z toho následující záznam - zalo-
žené pouze na fenoménu zážitku. Uvedené
inscenace měly dva společné faktory: velmi
vstřícné a naslouchající publikum, kdy i
smíchová odezva nad jistými zádrhly byla
vstřícná, a ne výsměšná; gruntem, výchozím
momentem inscenací, byl důraz na drama-
turgii, tedy volba textů, které měly schopnost
udržet pozornost publika i v pouhé rovině
referenční, když scénické prostředky pokul-
hávaly. A ještě cosi. Rozšířila se infekce
používání tmy v inscenacích a to ne v důsled-
ném smyslu frázování inscenace - „opony“ -
ale jen horečnatě, o dalších možných význa-
mech nemluvě. Tato zpráva je psána 15 ho-
din po ukončení přehlídky (odklad není mož-
ný), a tak se nebudu pokoušet o propojování
a odkazy, ale vezmu představení jak se řadila
v čase. Navíc, k většině inscenací chyběla
programová dokumentace.

Divadélko Jesličky Hradec Králové
„Poupata odkvétají i rozkvétají v máji“. Dramatizace humorné novely stojí na Anto-
ninu Fendrychovi, představiteli tatky Larki-
na. Dále se váže na klíč, ve kterém na jevišti
souběžně a propojeně probíhá sám příběh a
princip, jímž se dramatizace ubírala, tedy
problémy jak zpředmětnit zvolený text. Ško-
da, že tato polarita, kdy téma jak se to dělá je
důležitější než předmět vyobrazení, a která
je silně divadelní i divácká, je v půli inscena-
ce opuštěna.

**Nedivadlo XXXHX'XOX'XOXX Os-
trava „Ochmed se vrací“.** Došlo k proměně
v souboru, a tak jsme viděli jinou inscenaci,
než byla původně nominována. Nejbližší po-
jmenování by bylo asi „textepil ekologič-
kej“, který se inspiroval nonsesovými říkač-

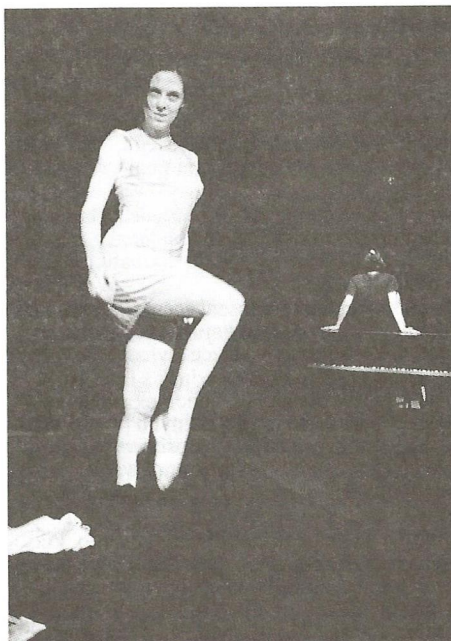

Jiří Hlávka/Cyrano a... Foto: Pavel Štoll

kami, pojmenováváním jevů nepatřičnými
adjektivy, etc. Podobně tragickému příběhu
Pýrama a Thisbé, byl však traktován
s „ohromným humorem“ a s tělovou tenzí
nula, takže CO šlo proti JAK a výsledek -
tristní.

Divadlo Zázady - Malá scéna Zlín
vedla v neobvyklé koncepci „Služky“ Je-
ana Geneta. Tři dívky hrály o touze, radosti
ze života, smyslnosti, nenaplněnosti, a od-
hlédnuto od režijní koncepce, se u každé
z nich jednalo o herecký koncert. Dívky hra-
jící dvě služby se pohybovaly v stylizova-
ném psychologickém realismu, tudíž šly tex-
tu naproti. Madam byla vyložena groteskně,
a tak došlo ke střetu výrazových prostředků,
ze kterého ale nevzešel celek.

**Studu Dům Brno „Arlekino vévodou
Bretaňským“ aneb král Lear v rouchu
komedie dell' arte.** Scénografie, kostý-

DIVADLO ZAZÁDY - MALÁ SCÉNA Zlín
- Služky Foto: archiv souboru

my, herecké prostředky, text, a to vše je
v souladu a propracované tak, aby sloužilo
žánru a principu sdělení. Jemný humor, že
Arlekino se nestane vévodou, ale od počátku
jím jest, je ingrediencí jak příběhu, tak her-
ního systému. Násobí smutek Leara a přináší
v jiné rovině pohled na rozměry zklamání a
nostalgie a na skutečnost, že šašek a pravda
jedno jsou. Inscenace má pevný režijní tvar,
který je čitelný, i když na Písku došlo k roz-
volnění temporytmu. Verbální i nonverbál-
ní jednání, které nás vede i žene, má - možná
- jistou rezervu v situacích v Bretani, kde
slovo nabývá oproti ostatním situacím, ale
i žánru, na důležitosti. Je nutné slovy objas-
ňovat, aby pokračování příběhu dostalo
smysl, a nonverbální jednání zde poněkud
ztrácí metaforičnost. Nutno dodat, že se dů-
sledně pracuje se znakem, s nastolenými vý-
znamy a motivy v rovině gesta, předmětu
i slova.

**Alibüstické d'vyadlo Brno - Petr No-
vák „Arthur“.** Zajímavý a propracovaný
autorský text je největší hodnotou inscenace,
ale sluší se zmínit i o hereckém ztvárnění
hrdiny a jeho alter ega. Velmi mi konvenoval
i naznačený inscenační klíč, který jsem si
pojmenoval oratorium aneb mše za zbloudí-
lé, neboť mnohé ve scénickém tvaru (ale i
v textu) k tomu směřovalo. Je škoda, že ex-
istenciální problém nedošel v naznačeném
klíči režijní důslednosti. Jistá bezradnost eli-
minovala ať už vědomě či intuitivně uchope-
né inscenační prostředky.

**Divadélko Jesličky Hradec Králové,
Viktor Dyk, Ema Zámečnicková - „Milá
sedmi loupežníků“.** Ani dva zaskoky nedo-
kázaly narušit pevný inscenační řád. Režijní
uchopení tématu, nastolení vztahů, a řešení
situací zvolenými prostředky tak, aby byl
naplněn žánr balady dravé, romantické, kr-
velačné, smyslné, toužící i kající, prokázalo
své opodstatnění, své kvality. Jistý pro-
blém, nedůslednost, nespočívá ve složce re-
žijní ani v scénografické. Nespočívá ani
v loupežnicích, ale ve způsobu, jímž je pro-
vedena dramatická osoba Milé. Výtečný ná-
pad, že je zpodobována čtyřmi dívkami. Tak-
že to, co se v jednom každém z nás sváří, je
zde konkretizováno významově. Naráží
však na nevyrovnanost interpretek. Shlédl
jsem „Milou...“ několikrát a kromě Jany Vy-
šohlíkové, mívají ostatní dívky výkyvy v ro-
vině verbální - rovina nonverbální bývá za-
chována.

**Divadlo Tak trochu Bychom Aš, scé-
nická koláž textů A. Artauda, I. Diviše,
R. Bednáře „Pravda je někde venku“.** Tři
muži, dvě ženy a rocková kapela (nebylo
rozumět textům písní) se pokorně a poctivě
snaží, v tom nejlepším slova smyslu, emotiv-
ně i konkrétně naplnit smysl poslání textové
koláže, postupy, řečneme, pohybového di-
vadla. Pochybnosti a naděje dnešních dnů
jsou v inscenaci zřejmé a i přes jistou prvop-
lánovost se často daří nastolit obraznost, kte-
rá v zasahující divadelnosti dochází zobe-
cnění, tudíž prvoplánovost přesahuje. Jedná-
ní slovem je čisté, ale tělesně má rezervy.
Tím myslím, že ne všichni jsou schopni
udržet tenzi těla, které směřuje pohy-
bem k významovému gestu. Také by nebylo
od věci ujasnit si znakový systém. Jak ve
významech archetypálních, tak v jeho tvoře-
ní na místě, a následně práci se znakem, aby
v pohybu dospěl kýženého významu. Tento
typ divadla není zrovna mým šálkem čajem,
ale opravdovost osobní výpovědi byla fun-
damentální.

Divadlo Zhasnuto Praha, Laurie Anderson a soubor - „Ukázka číslo 22“. Do jisté míry instrumentální inscenace, v níž zvuky a hlasy lze přirovnat k hudebním nástrojům, takže když se perfektně sejdou umocňují a rozšiřují muzičností „muziky“ zážitků. Jedná se o silně atmosférotvornou a senzitivní inscenaci, která jemnými prostředky vypráví o hledání. Cesta: hledám - najdu - zavrhuju, pro mne nebyla ani tak hledáním partnera, s nímž mohu sdílet úděl, ale hledáním sebe. Svěho já, svěho nitra i kůže, tedy vyprávění o cestě k sobě. Určitě by bylo vhodné zamyslet se - ve smyslu zpřesnění - nad použitými hmotnými znaky a jejich významem, jako je zelené jablko a loutka může s křídly.

Regina z Břeclavi uvedla „BA -ZA-MAR aneb Z deníků profesora Jakuba Hrona Metánovského“. Kdo zná dílo tvůrce Buřátu nezkontrolovatelného, přišel si na své, neboť svérázná filosofie a životní pocit J. H. M., zachycený ve slovech, oděla Regina do divadelního metaforického hávu, přičemž objevitelský zánícený výklad světa a vklad profesorův zůstal zachován. A nad tím vším běželo souznění světa před 100 lety s dneškem, neboť zeměkoule se točí, ale slasti a strasti člověka jsou věčné. Ti z Reginy umí hodně: základní, ale zásadní schopnost na jevišti být, existovat; schopnost navazovat vztahy - označit je a sdělit, jednat slovem; vědomá práce s podtextem a zaujímání stanoviska - tedy jistý osobní vklad, který se dále projevuje tím, jak významově hrají nad textem; schopnost vespolek jednat a ještě realizovat živou hudbu. Souznění s J. H. M. a zároveň kontrapunkt k němu, respektující dnešek a věk interpretů, je téma, které je provedeno s velkou obrazností, s vědomou schopností používání těch kterých jevištních prostředků. Ale nepřechvalme. Hudební nástroje použité jako loutky, jako předstrkávané prosebná Já (což je výstižné a přesně po smyslu), dokáže v principu loutkového divadla zprostředkovat jen polovina souboru. Dále by nebylo od věci, dramaturgicky projít text, zda vše, co jest, musí být, a zda je to na správném místě. Zjistě, není to snadné a možná úprava by měla být neustále poměřována režijním viděním tvaru, neboť příběh J. H. M. v inscenaci je totiž do jisté míry příběhem inscenace samé. Regina se pro mne stala divadelním pramenem vody čisté.

Hop Hop Ostrov, Irena Konývková, Alexandra Berková „Je to tak prosté“. Krásná Irenka a její neméně krásné herečky, nám předestřely příběh hrdiny(-ky), před kterým defiluje víze světa. Ráj srdce a labyrint světa poněkud jinak, neboť hrdina a jeho alter ego zůstávají v pasivitě. Hraje se ve dvou plánech, přičemž první je konkrétní, spouštěný tématem, které přináší slovo. Druhý plán je komentující?, předjímající?, dohrávající?, a je založen na zvuku a pohybu, tedy na jisté abstraktnosti, neurčitosti. Snad směřuje k nitru hrdiny. První plán je divadelní, jasně čitelný přes herecké prostředky, a končí vždy v okamžiku, kdy by do něj hrdina mohl vstoupit. V druhém se sice pěkně „čaruje“ s látkou a zvukem, ale přiznávám, nerozluštil jsem klíč celku, jeho smysl. Šlo by sice mluvit o ilustrativnosti, ale z toho Irenku a Hop Hop nepodezírám ani náhodou (spíše se spojovala Apollóna s Dionýzem), už pro spoustu nápadů, vložené a vynaložené energie, etc. Za zmínku stojí hudební složka inscenace, která jako vždy, je její nedílnou součástí. Je emotivní, výtečná, výrazná a netlačí se kupředu jako v mnoha inscenacích, ke kterým bývají hudební kapely přizvány.

Divadélko Temperka ZUŠ Třinec - Karel Čapek „Podpovídky“. Velmi sympatické etudy, jejichž smysl bude jistě zužitkován při přípravě některé inscenace. Výchozím momentem vždy konkrétní pojem, který je hereckými prostředky zpředměněn a zobrazen a dále rozehrán v drobné situaci na pojem se vážící. Temperky vespolek i jednotlivě dokáží pojem promítnout do vztahů a to přes plastiku těla,

obličejovou masku, slovní jednání. Příjemné, milé, přesné.

Esprit Plzeň, Guillaume Apollinaire - „Zavražděný básník“. K divadlu poezie zachovávám jistý odstup, i když pravda, právě Esprit mne před lety přesvědčil, že jejich inscenace nesou toto označení právem, neboť oba pojmy jsou jimi naplňovány. Na Písku jsem viděl nový mladý soubor, který se klube. Především jsem se radoval z textu, který bobtnal odskoky jak gotický román, a vršil nepatřičná, ale výrazná pojmenování. I nabídnutý klíč byl jasný a konvenoval tématu: dvě vyprávěčky dirigují zrození a mládí hrdiny a ozvlášťují svými ambicemi tento proces, aby, když hrdina dospěje, se stáhly a zasahovaly pouze tehdy, když se děj zauzlí a přešlape na místě. Chut' vyprávět divadlem

DS HOP-HOP Ostrov / Je to tak prosté

Foto: archiv souboru

z nichž si máme složit nejen story, ale především vztah ke světu, který zobrazují. Jedná se o presentaci pravého patosu, a o člověči pousmání nad ním. Dále pak: mystifikace, touha, hraní si! Ne ovšem všechny situace mají shodnou hodnotu divadelní a celek potřebný rytmus, takže zbývá nalézt tu správnou medicínu, k čemuž jim kromě Velkého ducha dopomáhej i Kleki Petra. Howgh.

KDS Puchmajer Praha, Boris Vian, Vladimír Mikulka - „Rasovna pro všechny“. Výtečný text, řekněme dramaturgický počín, který bylo radost poslouchat. Poslouchat je asi nejpřesnější význam, neboť výrazové prostředky byly z různých „komedií“, jak asi koho napadlo, takže obraznost se nekonala. Dovedu si představit, že jako recesní představení pro kamarády určité funguje bezvadně, neboť zužitkovává i principy sousedského divadla, tedy kdo co hraje, a jak jej ostatní znají, k čemuž přistupuje i neudržení figury (ne dramatické osoby) na scéně. Možná se ale jedná o zcela nový typ geniální postmoderny - soudě podle reakcí některých členů KDS v závěru přehlídky - a pak,

je u Espritu zřejmá a snaha vést interpretu k tvorbě vztahů mezi dramatickými osobami a k vztahu k textu, též.

Kočovná divadelní společnost Klekiho Petry Brno - „Mysterijozní zmizení učitelky Běty na cestě do daleké Nikaragui aneb Vinnetou půjde do nebe“. Necht' Mannitu vede jejich kroky, aby našli správnou stezku vedoucí do plání plných divadelních bizozů. To je i mé přání. Společnost buduje inscenaci na objevování zapomenutých spisů Karla Maye, na obrazové a zvukové montáži, na koláži motivů, a na všeobecném povědomí románů K. Maye. Členové společnosti jsou, zdá se, dobrodruhy (divadelními) v tom pravém, neomšelém a kladném slova smyslu, jak je známe z indiánek. Předkládají nám ne oblouk příběhu, ale jednotlivé situace,

přiznávám, že tváří v tvář tomuto útvaru nejsem důstatečný. Přesto mám dojem, že pro tuto groteskně temnou a absurdní tragikomedii by bylo vhodné zvolit prostředky směřující do realismu. Přesvědčivé to dokazuje David Fischer (doufám, že cituji správně jméno), který v hereckém jednání spojuje jemnou stylizaci realismu s významovou reflexí, takže je rovnoprávným partnerem textu. Jeho sdělení rozumím, bavím se, a kdesi vnitru se probouzí bázeň. Též Romana Mázerová používá v tělesném gestu zmíněné prostředky. Pouze slovním jednáním vstupuje do jiného žánru, což je překvapující. Obecně řečeno: postrádám jednotící prvek, přičemž jeho absence - snad záměrná - jím není. Ještě zbývá zmínit se o hostu přehlídky. Byl jím **Těatr nového fronta a uvedl „Fabriku lidí“.**

Závěrem bych chtěl poděkovat Maruše Poesové a Milanu Strotzerovi, kteří mi v nelehkém osamělém dolování divadelního smolince poskytovali čas potřebný k naděchnutí, a pomáhali s propráním vytěžené hominy.

Vladimír Zajíc

ROZHOVOR PRO AS

PŘÍLEŽITOSTNÝ DIVADELNÍK Z LIBOSTI - PRIMÁTOR MARTIN DVOŘÁK

Štíhlý muž v brýlích vyznačuje energii a něco co bych nazvala tvrdohlavou odhodlaností jít za tím, co považuje za správné. Za přísnou fasádou se skrývá charismatická osobnost. Mluví o ing. Martinu Dvořákovi, už ve druhém volebním období primátorovi statutárního města Hradec Králové. Poté, co jsem díky společné práci v přípravném výboru Světového kongresu a soutěži amatérských filmů UNICA '94 zblízka poznala jeho schopnost pracovního nasazení, rozhodnost i sebevědomí („nejsem přece zaostalý kmen v Africe“) chápu, proč dostal v minulých komunálních volbách tolik hlasů a proč stoupá vzhůru ve své politické straně. Martin Dvořák patří k té generaci amatérských divadelníků, které listopad '89 otevřel dveře do politiky. Na rozdíl od jiných v ní také zůstal, a sice už jen sporadicky, avšak nicméně, zůstal věrný divadlu. Příležitostně spolupracuje s Jesličkami. Na dálku jsme si s ním povídali o tom, co bylo a je, co soudí o amatérském divadle dnes a zda se společnosti vyplatí investovat do kultury. Výsledek máte právě před sebou.

Viděla jsem Vás někdy v roce 1987 v Prométheovi Divadla do kapsy Emy Zámečnickové. To ale nebyly Vaše skutečné divadelní začátky. Tuším, že jste začínal v Pardubicích?

Život někdy tropí hlouposti, takže hradecký starosta paradoxně začínal nejen divadelní život v Pardubicích. Oba mi rodiče byli náruživými ochotníky. Na jevišti jsem se skoro narodil, neboť kam až moje paměť sahá, vybavuje se mi divadlo - jeviště, šatny, opojný dech prachu a šmínek, palčivých reflektorů, pohádky, v nichž všechny princezny a královny hrála moje maminka, čtená a aranžovaná zkoušky v našem obýváku, kde já napřed jen příkukoval, pak napovídal, pak se zapojoval do techniky. Na jeviště mě však tatínek-režisér pustit nechťel. Až si mě jednou půjčila paní režisérka Slonková z tehdejší pardubické „Lidušky“ a já se ve svých 14 letech objevil na těch přísloušných prknech v roli kohouta v nějaké pohádce. Mimochodem moc mi to slušelo.

V anketě na téma „co znamená Jiráskův Hronov pro české amatérské divadlo“ jste se přiznal, že jste absolvoval více než dvacet ročníků JH, a že Hronov je především místem, kde se „setkávají přátelé praštění kulísou“. Co z těch dvaceti ročníků se Vám dnes vybavuje jako nejsilnější zážitek?

Určitě nejsilnější zážitky se pojí s několika ročníky Klubu mladých divadelníků, kde jsem se setkal s řadou báječných lidí, ať již za onou pomyslnou katedrou, kde tenkrát stáli pánové Bašta a Laurin a neodolatelná paní Pavelková, mezi frekventanty bylo možno nalézt Petra Kracika, Otta Sládka, Vladu Benka, Jardu Hložka, Mírku Vydrovou, Valerii Zawadskou a mnoho dalších, kteří dodnes zůstávají nějak spjatí s divadlem, byť o nich třeba je slyšet o něco méně. S nimi se všemi jsem zažil dny a noci nabitě divadlem i vášnivými diskuzemi o něm, ale také spoustu dalších nádherných chvil, které mají společného jmenovatele „klub mladých divadelníků Hronov“, i když třeba s divadlem přímo nesouvisí.

Co Vám amatérské divadlo dalo?

Kromě již zmíněných setkání se stejně praštěnými vrstevníky i lidmi generačně mně velmi vzdálených, ale duší a srdcem pořád jedné krevní skupiny, to byl nejspíš i radostný pocit z hledání a občasného nalézání způsobu, jak cosi sdělit (jako režisér či herec), případně přijmout sdělení někoho jiného (jakožto divák).

A musím se přiznat, že v určité fázi mého života a vývoje v naší zemi bylo pro mne divadlo i jakýmsi únikovým prostorem, kam za mnou bolševik tak moc nemohl a dokonce se občas podařilo udělat mu něco tak trošku natruc. Všem mi taky nakonec můj divadelní soubor zrušil.

A co Vám dává dnes?

Leccos by se dalo opakovat z předchozí odpovědi, neboť ona „elektrizující atmosféra spojení mezi jevištěm a hledištěm“ je vlastně každé divadelní aktivitě a amatérské divadlo je (už zase?) pro mnohé hlavně možností, jak se setkávat se spřízněnými dušemi a prezentovat nějakým způsobem společný názor na to či ono. Pro mě osobně je dneska občasná spíše symbolická účast na některé akci „divadelníků z libosti“ (ten výraz mám radši než amatér“), jakýmsi poutem k té nejhezčí stránce vlastní minulosti, šanci být zase chvíli tím, čím jsem byl, než jsem se „dal na politiku“, protože všude kolem jsou ti, kdo mě znali právě ještě v dobách před tím a tedy před nimi nemusím nasazovat a pracně udržovat masku seriózního a ušedlého člověka, jímž asi ve skutečnosti nikdy úplně nebudu.

Vaše současná divadelní aktivita je společenství Jesličky při ZUŠ Na Strážině v Hradci Králové. Sice nejste členem, ale vystupujete v některých inscenacích a občas s Honzou Dvořákem pracujete na kabaretu. Jaké to je?

Jesličky jsou zatím posledním souborem, který mne nechal vystoupit na prknech. Zkusil jsem na jevišti kde co, od klasiky, přes všechna možná netradiční, literární, pohy-

bová a já nevím jaká divadla. S lidmi z Jesliček bych se ovšem rád pustil třeba i do operety. Chut' si hrát, vymýšlet a hledat, doplněná o velkou dávku intelektu a moudrosti, to jsou atributy, na které by mě nacytali. Ale abych nekrivdil všem těm ostatním souborům, jimiž jsem prošel, nebo je dokonce sám zakládal, i v nich mi bylo moc dobře. Jesličky krom mnoha velerozličných forem připravují jednou za dva až tři měsíce cosi jako kabaret (a já tvrdím, že je to jeden z mála opravdu dobrých kabaretů, který se nebojí v souladu s nejlepší kabaretní tradicí pouštět se do nejžhavější politické současnosti bez servitků, ale bez žluči). Díky kabaretu se mi poštěstilo občas se míhnout na jevišti i v dobách, kdy již jsem seděl na radnici. A i když to nebylo klasické divadlo, se zkouškami a se vším, co k tomu patří, i když jsem tam byl sám za sebe a nikoli za nějakou někým jiným napsanou figuru, stejně se mi pokaždé znova na tom jevišti zasteskne a uvědomím si, jak rád bych se vrátil. S Honzou Dvořákem si už tuze dlouho sníme o tom, jak si jednou strihneme Falstafa (umíte si představit, vy kdo jej znáte, lepšího než je právě Honza?), jemuž bych já co princ Jindřich, ochotně a rád přihrával.

I když vím, že nemáte čas na to, abyste mohl amatérské divadlo sledovat soustavně, znáte však produkci Jesliček, nejen velmi rozsáhlou, ale i velmi kvalitní a občas patrně příležitostně vidíte v Hradci i představení dalších souborů. Zdá se Vám, že se dnešní amatérské divadlo nějak změnilo? A co soudíte o jeho budoucnosti?

Máte pravdu, můj pohled nemůže být dnes dost široký na to, aby mohl být objektivním zhodnocením. Ale zdá se mi, že po listopadu '89 se muselo amatérské divadlo (a nejen ono) nejdříve trochu oklepat a srovnat si mnohé v hlavě. Asi i nejen mně se díky změnám v naší době náhle otevřely zcela jiné možnosti seberealizace, náhle nebylo proč utíkat do světa uzavřeného před vlivy nehezkejší vnější reality, když bylo naopak potřeba dokázat, že si se svou nově nabytou svobodou umíme převzít i zodpovědnost a poradit si s tím. Jen namátkou si vzpomínám na pana Františka Zborníka z Vodňan a určitě by se našla řada dalších, kteří se rozhodli opustit i divadlo a dát se do práce stejně potřebné, i když asi méně zábavné. Ale tehle částečný odchod některých osobností ochotníci přežili a dnes už o budoucnost není podle mě třeba mít obavy. Objevují se noví lidé a s nimi také nová témata, která zase oni chtějí sdělovat světu právě formou divadelního představení. A tak si myslím, že právě amatérská divadla mohou být i do budoucna líní nových talentů, místem, odkud budou vycházet nové impulsy pro způsob vnímání naší současné reality a jejího traktování uměleckou formou. Vedle toho se mi zdá, že dochází k jakési renesanci divadla na malých obcích, kde možná všeobecné znechucení z plytkosti programů nejménovaných televizních stanic paradoxně pozitivně zvedá lidi z křesel a kanapí a sousedé se raději po večerech scházejí nad Shakespearem nebo nad Tylem a dávají tak prostor oně tvůrčí části své duše, která by jinak pod náporom Terminátorů docísta zcepeněla.

Občas se setkávám s názorem, že amatérské divadlo je podobné jako sbírání známek osobním koníčkem, který společnost nemusí zajímat a není ani třeba do této činnosti investovat veřejné prostředky. Jak byste jako starosta na takový názor reagoval?

Nerad bych si to s filatelisty rozházel, ale přec jen to podle mě není to samé. Pokusil bych se rozdělovat alespoň takové „zájmové činnosti“, které svoji podstatou uspokojují potřebu právě a jen toho, kdo takovou činnost provozuje, a těmi, jimiž jsou vytvářeny nové (být třeba prchavě pomíjivé) hodnoty pro někoho jiného, diváka či posluchače. A rozvádět právě na stránkách Amatérské scény teorie o tom, proč je investice společnosti do podpory kultury (a tedy i divadla) investicí dlouhodobě velice efektivní, to bych opravdu považoval za nošení sov do Athén. Tedy odpověď je jednoznačná: dobře činí ta společnost, která kulturu (včetně divadla) podporuje. Otázkou pak zůstává jen to, jak velkou část svých prostředků je schopna na to uvolnit.

Martin Dvořák spolu s Michalem Prokopem a dr. Miloslavem Šmolíkem
Foto: archiv UNICA '94

Kolik procent z rozpočtu město na kulturu uvolňuje? Je pravda, že město věnovalo budovu věhlasnému dětskému pěveckému souboru Jitro a že přispělo na rekonstrukci Divadla Jeslíček?

V Hradci Králové je to něco kolem 9,3% našeho rozpočtu (102 miliónů Kč). Je pravda, že se snažíme právě oblast neprofesionálních aktivit podporovat, jak to jen jde. Vedle zmíněné budovy pro Jitro či příspěvků na rekonstrukci Jeslíček, dáváme ročně 500 tis. na podporu aktivit amatérské kultury. Dokud to šlo, byla výborná spolupráce s Okresním úřadem, zdroje ovšem postupně vyschly.

Nejste řadovým členem strany, která je součástí vládní koalice. Myslíte si, že vrcholná státní reprezentace dává dostatečně najevo, že kulturní aktivity považuje za integrální část národní kultury?

To je trochu paušalizující otázka, která ale nemá odpověď platnou pro všechny stejně. Asi každý v téhle zemi ví, že trochu jiný vztah ke drobným kulturním aktivitám má např. pan prezident než pan předseda vlády, jinak to vnímá např. bývalý předseda Poslanecké sněmovny než současný, a tak by se dalo pokračovat. Vy se ale asi ptáte spíš na státní či přesněji vládní politiku a tady by se jistě prostor pro zlepšení našel. Na druhé straně musím říci, že současný stav nepovažuji za katastrofální. Vzniká obrovská spousta zajímavých projektů a je celkem jedno, jestli je to se státní podporou nebo bez ní. Ukazuje to pouze, že možnosti je více a uspějí ti, kteří se v nové situaci dovedou rychle zorientovat. A ze svých zkušeností musím říci, že v porovnání například se zdravotnictvím či s bytovou výstavbou je to se vztahem státu ke kultuře ještě pořád „zlaté“.

Hradec Králové má řadu partnerských měst. Můžete srovnat tyto zkušenosti se situací u nás?

Zkušenosti z našich 6 partnerských měst po celé Evropě i z dalších míst, kde jsem se s tím mohl seznámit, jsou natolik různorodé, že je prakticky nemožné je sumarizovat do jednoho všespásitelného modelu. Obecně platí asi hlavně to, že podobná činnost by měla být dostatečně soběstačná, aby mohla být skutečně svobodná a nezávislá (což je pro většinu amatérů jedna z jejich největších předností), tedy nikoli financovaná z jednoho zdroje, jenž by si pak mohl usurpovat i některá rozhodování. A tak většinou kombinuje vlastní nasazení s pomocí od obce, státu, regionu (pokud ovšem existuje) a samozřejmě sponzorů (což není ostatně nic jiného, než dřívější mecenáši. A já dosud nechápu, proč „mecenáš“ dočista zmizel z našeho slovníku a nahradil ho „sponzor“, který má jakoby pořád nátlak něčeho přilíši komerčního a vypočítavého).

Zdá se Vám tedy, že „divadelníci z libosti“ by měli spoléhat především sami na sebe?

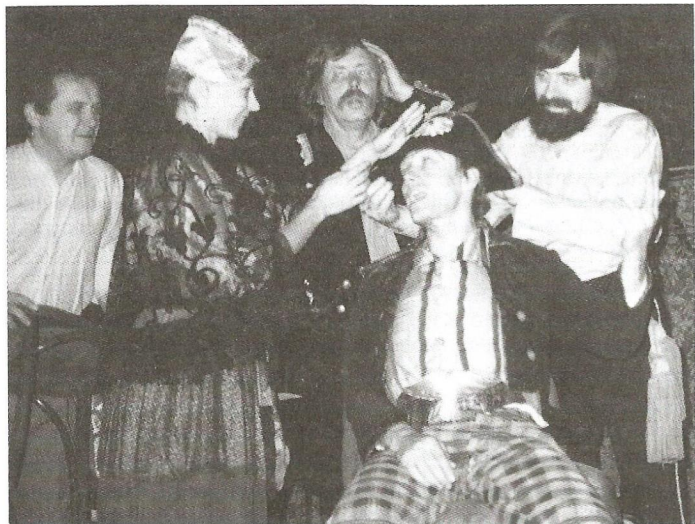
Určitě, i když moudří a osvícení „vladařové“ by měli být schopni pomáhat bez toho, že by za to vyžadovali například poslušnost či vazalství. Myslím si, že prakticky všechno, co potřebuje chod či činnost amatérského souboru jsou si ochotníci schopni zařídit sami. Je otázka, jestli na to mají dost času, peněz či kvalifikace. Ale nenamlouvejme si, že například amatérský soubor, který by měl profesionální management a dostatek peněz na činnost by automaticky díky tomu dělal lepší divadlo.

Je něco, co byste chtěl vzkázat čtenářům Amatérské scény?

Za prvé závidím všem, kteří si na to ještě v dnešní hektické a ziskuchtivé době naleznou chuť a čas. A vzkazuji jim proto hlavně to, aby to nevzdávali, i když to někdy třeba vypadá, že „takhle už to dál nejde“. A taky to, aby nebyli netrpěliví, ale naopak shovívaví, když se třeba všechno v téhle zemi dneska nevyvíjí jen ku prospěchu amatérského divadla. Mají totiž něco, co jim žádný omyl kterékoliv vlády nemůže vzít - královnu Poezii.

Děkuji za rozhovor.

připravila Lenka Lázňovská

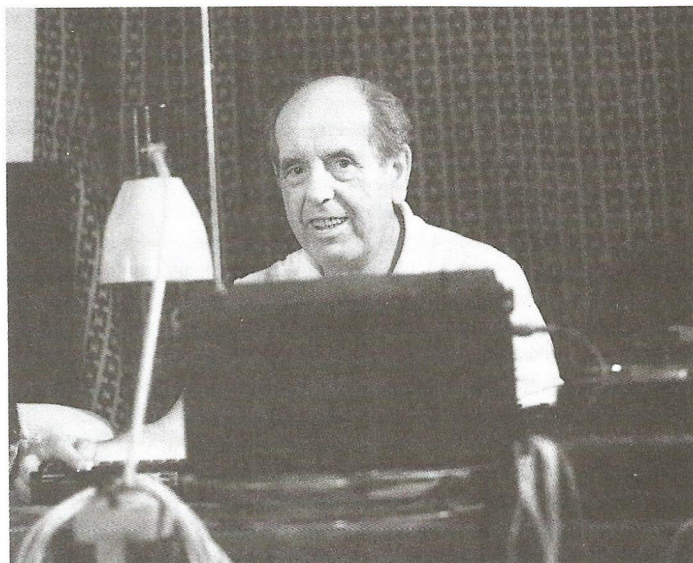
M. Dvořák jako Chlestakov v Gogolově revizorovi

Foto: archiv M. Dvořáka

DIVADLO JE VÁŽNÁ PRÁCE

Motto: „Když si člověk vybere dobrou hru, dobré herce a moc se jim do toho neplete, bývá úspěch představení zaručen.“

Amatérské divadlo je koníčkem, kterému člověk propadne jednou pro vždy. Kdo si k němu jednou přivoní, jen těžko

František Mikeš na fotografii Pavla Štolla

**odolává, aby se přestal divadlem zabývat. Dokladem tohoto tvrzení je mi pan František Mikeš. Jeden z těch, kteří se okolo amatérského nebo ochotnického divadla pohybují celý život. František se kumštem zabývá i v profesionální sféře. Dvacet sedm let působil v Československé televizi jako režisér a kame-
raman. Pracoval pro nejrůznější redakce, naposledy ve studiu animované tvorby. Psal scénáře k televizním večerníčkům, které na obrazovkách sledovali dnešní čtyřicátníci, jejich děti a které se vysílají dodnes. Při své náročné práci si však vždycky nějak našel čas pro amatérské divadlo a jeho inscenace patřily k těm, které postupovaly sitem přehlídek až k těm vrcholným, včetně Hronova. Vedle vlastní režisérské práce na inscenacích byl i lektorem a porotcem na přehlídkách, členem poradních sborů. V současné době zasedá v odborné radě Artamy, ve festivalovém výboru Jiráskova Hronova. Je předsedou Amat. divadelní asociace.**

*** Kdy a kde jsi se vlastně poprvé začal divadlem zabývat?**

Když mi bylo 19 let, hrál jsem v souboru DTJ v Praze na Pankráci. Hráli jsme hlavně pohádky pro děti. Tedy, ono to bylo takové hraní, na tři zkoušky jsme připravili hru, v neděli jsme měli premiéru. A pak znova...

V roce 1949 jsem nastoupil na vojnu a tam jsme nazkoušeli operetu „Ostrov milování“. A tady jsem poprvé zažil ten zážrak, kdy publikum jde s herci, kdy reaguje, aplauduje na otevřené scéně. V té době se mi do ruky dostal Štánislavského „Můj život v umění“ a já si při jeho čtení uvědomil, že divadlo může být docela vážná práce.

Po návratu do civilu jsem se stal vedoucím souboru DTJ a začali jsme zkoušet i celovečerní hry. Před premiérou jsme měli čtyřicet, padesát zkoušek a na úrovni představení to bylo znát. Dělal jsem jedno-
rázově i s jinými pražskými soubory - s Malostranskou besedou, s DS ministerstva zemědělství, se souborem Zemědělských novin...

*** ...A pak přišel soubor státních pracovních záloh?**

To bylo trochu jinak. Od roku 1953 jsem se stal porotcem, spolupracoval jsem s poradnou LUT a byl členem poradního sboru LUT.

Jednou jsem porotoval divadelní soubor státních pracovních záloh, to byl soubor, kde hráli mladí, tak 17-19letí uční. Předvedli nám inscenaci „Začínáme žít“ od Makarenka. Já jsem jejich představení dost zkritizoval. A oni, místo aby se - jak se patří na správný divadelní soubor - urazili, přišli za mnou, abych jim tedy poradil a pomohl vytáhnout představení vřs.

Začali jsme dělat společně a povedlo se nám přivést Makarenka až na Hronov a tady ve své kategorii vyhrát. A do roka jsme se na Hronov vrátili, tentokrát s Rozovovou „Šťastnou cestou“. Z tohoto souboru šli někteří do profesionálních divadel, třeba Štibich, Hrabánek, Pacák...

*** V roce 1956 jsi pak zakládal soubor Máj, soubor, který řadu let patřil na špičku amatérského divadla v naší republice. V Májí jsi nazkoušel spoustu představení, měli jste vlastní scénu, hráli jste 25 - 30 představení ročně na domácím jevišti, a k tomu ještě zájezdy a účast na přehlídkách. Jak jste to vlastně všechno stihali?**

Máj byl v době svého rozkvětu soubor, v němž vládla přísná disciplína. V základním kádru souboru bylo okolo osmdesáti lidí, měli jsme i vlastní přípravku. Při obsazování rolí jsme si mohli vybírat z několika možných kandidátů a tak je jasné, že nebyly problémy s docházkou na zkoušky a s tím, že by herci neznali na zkouškách text. Soubor pro mnohé fungoval jako odrazový můstek k profesionálům. Když jsme třeba v roce

1957 nastudovali „Dům na před-
městí“ A. Arbuzova, se kterým
jsme se dostali na Hronov, z
dvanácti účinkujících jich sedm
přešlo v další sezóně do profe-
siálního divadla. V Malém
sále Radiopaláce, kde soubor
působil od roku 1967 až do roku
1990, jsme pravidelně během
sezóny střídali tři pohádky a jed-
nu hru pro dospělé. A nechť
bych, aby to vyznělo jako chlu-
bení, ale měli jsme mnohdy
problémy, abychom všechny dí-
váky usadili v sále, který měl
kapacitu 100 míst.

*** Na které inscenace z toho
období nejradši vzpomínáš?**

Nejradši? Snad na dvě, které
měly při svém uvedení tak tro-
chu smůlu. Obě se snad až příliš
trefily do atmosféry doby, a pro-
to - i když měly velkou šanci,
aby se dlouho úspěšně hrály, ne-
byl jejich život dlouhý. První je
Patrickova hra „Opalu má každý
rád“. To byla inscenace, která se
nám vydařila a nebýt vnějšího
zásahu, tak bychom ji mohli ješ-
tě dlouho hrát. A „Liška a hrozný“ G. Figueireda, která byla výjimečná
svým dopadem na diváky. Na přehlídce v Libochovicích sebrala všechny
ceny. Při národní přehlídce bylo představení provázeno opravdovým
triumfem. Takovým, že se porota na národní přehlídce neodvážila na-
vrhnout ji na postup do Hronova. A pak se mi každý porotce soukromně
omluvil, že to prostě nešlo, že by z toho byla demonstrace. Psal se totiž
teprve rok 1980.

*** K některým inscenacím z tohoto úspěšného období jste se později
vrátili. Mám na mysli hlavně Náměly, které jste ve stejném obsa-
zení obnovili po třiceti letech.**

Cechovovy Náměly byly původně jednou z aktovek zařazených do
celovečerního představení, které soubor s úspěchem hrál. Když jsme
později přemýšleli, co by mohla hrát seniorská skupina Máje, vzpomněli
jsme si na Náměly. Byla to příjemná práce. Představení tím, že v něm
hráli „staří“, najednou získalo zvláštní poetiku. O tom se mohli přesvěd-
čit diváci na Hronově. Obrovský úspěch jsme měli i na zahraničních
festivalech seniorského divadla - v Odense, v Bruselu, v Hannoveru. Je
ovšem pravda, že seniorské divadlo v zahraničí vychází ze zcela jiných
základů než u nás. Venku slouží především jako společenská zábava a
mnozí z těch, kteří seniorské divadlo hrají, s ním začínají až v důchodo-
vém věku, a tak nám nebyli zcela rovnocennými konkurenty.

*** Už přes pět let jsi předsedou Amatérské divadelní asociace. Proč
věnuješ tolik času „funkcionáři“?**

ADA vznikla v době převratných změn v našem státě, v roce 1990.
V té době vůbec nebylo jasné, jak to s amatérským divadlem bude dál,
jakou bude mít budoucnost - bude-li mít vůbec nějakou. A tak jsme se
snažili a dodnes se snažíme zachovat kontinuitu regionálních přehlídek,
pomáhat souborům vzdělávacími akcemi atd. A proč to dělám zrovna já?
Ono mi to nějak nedá. Když se kolem amatérského divadla pohybují celý
život, abych se jen tak nečinně díval.

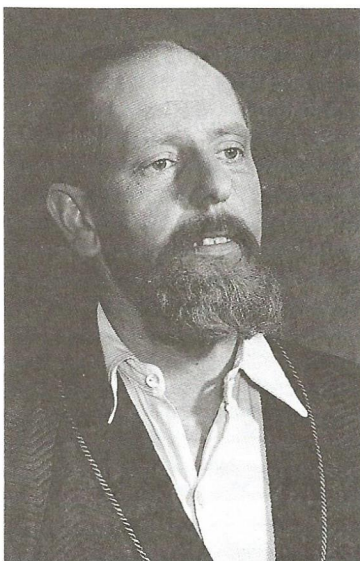
*** Jaký smysl má vůbec amatérské divadlo?**

Smysl amatérského divadla? Pro některé je to touha po seberealizaci,
je v tom zřejmě i kus exhibicionismu. Já jsem během své pracovní kariéry
neměl o seberealizaci nouzi, ale divadlo je něco jiného než televizní
obrazovka. Ta je sice pro milióny, ale je němá. Divadlo dává to, co
televize nikdy dát nemůže - kolektivní zážitek, atmosféru. Já jsem
poměrně brzy zjistil, že herecká kariéra mi není souzená. Párkrát jsem
sice hrál, ale vždycky to bylo z nutnosti, jako záskok, nikdy ne z touhy
hrát. A jak to tak často bývá, když někdo neumí hrát, stává se režisérem.

A v případě Františka Mikeše nutno dodat, že režisérem
úspěšným. I když si nevede přesné záznamy, dospěli jsme po
chvilce přemýšlení o počtu inscenací, které režíroval, k číslu
převyšujícímu šedesát. Mnohé z nich byly úspěšné, hrály se na
vrcholných přehlídkách, ale o všech lze říci, že byly dělány
pocitivě s úctou k řemeslu a s láskou k divadlu.

Tento rozhovor vznikl vlastně jako poděkování. Poděkování
za to, co František celý život pro amatérské divadlo dělal a dělá.
A jako připomínka, že koncem toho nejkrásnějšího měsíce roku,
30. června, oslavil František Mikeš své neuvěřitelné sedmdesáté
narozeniny.

Rozhovor připravila Lenka Smrčková

František Mikeš v herecké roli
v Rozovově hře Šťastnou cestu

Foto: archiv jubilanta

JEDNOU JSME DOLE A JEDNOU NAHOŘE - rozhovor s Jaroslavem Dejlem

Jaroslav Dejl z Třebíče patří především k průkopníkům českého
dětského přednesu. Navázal na lepší tradice českého voicebandu
(přesná rytmičtá, intonační ozvláštňenost). Charakterický pro něj
byl osobitý úhel pohledu na text, k němuž přistupoval s určitým
nadhledem. To vše zdobilo i vítěznou inscenaci divadla poezie Wol-
krova Prostějova '87 (O věrném milování Aucassina a Nicoletty).
S dospělými získal vavříny s divadlem pro děti Malý tygr (Cena
Národní přehlídky dospělých ve Stráži p. R. '98) a inscenaci Šnu noci
svatojánské (Jiráskův Hronov '91). Tato zatím poslední Dejlůva
inscenace byla chválena za temperament, muzikálnost a radost ze
hry a haněna za krutost mezilidských vztahů a jistou podobiznost.
Dnes je Jaroslav Dejl ředitelem velké základní školy, prezidentem
Divadelní Třebíče, lektorem a porotcem dětského divadla a umělec-
kého přednesu. Kam zmizel Dejl aktivní a osobitý divadelník, co si
myslí o současném českém amatérském divadle i o životě, se jej
Amatérská scéna zeptala na letošní Divadelní Třebíči.

**Po listopadu jste působil jako poslanec QNV, poté jste se stal
ředitelem školy. A kde zůstal režisér Dejl? Či je Hronov psalo se
v roce 1987? Dejlův, zněla odpověď. Opravdu zmizel?**

Ano, vlastně opravdu zmizel. V podstatě je to pravda, po revoluci
jsem nějakou dobu byl zaměstnán politikou, pak jsem se stal ředitelem
školy. Nezakrývám, že neumím dělat věci polovičatě, své práci se věnuji
naplno. To je jedna část pravdy. Tou druhou je konkrétní životní situa-
ce. Člověk občas prostě potřebuje dobít baterie. Někdy je to jen obyčej-
ná únava, jindy zase shoda okolností. Dramatický klub se například
rozpadl z naprosto normálních důvodů - někteří zplodili děti, jiní začali
podnikat.

Jistě by se našli jiní ...

Určitě by se našli. Já však nechci mít soubor za každou cenu. Jde
o to, že moje skupiny vznikaly jistým způsobem, pro mne velmi krás-
ným.

Můžete to konkrétně popsat?

První skupina v Třebíči mně byla „dohozena“, když jsem se do města
přistěhoval. Šlo o lidi, kteří se dobře znali, měli k sobě blízko. Každý
z nich byl výrazný typ. Věděli také, co kdo umí. Ten nový jsem byl já.
Tak vznikla mladá scéna. Naši první věci byla pohádka Byl jednou jeden
drak. Práce s nimi byla velmi zajímavá. Moje školní dětské soubory
vznikaly tak, že jsem hledal děti, které by se mnou rezonovaly a byly
schopny vyvíjet se.

**Více patrně Vaši přestávku ovlivnilo to, že se prioritou stala
práce?**

Když jsem začal ředitelovat, chtěl jsem, aby škola měla nějaký
„ksicht“. Žda se mi to podařilo, či nikoliv, to už já neposoudím. Stálo
mě to však dost sil a já už neměl tolik energie, abych mohl dělat něco
jiného.

Neříkejte, že Vám divadlo nechybí?

Hodně mi chybí. Pojmenoval bych to jako nedostatek kyslíku. Taký
jsem možná díky tomu zestárl. Já to ale tak úplně nevzdávám. Snad jsem
našel skupinu dětí (soubor Zuzany Nohové), které vypadají velmi tvár-
ně. Určitě s nimi budu pracovat. Nahrává mi i situace ve školství,
které je nekonceptní. Takhle se to prostě dělat nedá. Práce musí mít
svůj řád, potřebuji klid a pohodu. Nemohu každý rok měnit koncepci.
Nejde přitom o obsah, ale o organizační záležitosti. A není to otázka
peněz.

Vy však nejste úplně pryč z divadelní aktivity...

Asi se ptáte na mé příležitostné působení v loutkovém divadle
Zdravíčko. Víte sama, že soubor není jednoznačně přijímán. Musím
však říci, že se v něm cítím absolutně svobodný, oproštěný od všeho
všedního.

**Ráda bych se zeptala na něco osobního. Zdá se mi, že se v Dejlůvi
sváří uměřený kantor s výbušným, temperamentním člověkem,
který překypuje emocemi.**

Já si osobně myslím, že nejsem uměřený kantor. Já jsem i takový konfliktující ředitel. Nemlčím, když se mi něco nelíbí. Je pravda, že se rozhlížím po světě a hledám, jak být lidem užitečný. Nechci být členem nějaké politické strany a dělat politickou kariéru. Nezakrývám, že jsem příznivcem strany ODA a že jsem přijal jejich nabídku, abych je zastupoval v městském zastupitelstvu.

Myslíte, že divadlo, které budete někdy dělat, bude stejné, že jenom navážete přetrvanou nit?

To asi úplně nejde. Divadlo přece reflektuje dobu, v tom je jeho síla. Zdá se mi dnes podstatné vypovídat o nejobyčejnějších věcech. Stejně bych si jednou chtěl splnit osobní sen a udělat Romea a Julii. O čem je život? Přišli jsme na svět, chceme jej prožít, hledáme blízké lidi. Každý jsme nezámenitelná individualita. Divadla, která jsou o těchto věcech, si svého diváka najdou. Já např. nejsem příznivcem velkých divadelních show. Ale muzikál Jesus Kristus Superstar jsem přijal se vším všudy právě z tohoto důvodu, zatímco např. Drákula je pro mě o ničem. Vráťím se k divadlu, doufám, že se mě už příště nebudete zase ptát, proč ještě ne. Také doufám, že jsem neztratil humor a schopnost nadsázky.

Malý tygr a vlastně zejména poslední Sen signalizovaly, že citíte divadlo jako velkou podívanou...

Divadlo musí být podívaná, je přece od slovesa dívati se. V amatérském divadle vždycky záleží především na režisérovi, který musí být zároveň dramaturgem, scénografem, muzikantem, ten rozhoduje o podobě inscenace. Chtěl jsem diváka vždycky něčím překvapit. Pro mě je klíčovým znakem dobrého divadla jeho pravdivost, nikoliv vnější podoba. Jestliže vidím lidi, kteří jsou pravdiví, přijmu i velmi tradiční divadlo. A pak, divadlo by mělo být svátkem. Měl bych přijít do divadla s duší otevřenou a tolerantně naladěm.

Znamená to, že Vaši ambice jako ředitele Divadelní Třebiče je koncipovat přehlídku jako svátek?

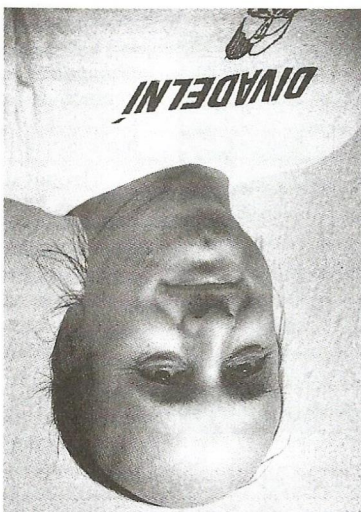
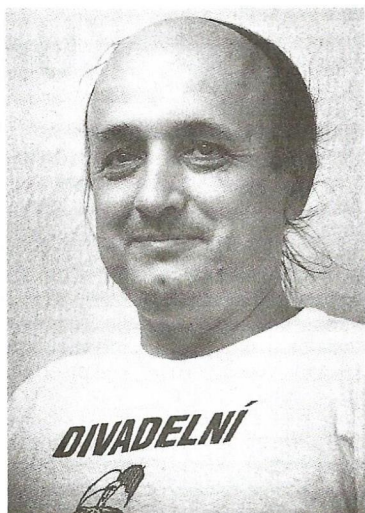
Ano, přehlídka by především měla být svátečním setkáním s divadlem. Potkáváme se, popovídáme si a rozejdeme se jako přátelé.

Když se díváte na přehlídková představení, nebo když přijedete do Hronova, když se podíváte na dětské divadlo, domníváte se, že se české amatérské divadlo výrazně za posledních šest let proměnilo?

Divadlo je vždy zrcadlem doby. Pochopitelně zmizely jinotaje, nářky. Výrazný je v rovině tematické příklon k lidským věcem. Nevím, že by se objevil nějaký zcela nový styl. Ostatně to je vždycky těžké. Možná dokonce, že se některé postupy opakují. Na druhé straně vím, že dostupnost všeho nemusí být cestou k dobrému divadlu. Já sám jsem často pracoval s minimem prostředků, ale zato jsem naplno popustil uzdu své fantazii. Divadlo je zázrak čarování, ale musí být o něčem. Je to stejné jako v ekonomice. Možná že bychom neměli řadu problémů, kdybychom přesně věděli, co chceme. Základem všeho je jasná koncepce.

Divadlo dnes vede boj o diváka a občas s komerčními televizemi, s videem, s počítačovou kulturou prohrává. Říká se, že jednou ze šancí divadla je, že bude zábavné. Co si o tom myslíte?

O diváka jde v každém případě. Problém je skutečně působení komerčních médií a reklamy. Myslím si, že se lidé nabaží problémů milionářských rodin, násilí a sexu a vrátí se do divadla, neboť zatouží po něčem bližším a pochopitelnějším. Šanci divadla je, že nabídne srozumitelná a pravdivá témata a zajímavě je ztvární. Zda tak učiní stylem velkolepé show či jinak, není pro mne podstatné. Musím ještě poznamenat, že úroveň tzv. komerční kultury může menšinová kultura, včetně amatérského divadla, ovlivnit. Může

Jaroslav Dejl na fotografii Ivo Mičkala

„kářečku“ české kultury posunout kousek dál. Proto si myslím, že společností musí tyto aktivity podporovat. To by měl být např. prioritní úkol MK ČR.

A co město? Jste zastupitel, jakou šanci máte tuto ideu prosadit?

Např. je to otázka grantů na podporu rozvoje takových aktivit. Komerční záležitosti nechť si na sebe vydělají. Ty žádnou podporu nepotřebují. Zda se mi podaří zastupitelstvo vždy přesvědčit, to ukáže čas. Život je však o tom, že jednou jsme dole a jednou nahoře. To je snad na životě to nejzajímavější.

Nejvíce se v současné době věnujete dětskému divadlu. Je to záležitost divadelní nebo spíše výchovná?

Využití dramatické výchovy jako výchovného prostředku je dobrou cestou. V okamžiku, kdy jde před diváka, jde o divadlo se všemi zákonitostmi. Podobný problém je např. sousedské divadlo. V domácím prostředí funguje, neboť fungují zároveň mimodivadelní vazby. Ale o vesnici dál fungovat přestává. Předvedení dětského divadla na školní akademii má také jiné parametry než na divadelní přehlídce. Na druhé straně si nejsem jist, zda setkání dětí s divadlem jako nápodobou dospělého divadla má pro dětskou duši katastrofální důsledky. Blanka Šefrnová ze svitavského Čechů vzpomíná, jak si v dětství lepila vousy. I nepoučený vedoucí může totiž nabídnout dětem možnost setkání s divadlem, prožít něčeho krásného a jinak nezprostředkovatelného. Kladu si kacířskou otázku, zda toto prožití není cennější než to, že děti jsou vybavené a pravdivé. Je to pro mne dilema. Samozřejmě, že mám nějaký názor na divadlo a budu s dětmi pracovat tak, jak to cítím já. Asi budu rozvíjet fantazii jinak než lepením fousů a ocásků. Nepoučeného vedoucího bych prostě, pokud je poctivý, neztrácel.

Děkuji za rozhovor.

připravila Lenka Lázňovská

LASKAVÝ PŘÍTEL OCHOTNÍKŮ

Široká obec našich amatérských divadelníků dobře znala režiséra Městských divadel pražských i příležitostného herce, docenta divadelní fakulty brněnské JAMU Mgr. Richarda Mihuly. Ani ne šedesátiletý podlehl před pěti lety zákeřné chorobě.

R. Mihula se narodil v Brně, kde také r. 1955 ukončil JAMU. První jevištní zkušenosti získával v Hradci Králové a poté v Pardubicích. Od r. 1966 dlouho působil v brněnském Divadle bratří Mrštíků. Připravil zde inscenace dramát světových autorů (Lermontovova Maškaráda, Moliérův Don Juan, Wilderova hra Jen o chlup) i klasické texty české (Dykův Krysař, Čapková věc Makropulos). Nejraději se pak obracel k obrozeneckým veselohrám V. K. Klicpery, a to zpravidla v adaptované podobě (Zlý jelen, Ženský boj, Hadrián z Římsů, Každý něco pro vlast). Diváky velmi oblíbeny byly vždy Mihulovy inscenace hudební (půvabný Nesrojnův Lumpaci-vagabundus se udržel na repertoáru celých pět sezón a vysílala jej také televize, Slaměný klobouk, Balada z hadrů Voskovce a Wericha), vtipné aktualizace šemberkovských frašek, kolegy žertovně nazývané „mihuloviny“ (Jedenácté přikázání, Palackého třída 27), a konečně náročné muzikály naší i zahraniční provenienc (Nejkrásnější válka, Dva šlechtici z Verony), uváděné nejednou v čs. premiérách (Jimmy Shine, Palečkův úsměv a pláč, Každý má svého Leona). I po odchodu do hlavního města (kromě titulů, které si vyzkoušel již v Brně, nastudoval v Praze např. polský folklórní muzikál E. Brylla a K. Gärtnerové Malované na skle, Muže z kraje La Mancha nebo dramatizaci populárních Chevallierových Zvonokosů) pokračoval v průběžné spolupráci s Mrštíkovci (evropská premiéra americké hudební novinky Žena roku, satiric-

ký Osel a stín Osvobozeného divadla), s činohrou tehdejšího brněnského Zemského divadla (adaptace Macháckových Zenichů), Divadlem u Jakuba (Kohoutova verneovská montáž Cesta kolem světa za 80 dnů) a se školní scénou JAMU, kde vedl specializovaný muzikálový ateliér.

Pěknou řádku let - a to od doby, kdy součinnost profesionálních divadelníků s amatéry nebyla zdaleka běžná - spolupracoval R. Mihula často a rád s českými ochotníky. V roce 1954 přivedl na Jiráskův Hronov s Drdovými Hrátkami s čertem brněnské Dělnické divadlo. Režisoval také soubory z Hodonína, Nezamyslic (Čapková Matka), Malých Svatoňovic (Jiráskův Pan Johanes) a další. Byl členem a posléze předsedou jihomoravského krajského poradního sboru pro divadlo při KKS Brno, členem ústředního poradního sboru pro pantomimu i jedním z porotců Jiráskových Hronovů a vedoucím tamního Klubu mladých, „šéfoval“ porotám krajských přehlídek vesnických souborů v Němčicích nad Hanou. Z jeho činnosti přednáškové a metodické připomeňme alespoň funkci vedoucího lektora v tříletém kursu UKVČ Praha pro amatérské režiséry nebo účast na letních hereckých školách jižní Moravy v Plumlově, ve Strání či v Boskovicích. Na tomto úseku pracoval oficiálně také v rámci bývalého SČDU.

Předčasný odchodem Richarda Mihuly ztratila česká profesionální i amatérská Thálie talentovaného režiséra, zaměřeného na syntetické hudební divadlo, vitální a optimistickou osobnost, která do zkušeben i na jeviště pokaždé vnesla vlídné ovzduší tvůrčí pohody, člověka, vždy nakloněného vstřícné družnosti a přátelskému pochopení pro druhé. Také pravidelně zasílané vtipné karikaturní novoročenky s jeho podpisem zůstanou jeho kamarádům už jen pro tichou vzpomínku.

Vít Závodský

RUDOLSTADT PO DRUHÉ

Dějiny půvabného duryňského města Rudolstadt sahají do 8. století. Sídlo hrabat z Orlamünde a později von Schwarzburg opěvovali a navštívili mnozí velikáni německé kultury. Poprvé se zde např. setkali Goethe a Schiller, jezdil sem i Richard Wagner. Mezi dvěma světovými válkami zde byla vyvinuta technologie výroby dřevité vlny. Dnes má město cca 32 tisíc obyvatel. Známa je jeho hudební škola, zámecká knihovna, gymnázium a muzejní sbírky. Lesnaté a jezernaté okolí slouží k rekreaci a je považováno za domov mnoha vzácných rostlinných i živočišných druhů.

Před dvěma lety se zde poprvé konaly Evropské dny amatérského divadla. Uspořádaly je Svaz německých amatérských divadel (BDAT) a Duryňský svaz amatérského divadla se záměrem vytvořit jakýsi protipól k již tradičnímu festivalu obdobného rozsahu v Paderbornu. Oba festivaly se budou střídát. Letošní ročník měl stejné pořadatele a uskutečnil se od 22. do 25. května. Finančně jej podpořily Ministerstvo vnitra prostřednictvím Kulturní nadace zemí, Duryňské ministerstvo pro vědu, výzkum a kulturu, město Rudolstadt.

Ve svém projevu při zahájení festivalu zdůraznil dr. Peter Salbach (v listopadu loňského roku vystřídal v křesle prezidenta BDAT dr. E. Sondergelda), že člověk v čase nadvlády elektronických médií potřebuje živé divadlo jako poetický obraz světa. Ze světa na jevišti vede přímá cesta do vlastní duše. Divadlo je šancí, jak svět plný násilí, přírodních katastrof a falešných vztahů vrátit zpět k lidem.

Pořadatelé chtěli letos dát prostor především nonverbálnímu produkci. Z tohoto rámce se vymykaly tři (domácí soubor, seniorská skupina MAJ Hronov a divadlo z Budapešti). Pozvány byly pouze soubory z partnerských zemí BDAT (Rakousko, Belgie, Maďarsko, Nizozemí, Francie, ČR, Slovensko, Litva) plus dva domácí soubory. Celkem se tedy představilo deset divadel.

Díky nejruznějším organizačním problémům a zmatkům (nikdo např. nebydlel přímo ve městě, některé soubory jezdily každý den dvacet kilometrů tam a dvacet zpátky), díky nevelkému úspěchu nejruznějších organizačních improvizací (zdá se, že v improvizacích tohoto typu jsme opravdu my Češi mistry světa) jsem dvě představení neviděl. Místo úvodního tanečního divadla rakouské skupiny TANTHEA (Carmina burana s hudbou C. Or-

ffa) jsem hodinu čekala v dešti na smluveném místě na odvoz. Litevskou verzi Fausta (mládežnické divadlo v německém jazyce při Kulturním centru Vilnius) jsem neviděla ani já ani hronovští, neboť jsme se do divadla prostě nedostali. Doslova každý centimetr hlediště byl totiž beznadějně plný. Prý jsem v obou případech o mnoho nepřišla.

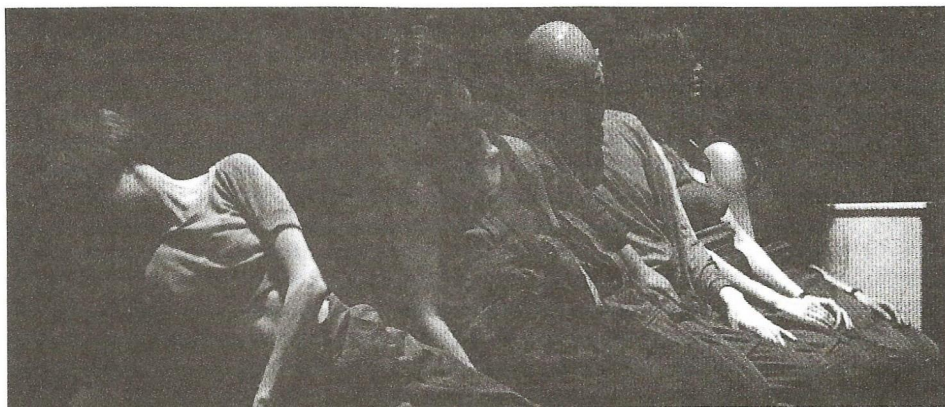
Belgická skupina německé komunity ze St. Vithu **Agora** přivezla půvabnou pro „lidi“ od tří let **Princezna Bammel**. Kolem jeviště rozloženého na kulaté ploše sedělo padesát diváků. Sledovali příběh princezny, jejího přítele Rolfa a psíka, kteří skládají zkoušku dospělosti. Musí ukázat, že jsou samostatní, tj. umyjí se, uvaří si čaj, nebojí se v lese apod. Všechny tři figury měly dvojí obsazení - jednak tyčové ploché loutky, jednak tři hlavy, ruce a ramena, které se vynořovaly z otvorů. Prostor jeviště byl zaplněn spoustou předmětů. Jednak to byly reálné fungující přístroje (např. vodovodní kohoutek, ohřívač vody, svítící a hrající rádio a zvonící telefon), jednak předměty, které byly animovány (např. les tvořily štěrky na vymývání lahví různých tvarů). Intimní kontakt s divákem kladl nárok na mimiku herců. Bylo to plně fantazie, nápadů, technických „figlů“ a vymyšlenosti. Až člověk nevěděl, na co se má dříve dívat. Invence by stačila na pět inscenací, snad ji režisér a vedoucí skupiny Marcel Cremer plynul. **Sebeobviňování** je scénická montáž textů F. Kafky, H. Arpa, P. Handkeho a dalších a uvedlo ji nám známé divadlo **Zádrapka** ze Senice (loňský Jiráskův Hronov - Cesta do Taru). Režisérka A. Gamanová vytvořila vizuálně zajímavé, pohybově náročné (akrobatické prvky) divadlo poezie, v němž je výpověď o odcizení člověka, který přestává být součástí přírody, složitě zašifrována. Větší část textů byla přeložena do němčiny, pouze finále bylo slovensky. Zdálo se mi, že německý text byl zbytečný, neboť představení temporytmicky rozložil. Díky echování byl stejně nesrozumitelný. Nutil diváka více poslouchat než se dívat. Škoda. Domácí soubor z hostitelského města **theater-spiel-laden** si vybral dvě jednoaktovky irského spisovatele Seana O'Casseyho. Pod názvem **Může být huře se skrývala** Ušetřená libra (známe ji z televizní inscenace s Janem Werichem, Jiřím Sovákem, Stelou Závorkovou a Janou Werichovou) a **Čekárna u lékaře**. Zatímco první aktovka je dobromyslným skečem o trampotách dvou opilců, kteří nejsou schopni zvládnout úřední akt na poště, druhá je drsným obrazem světa, v němž se lidé nejsou schopni domluvit, neboť každý se stará o sebe a svůj prospěch, takže dítě, kvůli kterému muž k lékaři přišel, zemře aniž se dočká pomoci. Prostředky souboru, které stačily na malou plochu Ušetřené libry, byly málo na

KUKÁTKO DO SVĚTA

složitější druhou část. Pro jednotlivé postavy nenašel režisér, který hrál zároveň roli lékaře, klíč, jenž by je odstínil, a tím zpřehlednil. Cassey psal realistické scény ze života, nikoliv groteskní fantasmagorie. Za problematické pokládám dramaturgické spojení obou aktovek propojených navíc pijáckou písní. Maďarská **Pohádka z Kullerva** souboru **Káva Kulturális Műhely Budapest** vychází z motivů eposu Kalevala a byla vytvořena na základě finského filmového scénáře. Takřka antická tragédie chlapce, který se svými, kdysi při požáru ztracenými rodiči, setkává ve chvíli, kdy se jim představuje jako milenec jejich dcery, tedy své vlastní sestry. Prostý lesní dělník řeší situaci sekerou. „Kdo však zavraždí mě, já už nechci žít“, to jsou poslední slova hry. Kdyby člověk rozuměl maďarsky, kdyby jediným vyjadřovacím prostředkem nebylo pouze slovo, kdyby režisér neznečitelnil obraz tím, že jeden herec hrál více postav (často jsem ani neměla šanci postřehnout, že herec si oblékl nebo naopak sundal nějakou část oděvu a vytvořil tím jinou postavu), bylo by to zajímavé.

My se nikdy nemodlíme, my chceme porozumět přivezla skupina **Mimegroep 5 Klub, Den Haag** jako nonverbální divadlo postavené na fragmentech z díla Agoty Kristof's a J. Cocteaua (*Les enfants terribles*). Jeho základním tématem jsou mezilidské vztahy - já a ty, já a oni. V řadě pohybových variací tanečně akrobatického charakteru je zobrazena neschopnost komunikace, násilí člověka na druhém, šikanování jednotlivce skupinou, přičemž exprese je stále silnější. Způsobem ztvárnění, přijetím technohudby bylo představení bližší patrně mladým a mladším. Asi bych jej přijala s výhradou celkové stavby a temporytmu. Možná největšího úspěchu se dočkala opereta **Pomme d'Api** s hudbou J. Offenbacha francouzského souboru **Les Oranges Bleues, Les Ulis**. Odborná recenze zpravodaje přehlídky (jediné číslo vydané poslední den) nazvala Francouze „jablkovým šlehačkovým dortíčkem“. Komediantsví, schopnost nadsázky, odstupu od postavy, udržení charakteru postavy, pohybové i pěvecké dovednosti se nemohly nelíbit. Přímou školní ukázkou herecké kázně byl představitel Amora, který přestože od prvního výstupu zaujal, nestrhával pozornost na sebe a tím nezastínil další postavy. Rozkošný komentátor, který patřičně „otráven“ překládal některé repliky do angličtiny (oblečen v livreeji komorníka stál u portálu) a občas vstoupil přímo do děje. Přesné typové obsazení, pečlivé vypracování aranžmá do posledního detailu dávaly tušit, že Francouzi pracovali se zkušeným profesionálním režisérem.

Hronovského Medvěda není třeba představovat. Oba pánové, zvláště pak představitel Smimova Jiří Kubina byli skvělí. Temperamentní V. Mackové by nikdo seniorský věk nehádal. Nabítl sál aplaudoval nikoliv ze zdvořilosti. Posledním představením byl německý zástupce na světovém festivalu v Monaku **Bewegungstheater Jena** s kusem Brambilla neboli chození bez příčiny. Na motivy Princezny Brambilly E. T. Hoffmanna připravil soubor vysoce artistní nonverbální produkci. Tlumené světlo, bohaté kostýmy, masky, stylizovaný pohyb ve stylu figur orloje se střídaly s rušnými kamevalovými scénami. Jednoduchý příběh nebyl podstatný. Podstatný byl scénický obraz.

Nonverbální divadlo **Mimegroep 5 KLUB** z Haagu / *My se nikdy nemodlíme, my chceme porozumět*
Foto: archiv autorky článku

Bylo to poetické výtvarné divadlo. Umím si představit, že v pozlacených portálech monackého kasina se bude velmi líbit.

A to bylo všechno. Občas lepší, občas horší, ale zajímavě svou dramaturgickou pestrostí, mnohostí přístupů k divadelní tvorbě. Škoda, že veřejný rozhovor o představeních byl nahrazen soukromým rozhovorem jednoho z lektorů ze souborem. Nový prezident BDAT se bál nějakých „veřejných soudů“. Bál se zbytečně, bylo by o čem diskutovat a byl by zájem diskutovat. Soudím tak podle neoficiálních diskusí, které se odehrávaly v restauraci, při čekání na dopravu a pod.

Těší mě, že idea navázat družební styky mezi Rudolstädtem jako nejmladším festivalovým městem, v SRN a Hronovem jako nejstarším v ČR, se snad docíká své tečky při letošním JH.

Lenka Lázňovská

SETKÁNÍ S NĚMECKÝM OCHOTNICKÝM DIVADLEM

Měl jsem možnost při zájezdech našeho seniorského souboru „Festival der Generationen“ v Tübingen, „Theater Treffen '97“ v Berlíně a na Theaterwoche Koribach seznámit se s německým amatérským divadlem a jeho výraznými rysy. Chtěl bych se o tuto svou zkušenost podělit a uvádím hned v úvodu, že se jedná o můj vlastní názor a pocit.

Moje první a příjemné poznání byla skutečnost, že v Německu jsou v amatérském divadle činní převážně mladí lidé. V Tübingenu se jednalo o programové setkání mladých se seniory a to nejen v hledišti a dílnách, ale i konkrétně na společné inscenaci. Soužití mladých se staršími bylo hlavním tématem tohoto festivalu. Společná účast na inscenaci nespočívala v tom, že společně nastudovali klasický nebo jiný známý text, ale jednalo se o cílené, pro tento účel komponované texty, kde se obě generace divadelně vyjadřovaly k hlavnímu tématu scénky. Těmito tématy byly osamělost, homosexualita, drogy, rasismus apod. Zjevné tématy, která páli a sužují dnešní německou společnost. Texty jsou zpracovány velmi prostě s jasným výchovným záměrem, který ovšem netrčí ze hry jako didaktický vykřičník, ale je sdělen jemnými divadelními prostředky v často úsměvně citové poloze.

V Berlíně jsme se setkali s textem Maxe Frische „Andorra“ v zapáleném, ale dosti neumělem podání mladých lidí z Berlína. Ale i zde šlo o zřetelný úmysl ukázat nebezpečí číhající na demokratickou společnost v podobě rasismu, přerůstajícího v hrubé násilí, které postupně ovládne veškerou moc ve státě.

V Korbachu jsme viděli pokus o zvládnutí několika výrazných míst „Procesu“ Franze Kafky vysoce stylizovaným pohybovým divadlem. Přilíši se to nevydařilo, ale úsilí, které soubor své inscenaci věnoval, budilo úctu. Naproti tomu jsme plně prožili krásné představení hry s názvem „OZ“, což je jakási paralela Marca Balianiho k známé pohádce „O čaroději ze země OZ“. Herecký koncert čtyř mladých herců, doplněný výraznou hudební a zvukovou kulisou s velkým osvobozujícím a humanitním závěrem, který jsme srovnávali s nádherným koncem Formanova filmu „Přelet nad kukaččím hnízdem“.

A nyní shrnutí: Frisch, Kafka, Baliani a vedle toho řada pohybových až expresivních vyjádření stejných pocitů a myšlenek. Skoro by se dalo usuzovat, že mladí Němci žijí v deziluzi ze současného světa, ale proč? Ptali jsme se jejich starších kolegů a novinářů. Jsou opravdu tak smutní? Jsou jejich pocity převážně stresové

z lidské osamělosti, z nemožnosti komunikace a z jakéhosi nedefinovatelného smutku? Ti starší nad tím kroutili hlavami a říkali společně s námi: Musíme se jich zeptat!

A tak jsme se zeptali a dozvěděli se, že oni takoví nejsou, ale rádi takové pocity a nálady vyjadřují. Proč? Prostě proto, že se jim to líbí a že si myslí, když takové problémy ukazují, varují před jejich dopady všechny ostatní mladé lidi.

Hlavním pocitem, který nás provázel při všech setkáních, bylo poznání, že se zde důsledně a se vši vážností provádí citlivá výchova, jejímž cílem je demokracie a ji vlastní otevřená kritika všech problémů, které v současné době společnost tíží. A poslední, ale stejně důležitý postřeh: Německá divadelní mládež reaguje stejně spontánně a hluchně jako naše každá jiná, ale jen na místech, kde to neuráží a neuctívě se nedotýká předváděného představení. Krátce shrnuji je společensky vychovanéjší. Nikdo neruší představení a pokud už musí nebo dokonce chce ze sálu odejít, neupozorňuje na svou nespokojenost hluchým bouchnutím dveří, ale s ohledem na ostatní dveře slušně a potichu zavře. Nepřislouží mně hodnotit úroveň, organizaci či práci vedoucích orgánů německého amatérského divadla, ale chtěl jsem jenom napsat několik vět o tom, co mě lidsky a společensky zaujalo. Snad to bude i českým amatérům k něčemu dobré.

*Ing. Miroslav Houštěk
Divadlo Hronov*

Jak jsme (ZASE) byli v Litvě ...

Divadlo Ostrava dostalo v březnu pozvání na Festival VEJO MALUNELIS '97 v Klaipėdė - Litva. Jednalo se o reciproční zájezd - přede dvěma lety byl soubor AUŠRA z Litvy hostem ostravského Setkání s představením „Malá čarodějnice“. Po několikaletém nostalgickém vzpomínání na naši prvou cestu v roce 1990 jsme tak měli možnost vrátit se na již známá místa a potkat znovu ty, kteří se mezitím stali našimi přáteli bez ohledu na vzdálenost. Po dvacetitýřhodinové cestě přes celé Polsko jsme nakonec svou pouť zakončili v Klaipėdė - významném zaoceánském přístavu, dříve však ještě strategickém místě bývalého SSSR. A čekalo nás nejen naše představení, ale 14 dalších - vesměs litevských, jednoho polského a jednoho lotyšského souboru. To vše se odehrávalo během tří dnů, od 3. do 6. května v prostorách Klaipėdos Dramos Teatras, v nádherném a technicky skvělém prostředí profesionálního divadla, které bylo spolupořadatelem festivalu. A již tak nabitý program se pro nás ještě zhušťoval setkáním se starostou Klaipėdy na tamní radnici, několikahodinovým pracovním rozhovorem s ředitelkou a hlavním režisérem Klaipėdského divadla, kontakty se souborem z Polska a především rozhovory jednotlivých představení, které zcela neoficiálně probíhaly každou volnou chvíli všude, kde se sešli alespoň dva lidé. Kdybychom měli započítat i doby jídla, chvilkové procházky městem (většinou na trase hotel - divadlo a zpět), setkání s podnikateli z Litvy, které absolvoval místostarosta Ostravy - Mariánských Hor a mnoho dalších kontaktů, asi bychom už neměli odpovědět na otázku, kde zbyl čas na slavnostní banket poslední noc a především - na spánek. Ale všem nám to za to stálo!

Přes problémy s komunikací porozumění textům (ona litevština je přece jen trochu exotický jazyk pro české uši) jsme viděli všechna představení až do konce. Zaujala nás především hlasová, pohybová a pěvecká vyváženost většiny mladých herců (byly zde soubory s ma-

límy, šestiletými dětmi, ale i studenti 3. ročníku University v Klaipėdė). Patrná byla snaha o celek představení, o jeho dokonalou - někdy až spartakiádně secvičenou - formu. Mnohdy šlo především o naplnění ambic režiséra a děti na jevišti byly jen poslušnými - byť dobře vybavenými - vykonavateli jeho příkazů. Moc jsme si všichni vzpomínali na představení Hudradla a onu nádhernou práci s dětmi, které v každém okamžiku vědí, co a proč hrají. Takovým nejmarkantnějším příkladem bylo představení starší skupiny AUŠRY s jejich Piranem. Takřka dvě hodiny konverzačního divadla, bez pohybu, bez dění a jednání, s monotónním projevem a nacvičenými gesty a především zneužití šestiletého chlapce, který hodinu nehnute stojí přivázan řetězem ke své šestnáctileté „matce“... A pojetí Shakespeara „Snu noci svatojánské“ - shodou okolností opět AUŠRA - jako dryáčnického, laciného a podbíživého kraválu v nás vyvolalo vzpomínky na Emu Zámečnickovou... Na druhé straně nás ale strhli především studenti Univerzity s představením „Brémští muzikanti“. Dlouho jsme neměli možnost vidět tak vybavené herce, v každém okamžiku v roli, a navíc sebe i publikum. Tady nebylo potřeba rozumět textu. Tady všichni diváci žili příběhem a především děním na jevišti, jednáním hrajících. A mladí z AUŠRY - ti, kteří byli před dvěma lety v Ostravě, zahráli naplno své představení „Asfaltové děti“. Autorem textu, který se značně povrchně - ale s darem dramatické situace - pokouší vyrovnat s problémem „sídlitních dětí“ byl Antanas Milinis - ředitel a hlavní organizátor celého festivalu. Byla to vskutku generační vypořádání, scénicky i výtvarně nápaditě řešená.

Obě tato představení jsme pak na závěr pozvali na podzim do Ostravy na již Desáté třetí setkání a věříme, že se podaří je prezentovat i divákům u nás. Rozhodně by to bylo přínosem.

Velmi zajímavé bylo i představení polského souboru - jen jejich poetika se malíčko vymykala z koncepce celého festivalu a diváci zprvu reagovali trochu rozpačitě. Soubor divadla Maxima Gorkého z Klaipėdy odehrál své představení v ruštině (nejednou jsme rozuměli a na mnohá slovíčka si ještě dokázali vzpomenout) - ale jejich pokus o Strausse byl opravdu za hranicemi našeho vkusu. V operetě - pokud se v ní ani netančí a zpívá se jen na playback, a živě velmi falešně, celkem není co hrát. A sledovat toto trápení celé dvě hodiny - to už bylo nad naše síly!

No a Bráškové Dividla? Po shlédnutí prvního představení „Brémských muzikantů“ se trochu vyděsili. Ale pak je to nabudilo ke snaze zahrát to, co umí nejlépe, jak to jen umí! Což zákonitě vedlo ke křeči. Hráli v přeplněném sále (ostatně jako vždy), plném malých dětí ze škol, nadšeně aplaudujících a tleskajících na sebemenší náznak rytmu a zpěvu. Zahráli moc a moc dobře a ona spousta chyb, které si navzájem na konci uvědomovali a snad i trochu vyčítali, byla jen pobídkou k další soustředěné práci před vystoupením v Brně na 4. ročníku Brnkání a na Dětské scéně v Ústí nad Orlicí... Všechno to skončilo vyhodnocením a rozdáváním dárků a cen (Klára Kašparová z Dividla si odvezla cenu za herecký výkon v Enšpíglu), loučením s mnoha novými, a těmi již „starými“ přáteli, výměnou dárků a adres a pak opět dvacetí hodinami v autobuse. Ale věříme, že to nebylo naposled, co některý z českých dětských souborů navštívil Litvu anebo naopak - jejich soubor přijel k nám. Máme si navzájem hodně co dát a v Litvě tak trochu předlává divadlo dobu národního obrození! Ty nabitě sály nadšenými lidmi jistě nejsou náhodné!

Alexander Rychecký

DRAMATURGICKÝ POZORNÍK

NABÍDKA z II. dílu
**Katalogu her českých autorů - či-
nohra, který napsala Jarmila**
Cerníková-Drobná a který vyšel
pod názvem Padesát příběhů a
zase dva navíc

Vyšlo v IPOS-ARTAMA Praha, 175 stran, cena 90,- Kč

EGON ERWIN KISCH

/1885 - 1948/

Byl synem zámožného pražského židovského obchodníka. Po studiích pracoval v několika německých novinách. Během první světové války prodělal tažení proti Srbsku a Rusku, byl raněn, sloužil v Temešváru a na konec ve Vídni. V listopadu 1918 vystupoval jako velitel vídeňských Rudých gard, redigoval jejich noviny a stal se členem Komunistické strany. V roce 1920 se vrátil do Prahy, spolupracoval s českou divadelní avantgardou, především s Longenovou Revoluční scénou. V dalších letech působil jako berlínský dopisovatel Lidových novin. V letech 1937-38 bojoval jako interbrigadista ve španělské občanské válce. Na začátku německé okupace Československa emigroval do USA a působil mimo jiné jako reportér v Mexiku. V roce 1946 se vrátil do Prahy a připravoval knihu o Československu, jejíž dokončení přerušila jeho smrt. Jako reportér - s přízviskem „zurivý reportér“ - procestoval téměř celý svět. V roce 1934 vystoupil na Kongrese světového výboru proti válce a fašismu v Melbourne, v roce 1935 na Kongrese na obranu kultury v Paříži. Napsal množství reportáží, ale i romány a divadelní hry.

UKRADENÁ PRAHA

/1922/

Veselohra o 3 dějstvích

Přeložila Jarmila Haasová-Nečasová

Osoby: 11M, 2Ž, komp.

Andreáš, Kristián Kášebier, král zlodějů - **Bedřich II.**, pruský král - **pruský maršál Keith** - **Ilsevilla z Hohenau**, převlečená za jeho osobního pobočníka - **Ordonanční důstojník** - **Frieske**, zajatý pruský šikovatel - **Margita** - **Jakub**, židovský lékárník - **Pepík Mazaný**, **Vašek Štrup**, **Černý rytíř**, vyzvědači v rakouských službách - **Hasile**, žebrák - **Trubač parlamentáře** - **pobudové, židé, pouliční holky, ordonance**

Dekorace: 2 / interiér zámku Hvězda u Prahy, interiér krčmy U lišky v pražském Židovském městě

1. a 2. dějství se odehrává 12. června 1757, 3. dějství o týden později

Pruská armáda, jejíž hlavní štáb je v zámku Hvězda v Břevnově, obléhá už pět měsíců Prahu. Před měsícem v bitvě u Štěrbohol porazili Prusové Rakušany a poté svými předními strážemi odřízli Prahu od světa. Díky tomuto obklíčení nemá rakouský princ Karel, se svou armádou uzavřený v Praze, ani tušení, že se u Kolína shromažďuje rakouská pomocná armáda, která ho má vysvobodit z pruského obklíčení. Pruský král Bedřich II. i jeho maršál Keith, který řídí vojenské operace, jsou o pomocné rakouské armádě informováni a potřebují, aby se Praha, jejíž zásobovací situace je už zoufalá, vzdala dřív než Rakušané dostanou pomoc. Aby získal informace, hodlá-li rakouské velení do čtyř dnů předat město Prusům nebo na Prusy zaútočit, nechá Bedřich II. přivést z magdeburského vězení legendárního zloděje Kášebiera, odsouzeného apelačním soudem k smrti lámání kolem a omilostněného Bedřichem II. k doživotnímu žaláři. Kášebier spáchal na 700 krádeží, třikrát byl veřejně spráskán a desetkrát uprchl z vězení. Za přítomnosti maršála Keitha pověří Bedřich Kášebiera úkolem získat potřebné informace a Kášebier úkol přijme. Jednání je přítomen i maršálův osobní pobočník, kterým je za praporečnicka převlečená maršálůva milénka Ilsevilla z Hohenau, šlechtice ze starého bojovného pruského rodu. Následovala maršála inkognito na frontu, aby zažila romantické milování s příchutí hrdinství a smrti, ale Keith se jako milénec nikterak nezlepšil a místo

hrdinských činů zažívá Ilsevilla nudnou úředničinu. Jediným vzrušením byla skutečnost, že teprve po sedmi měsících její přítomnosti v armádě Bedřich II. konečně poznal, že je žena. Ovšem Kášebier to poznal okamžitě. To vzbudilo její zvědavost i když Kášebierem očividně pohrdala a Bedřicha očividně zbožňovala jako neomylný idol. Její přítomnost vyprovokovala krále Prusů i krále zlodějů, že se před ní každý z nich chtěl „vytáhnout“ za každou cenu. Bedřich vyzval Kášebiera, aby vyprávěl nějakou veselou historku ze svého života. Kášebier to odmítl, leda by to bylo u večeře a při víně, jenže Bedřich mu dal jasně najevo, že on s kriminálníkem nikdy večeřet nebude. Kášebier se diví, proč by to nešlo, je válka a to je morálka na ruby: zabít nepřítel není vražda, ale hrdinství, například: Bedřich ukončí rozhovor prohlášením, že peníze a odpuštění trestu doživotního žaláře jsou dostatečnou odměnou za splnění úkolu. Maršál projeví před králem obavu, že zloděj by mohl Bedřicha zradit, protože byl očividně popuzen královým povýšeneckým jednáním, ale Bedřich nedbá, nesnáší, aby v jeho zemi chtěli být zloději chytřejší než on, král. Když Ilsevilla vypravuje Kášebiera na cestu, neboť druhý den ráno bude puštěn předními strážemi do Prahy, vyjádří zloděj zklamání nad průběhem rozhovoru s králem. Chce splnit králův úkol, ale musí mít k tomu motiv a tím je získání Ilseilly. Dokáže-li do čtyř dnů splnit králův úkol a po návratu usedne s králem k tabuli, bude Ilsevilla v jejím stanu jeho. Ilsevilla to s posměchem slíbí. Druhého dne sbírá Kášebier v Praze v krčmě U lišky informace. Situace v Praze je kritická, byly už snědeny i všechny toulavé kočky. Dva rakouští špioni viděli jak rakouské vrchní velení páliło v Klementinu válečné mapy a plány a odnášelo pokladnu do bezpečí. V šest hodin večer pojede generál Laudon jako parlamentář nabídnout Prusům kapitulaci Prahy. V krčmě se Kášebier seznámí i s pouliční holkou Margitou, která ho viděla jako dítě v Praze na pranýři, jenže její tenkrát dětská fantazie ho pokládala za krále. Z Kášebierova podřeknutí Margita pochopí, že to není král, ale pruský špion. Přemlouvá zloděje, aby neposluhoval pruskému králi, není mu přece nic do toho, jestli se Bedřich II. pere s Marií Terezií o Slezsko. Měl by si Prahu ukrást pro sebe. Kášebier to z prestižních důvodů odmítá, chce králi dokázat, s kým má tu čest. Margita správně vytuší, že tu hraje roli nejen král, ale i nějaká žena, a tak Kášebiera udá Rakušanům, aby se nemohl vrátit k Prusům. Když rakouský špion požádá Kášebiera, aby mu pomohl dostat se do pruských služeb, pochopí Kášebier, že Rakušané o pomocné armádě u Kolína nic nevědí a rozhodne se podle Margitiny rady ukrást Prahu Bedřichovi. Nechá se dovést k princovi Karlovi a informací o pomocné armádě zabráni rakouské kapitulaci. - Je 20. června 1757. Praha nekapitulovala a Bedřich prohrál u Kolína bitvu s Rakušany o Prahu. 14.000 pruských vojáků to zaplatilo životem. Maršál Keith má plán, jak provede ústup z Prahy s co nejmenšími ztrátami, protože rakouská armáda nejspíš odpoledne zaútočí na pravé křídlo Prusů. Bedřich, který se chtěl po prohrané bitvě zastřelit, ale pak došel k názoru, že on nemá ještě na smrt právo, mu celý plán nesmyslně převrátí na ruby a maršálovi nezbyvá, než tento nesmysl přijmout. To nic nezmění na skutečnosti, že Ilsevilla se chová ke králi velmi rezervovaně; už není jejím ideálem, když prohrál bitvu, a Bedřich to cítí. Za doprovodu trubače s bílým praporem Práva národů přichází parlamentář s ošetřovatelkou a hlásí Bedřichovi příjezd transportu raněných pruských důstojníků, které posílá Jeho královská výsost polní maršál Karel Lotrinský. Bedřich se zapře a prohlásí, že král utekl, protože mu po porážce u Kolína už nikdo nevěří. Parlamentář se krále zastane a potěšený Bedřich pozve parlamentáře i ošetřovatelku k obědu. Sedě mezi králem a Ilsebillou, ličí parlamentář při obědě jak pruský špion, poslaný pruským králem do Prahy na zvědy, prozradil Karlu Lotrinskému existenci rakouské pomocné armády a tím zmařil rakouskou kapitulaci. A udělal to proto, že s ním Bedřich II. jednal urážlivě, proto mu Prahu ten špeh jménem Kášebier ukradl. Král prohlásí, že dá Kášebiera zastřelit, přijde-li mu na oči. A tu ten parlamentář si sundá paruku i vousy a před králem stojí Kášebier a nad ním je trubačem pozdvížen bílý prapor Práva národů, takže ze střílení nebude nic. Stejně jako král i zloděj měl svou hrdost a král ji urazil. Původně chtěl Kášebier splnit králův úkol, ale pak si uvědomil, že tenhle nafoukaný král by nikdy nedokázal ocenit jeho služby a ani by se nedozvěděl, že rozhodnutí bylo pouze v rukou zloděje. Bedřich II. žádá Kášebiera, aby zůstal v jeho službách, ale zloděj odmítne. I Ilsevilla chce splnit slib, který mu před týdnem dala, ale zloděj odmítne i ji. Byla by s ním jenom do prvního neúspěchu. Odchází s ošetřovatelkou, ze které se vyklubala Margita.

Dilia

INFORMUJE

VYDÁVÁNÍ DIVADELNÍCH TEXTŮ

Výkonný výbor DILIA u vědomí morální spoluzodpovědnosti za stav divadelního umění v této zemi se po pečlivé prověrce hospodaření organizace a dostupných finančních zdrojů rozhodl pokračovat v záslužné tradici vydávání divadelních textů pro potřeby profesionálních i amatérských souborů. V současné době připravujeme vydání první série, která obsahuje 10 českých i zahraničních titulů, které jsou podle našeho průzkumu nejžádanější, a to včetně 3 titulů pro divadla hrající pro děti. Děláme vše, aby alespoň část těchto textů, pořízovaných pomocí nejmodernější výpočetní techniky s cílem srazit náklady i cenu na minimum, byla k dispozici do zahájení divadelní sezóny 1997/98.

Jan Karafiát: **Broučci** (dramatizace Jiří Flíček)

Jan Drda: **Dalskabaty**

Jan Drda: **Hrátky s čertem**

Jevan Brandon Thomas: **Charleyova teta** (překlad Zdeněk Vančura)

Alois Jirásek: **Lucerna**

William Shakespeare: **Marná lásky snaha** (překlad Martin Hilský)

Christopher Hampton: **Nebezpečné vztahy** (překlad Vladimíra a Ladislav Smockovi)

Sean O' Casey: **Pension pro svobodné pány** (překlad a adaptace Jiří Krejčík)

Carlo Goldoni: **Poprask na laguně** (překlad Jaroslav Pokorný)

Anton Pavlovič Čechov: **Višňový sad** (překlad Leoš Suchařípa)

Po vydání celé série a vyhodnocení všech ukazatelů budeme v publikování základního fondu divadelních textů samozřejmě pokračovat a patřičný prostor hodláme věnovat i nově vznikajícím dílům.

Převzato ze Zpravodaje Dilia 1997

NABÍDKA DIVADELNÍCH PŘEDSTAVENÍ

(Údaje uvedené pod kontaktní adresou vyjadřují: hrací prostor a jeho minimální rozměry + informaci o tom, zda lze inscenaci uskutečnit ve venkovních prostorách / minutáž představení + údaj o přestávce / minutáž minimálního potřebného času na přípravu představení / minutáž minimálního potřebného času na bourání / počet zúčastněných osob / cena za 1 km jízdy nebo způsob dopravy / cena účtovaných nákladů na představení / technické požadavky, jsou-li jaké).

Ephraim Kishon: **Byl to skřivan**

(činoherní komedie pro dospělé - od 15 let, rež. Josef Šoman)

Divadlo „Nad kinem“ Horní Moštěnice, kontakt: Slavomír Odložil, Velká Dílačka 42, 750 00 Přerov, dopoledne tel. 068-273295, odpoledne tel. a fax 068-51242.

Kukátkové jeviště 5,5 x 4 m / 130' s přestávkou / 150' / 60' / 11 / 12,50 Kč za 1 km + 16,- Kč za 15 min. čekání + 5% DPH / stravování, případně ubytování souboru - dle vzdálenosti / základní osvětlení jeviště + min. 2 zásuvky 220 V.

„VYBRÁNO Z DATABÁZE IPOS“

BRNO (388 tis. obyv.): Festivaladlo 1997 je název mezinárodního gymnaziálního divadelního festivalu ve francouzštině, který připravili v Brně na 11. - 14. 4. 1997. Na akci, která má přispět k rozšiřování francouzského jazyka, vystoupí divadelní skupiny z gymnázií v ČR, Francii, Maďarsku, Rumunsku a Slovensku. Mezi 150 účinkujícími je nejpočetnější zastoupena ČR, a to 6 skupinami z francouzské sekce brněnského gymnázia Matyáše Lercha, jedna ze španělské sekce gymnázia v Brně-Bystřici a po jedné skupině z gymnázií v Liberci, Olomouci, Praze a Písku. Porotou určený vítěz se bude moci v dubnu 1998 zúčastnit festivalu gymnaziálních divadelních festivalů v kanadském Quebecu. Pořada-

telem brněnského Festivaladla je francouzská sekce gymnázia Matyáše Lercha a Alliance Française Brno. (Práce, 10. 4. 1997)

ČELÁKOVICE (10 tis. obyv., okres Praha-východ): Dne 18. 1. 1997 uspořádal ochotnický divadelní soubor v Čelákovicih již tradiční soutěž mladých hereckých nadějí Kandrásěk - memoriál Bedřicha Čapky. Již 3. rok je soutěž pořádána jako národní. Porotě se představilo 65 soutěžících ve věku do 18 let. (Zpravodaj města Čelákovice, č. 3, 1997)

ČESKÉ BUDĚJOVICE (97 tis. obyv.): V Českých Budějovicích byl na 23. - 26. 4. 1997 připraven další ročník festivalu nezávislých divadel pod názvem Příjemné setkání s účastí 18 divadelních kolektivů, včetně hostů z Německa, Francie a Slovenska. V tomto roce byla pozvána především začínající, převážně studentská divadla. Jednotlivá představení se kromě jednoho v Jihočeském divadle uskutečnila v experimentálním divadle Pod čepicí. Vedle známých souborů, jako jsou např. Bohnická divadelní společnost či Divadlo v Dlouhé z Prahy, tu vystoupili také studenti DAMU. Do programu festivalu byla zařazena i výstava prací studentů scénografie DAMU. (MF Dnes, 23. 4. 1997)

ČESKÝ KRUMLOV (14 tis. obyv.): V březnovém programu Městského divadla v Českém Krumlově se objevil také „Klub na mytince“, který zahájil

svou činnost 2. 3. 1997. Je otevřen mladým umělcům, kteří již začínají oslovovat své publikum a chce uvádět pořady, které jsou určeny pouze malému okruhu diváků. Objeví se v něm programy intimnějšího charakteru, které vyžadují menší prostor. (Českokrumslovské listy, 28. 2. 1997)

ČESTICE, PRAHA: Představení Nahořanské rebelie v provedení českého Divadelního souboru Kulturního spolku uvedlo pražské Žižkovské divadlo. Současně s ochotníky se představily i děti ze ZŠ Čestice a z okolí. Zpestřením bylo vystoupení Pošumavské dudácké muziky. Akce se uskutečnila 19. dubna 1997. (Čtení pro lidi, č. 2, 1997)

ČR, PRAHA: MK ČR je nuceno snížit svůj rozpočet na r. 1997 o 428 mil. Kč, což je o 9,9% z původní sumy. Skřty zásadnou ve větší míře investice - depozitář Národního muzea dostane o 23 mil. Kč méně, investice pro Státní operu se sníží o 3,5 mil. Kč, částka na opravy církevních památek se zmenší o 8 mil. a v případě Národní galerie o 14 mil. Kč. Úpravy se dotknou i programu obnovy památek - např. Fond na zachráně architektického dědictví získá o 90 mil. Kč z původních 450 mil. Program regenerace městských památkových zón a rezervací obdrží o 50 mil. Kč méně, na polovinu se zkrátí původních 20 mil. Kč určených na zachování vesnických zón. Zbývající částku 278 mil. Kč hodlá MK ČR ušetřit na investicích příspěvkových organizací a na jejich provozních výdajích. Úspory se projeví i u výdajů samotného ministerstva. Zkrácení ve výši 50% postihne i grantové projekty, MK ČR se bude snažit nezlikvidovat „menší“ příspěvky, stejně však půjde o celkovou sumu 3 mil. Kč. Částka 80 mil. Kč pro divadla v regionech bude snížena o 12 mil. Kč, jedině příspěvek pro vyhořelé divadlo v Chebu by neměl být krácen. Vzrůst mzdových prostředků ve všech rozpočtových organizacích ministerstva má proti předpokládaným necelým 12% klesnout na 4%. (Právo, 22. 4. 1997)

DEŠTNÉ V ORLICKÝCH HORÁCH, SEDLONOV (okres Rychnov nad Kněžnou, Rychnov nad Kněžnou): Na konci r. 1996 se začala scházet skupina nadšenců, kteří by rádi obnovili ochotnickou tradici v Deštném a Sedlonově na Rychnovsku. Skupina 16 lidí se schází jednou týdně a připravují své první představení r. 1997 Dalskabaty hršna ves aneb Zapomenutý čert. (Deštník, č. 1, 1997)

DOBROVICE (2900 obyv., okr. Mladá Boleslav): Město Dobrovice a místní ochotnický divadelní soubor Dobrovít připravily za podpory Okresního úřadu v Mladé Boleslavi a s přispěním několika podnikatelů a podniků 48. ročník divadelní přehlídky Pojizerské hry. Ve dnech 8. - 30. 5. na ni vystoupilo 10 amatérských divadelních souborů ze středních Čech a z Prahy, včetně domácího souboru, který uvedl hru Jaroslava Dvořáka Vzpousta na ovocném trhu. (MŠ)

HOLICE (6000 obyv., okres Pardubice): Ochotníci v Holicích na pardubickou přinášejí svým divákům každou sezónu nové představení. Adepti amatérského herectví tu začínají již v dětském a studentském souboru a mnozí pokračují v dospělém věku v souboru hlavních. Výsledkem spolupráce všech věkových kategorií byla v r. 1996 inscenace Máme rádi divadlo, kterou se pro velmi příznivý ohlas rozhodl kulturní dům zopakovat ve volném mimoabonentním cyklu i v r. 1997. (Pardubické noviny, 8. 3. 1997)

HORNÍ BRŽA (okres Plzeň-sever): Druhý ročník přehlídky amatérských divadel Plzeňska nazvané Divadelní jaro uspořádá v Horní Brži 22. 3. 1997 divadelní spolek OSADA, jehož cílem je založit touto akcí tradici. (Plzeňský deník, 24. 3. 1997)

HORŠOVSKÝ TÝN (5000 obyv., okres Domažlice): V Horšovském Týně uspořádali 11. a 12. 4. 1997 v po-

řadí už 17. okresní divadelní přehlídku, na které vystoupil i domácí ochotnický soubor. (Domažlický deník, 11. 4. 1997)

HOŘICE (9000 obyv., okres Jičín): Divadelko mladých HREJŠIS, které působí od září 1996 v Hořicích, našlo azyl pod střechem Kulturního domu Koruna. Soubor, který má v současné době 20 členů, hraje divadlo pro děti, pokouší se kombinovat loutkové, činoherní a taneční divadlo. (Noviny Jičínska, 13. 3. 1997)

HRADEC KRÁLOVÉ (100 tis. obyv.): Ve dnech 17. - 25. 5. 1997 se v Hradci Králové uskutečnil 3. mezinárodní festival Divadlo evropských regionů, jehož pořadatelé jsou místní scény Křicepovo divadlo a Divadlo Drak s hmotným přispěním a garancí MK ČR a s významnou finanční podporou SPT Telecom. Do nabíhého programu byla kromě několika divadel z ČR (včetně pořadajících) zařazena představení souborů ze Slovenska, Ruska, Belgie, Švédska, SRN, Francie a USA. Nejvýznamnějším hostem akce byl místní rodák, v Izraeli žijící spisovatel Viktor Fischl. (Právo, 23. 4. 1997)

KOPŘIVNICE (24 tis. obyv., okres Nový Jičín): Soubor Rolníka z Kopřivnice uspořádal 12. a 13. 4. 1997 přehlídku loutkových divadel Kopřivnická '97. Účinkovaly tu soubory z Kmova, Kroměříže, Olomouce, Opavy, Ostravy a Hradce Králové. Samotná Rolníka, od jejíhož vzniku uplynulo 47 let, řeší problém s hereckým obsazením, loutkáři hledají své nástupce. Většina z jejích 14 členů přišla do souboru před 20 i více lety. Současný repertoár souboru tvoří 6 pohádek. I přes uvedené problémy zvítězil na oblastní přehlídce v Opavě a postupil na Loutkářskou Chrudim. Jeho představení jsou v posledních 7 sezónách vyprodána. (Svoboda-Severomoravský deník, 14. 4. 97)

LITVÍN (29 tis. obyv., okres Most): Docela malé divadlo Litvínov si 4. 4. 1997 připomnělo 35 let své historie. Nevěnovalo se pouze divadlu, ale také poezii, folkloru, rockové i jazzové hudbě. V jeho organizaci zde byly pořádány Docela malé porty, vzniklo hnutí Brontosaurus, úspěšnost činnosti připomínají i vavříny z celostátních přehlídek amatérských divadel. (Deník Chomutovska, 7. 4. 1997)

LOUNY (23 tis. obyv.): V březnu 1997 proběhla v Lounech 13. severočeská regionální přehlídka loutkářských souborů. Zvítězil soubor Spojáček z Liberce, který postupil na národní přehlídku Loutkářská Chrudim. (Svobodný hlas, č. 12, 1997)

LUŽE (okres Chrudim): Dne 20. 2. 1997 převzal za Pražském hradě jednatel a kronikář Dramatického kroužku „Jaroslav“ z Luže na Chrudimsku cenu Nadace Místa v srdci jako výraz uznání, obdivu a díky ochotnickému souboru, který je jedním z nejstarších v ČR a stále je nepřetržitě aktivní. Se svými inscenacemi se zúčastnil krajských kol i celonárodních přehlídek ve Vysokém nad Jizerou. Byl pořadatelem regionálního předvýběru venkovských divadelních souborů východních Čech a tradičních Lužsko-košumberských hrátek. V rámci metodické pomoci amatérským kolektivům ze širokého okolí zve do prostor divadla přední ochotnické kolektivy z celé republiky. Posláním ceny Místa v srdci je podporovat rozvoj místních občanských aktivit. (Lužský zpravodaj, č. 3, 1997)

NAPAJEDLA (8000 obyv., okres Zlín): Cytyčtý ročník divadelního festivalu ochotnických souborů připravili v Napajedle na 19. až 25. 4. 1997. V tomto roce měl festival značné problémy s financováním, dokonce jsou obavy, aby nebyl ročníkem posledním. Každoročně mu OkÚ přiděluje 30 tis. Kč a zhruba stejnou částku si musí pořadatelé zajistit sami. Na přípravě festivalu se podílí nejen místní divadelní soubor Zd. Štěpánka a klub kultury, ale také někteří členové Městského divadla ve Zlíně. Do letošního

ročníku se přihlásilo 19 souborů, z nichž si sedmičlenná porota vybrala pro přehlídku 7 titulů. (Zlínské noviny, 26.3.1997)

NÁCHOD (21 tis. obyv.): Již více než 40 let hraje v Náchodě pohádky Loutková scéna Dětem pro radost. Během divadelní sezóny navštívilo její představení přes 1 tis. dětí. Loutkoherci své inscenace klasických i moderních pohádek hrají s marionetami i spodovými maňásky či javajkami. Soubor měl k 1.1.1997 8 stabilních členů. (Náchodský zpravodaj, č. 3, 1997)

NERATOVICE (16 tis. obyv., okres Mělník): Loutkový soubor Sluníček vznikl v Neratovicích již v 60. letech. Postupem času změnil styl a zaměření. V současnosti pořádá o sobotách a nedělích představení pro veřejnost, v týdnu pro děti z mateřských škol. V r. 1996 poprvé vystoupil na Celákovických letních. MěU v Neratovicích mu propůjčuje prostor pro zkoušky v divadle Lipa. (Spolana, č. 3, 1997)

NOVÁ PAKA (9000 obyv., okres Jičín): Ve školním roce 1996/97 založili studenti KING-klub individualit novopackého gymnázia. Kroužek humanitních orientovaných studentů rozvinul několik zajímavých aktivit. Začali vydávat studentské noviny Faux pas. Rétoriku a teorii argumentace si prověřují v praxi v celostátní soutěži zvané Debatní liga (soutěž česká, anglická). Připravili již 6. ročník celostátní literární soutěže v oboru bláznivá fantazie Prášíladi. Další aktivitou je divadlo, na studování muzikálu Vítězství II. Premiéra se odehrála 6. 2. 1997 v Městském kulturním středisku. (Acht, č. 1, 1997)

NOVÝ BOR (13 tis. obyv., okres Česká Lípa): DDM Smetanka v Novém Boru na Českolipsku uspořádal 8.3.97 Okresní přehlídku dětských divadelních a loutkářských souborů (novoborský soubor Koukadlo, Klíč z Č. Lípy atd.). (Novoborský měsíčník, č. 3, 1997)

NÝRANY (7000 obyv., okres Plzeň-sever): Čtrnáct souborů a 250 herců z celých západních Čech se přihlásilo k účasti na regionální přehlídce dětských recitačních, loutkářských a divadelních kolektivů v Nýranech 15. a 16. 3. 1997. Byly připraveny též doprovodné semináře pro vedoucí souborů a děti, zaměřené na divadelní práci a dramatickou výchovu. Přehlídku uspořádalo kulturní středisko Esprit Plzeň ve spolupráci s IPOS-ARTAMA Praha. (Plzeňský deník, 15.3.1997)

OLMOUC (106 tis. obyv.): Koncem r. 1996 schválila Rada města Olomouce vyhlášení grantů v rámci programu oživení centra města. Byloypsáno výběrové řízení v tematických okruzích „Hudba v ulicích města Olomouce“ a „Divadlo nebylo vždy kamenné“. Při posuzování předložených projektů budou preferovány takové, které nabídnou něco nového a pokryjí co největší část letní sezóny. (S 97, č. 12, 1997)

OPAVA (64 tis. obyv.): Vlastivědná společnost Slezského zemského muzea připravila na 18. 3. 1997 besedu Loutkové divadlo v minulosti a současnosti s ukázkami loutek. (Svoboda-Slezský deník, 17.3.1997)

OPAVA (64 tis. obyv.): V Památníku Petra Bezruče v Opavě byla instalována výstava s názvem Dětská fantazie, na níž jsou prezentovány výtvarné práce

děti - 138 loutek, přihlášených do soutěže u příležitosti zahájení výstavy Loutkové divadlo v Opavě 1951 - 1996.

(Svoboda-Slezský deník, 28.3.1997)

PELHŘIMOV (17 tis. obyv.): V r. 1997 vzpomíná pelhřimovský spolek divadelních ochotníků Rieger již 103 let své existence. (Zpravodaj kulturního střediska Pelhřimov, č. 2, 1997)

PLZEŇ, ZÁPADNÍ ČECHY: Plzeňské Kulturní středisko Exprit připravilo na 6. 4. 1997 Regionální přehlídku amatérských loutkářských souborů západních Čech. (Plzeňský deník, 5.4.1997)

POLICE NAD METUJÍ (4500 obyv., okres Náchod): V Kolárově divadle v Polici nad Metují stoupá od r. 1994 návštěvnost. V r. 1995 ho navštívilo 8 536 diváků, v r. 1996 již 11 221 diváků, např. divadelní představení navštívilo v r. 1996 3 076 diváků (v r. 1995 1 245), koncerty 2 148 (2 712), pořady pro děti 4 346 (3 513) diváků. (Policický zpravodaj, č. 3, 1997)

PRAHA 1: V podzemních prostorách Divadla Minor v Praze 1, kde z bývalé truhlárny vznikla na podzim 1996 Galerie loutek, začínají pravidelná komorní představení pro dospělé diváky. Prostor zaplněný loutkami, který ve dne slouží dětem jako minigalerie, bude využíván pro drobné projekty autorského divadla jednoho, případně 2-3 herců. První inscenace (Saint-Exupéryho Malý princ) je kombinací živého herectví, filmové projekce a stínohry v odrazu zrcadla. Scéna má kapacitu 40 míst. (MF Dnes, 8.4.1997)

PRAHA 7: Festivalem mimického a komediálního divadla zahájilo 11.5. 1997 svou činnost Divadlo Alfred ve dvore. V ul. Františka Křížka v Praze 7 - Holešovicích je vybudovalo občanské sdružení v čele s mimem, hercem a pedagogem C. Turbou. Divadlo chce zaplnit mezeru po zániku posledního divadla pantomimy v metropoli (Gagu B. Hybnera) a navázat na tradici Prahy jako významného evropského centra pantomimy, která již opustila jeviště Divadla Na zábradlí a Branického divadla. Kromě renomovaných umělců nabídne nové divadlo prostor i začínajícím talentovaným mimům a tanečníkům. (MF Dnes, 23.4.1997)

PŘIBÝSLAV (4000 obyv., okres Havlíčkův Brod): Kulturní dům v Přibyslavi připravil na duben 1997 výstavu ke 140 letům trvání místního amatérského divadelního souboru. Vystaveny byly staré fotografie, historické plakáty a kompletní přehled všech her a představení. (Noviny Vysočiny, 5.4.1997)

RUMBURK (11 tis. obyv., o. Děčín): Občanské sdružení divadelní soubor Hraníčář připravilo na dny 28.4. až 4.5. 1997 přehlídku klasického divadla pro dospělé i malé diváky RUMBURKUV PRSTEN. Na programu přehlídky bylo 5 inscenací amatérských divadelních souborů a jednoho hosta (Hraníčář Rumburk, Jirásek Ces. Lipa, 2x Rádobydivadlo Klapý a Víta Marčík z Hosina). Součástí přehlídky byly Carodějnický bál a divácká soutěž. (MS)

RÝMAŘOV (9000 obyv., okres Bruntál): V Rýmařově se 4. a 5. 4. 1997 uskutečnila přehlídka dětských divadelních, loutkářských a recitačních souborů severní Moravy a Slezska, jejíž vítězové postoupili na Dětskou scénu do Ústí nad Orlicí. Soutěže se zúčastnilo 8 souborů. (Svoboda-Slezský deník, 7.4.1997)

SLANÝ (16 tis. obyv., okres Kladno): Amatérský divadelní soubor Dividvílko ve Slaném vzpomíná v r. 1997 25. výročí svého založení. V jeho dramaturgii převládají malé formy a autorská představení. Pro svou činnost má příznivé podmínky - od města dostává za symbolické nájemné jedné koruny ročně prostory. O kvalitách jeho inscenací svědčí vedle zájmu domácího publika i to, že je zván do zahraničí - mj. se zúčastnil světového festivalu „Hallenden“ v Norsku, belgického frankofonního festivalu atd. (Právo, 18.4.1997)

Králové: Loutková scéna ve Smířicích působí 71 let. Po celou dobu hraje pravidelně divadlo pro děti. V současné době má soubor 26 členů, jeho zřizovatelem je místní kulturní středisko. (Noviny Náchodsko)

STRAKONICE (25 tis. obyv.): Na dny 3. - 5. 4. 1997 připravili ve Strakonicih 32. ročník přehlídky amatérských loutkářských souborů Skupovy Strakonice. Do programu zahajovacího dne byla zařazena pouliční divadla, poté především pohádková představení v podání 9 souborů z celé ČR. Součástí akce je výstava loutek výtvarnice M. Bartoňové. (ZN, 3.4.1997)

TŘEBOŇ (9000 obyv., okres Jindřichův Hradec): Městské zastupitelstvo v Třeboni schválilo na svém lednovém zasedání r. 1997 finanční příspěvky amatérským uměleckým souborům města na r. 1997: Třeboňský symfonický orchestr 70 tis. Kč, Třeboňští písteři II 70 tis. Kč, pěvecký sbor Pěs-lav-Ozvěna 20 tis. a loutkářský soubor 30 tis. Kč. (Třeboňský svět, č. 3, 1997)

TŘEBOŇ (9000 obyv., okres Jindřichův Hradec): V Divadle J. K. Tyla v Třeboni proběhla 1.3.1997 přehlídka amatérských loutkářských a činoherních divadelních souborů jihočeského regionu, souborů hrajících pro děti (Krajánek z Lednice, Skličko z Chlumu u Třeboně, Divadlo O. Nedbala z Tábora atd.). Přehlídka se konala za finanční podpory OkÚ Jindřichův Hradec. (Třeboňský svět, č. 3, 1997)

TŘEŠTĚ (6000 obyv., okres Jihlava): Tradiční přehlídku ochotnických divadelních souborů Třeštského divadelního jaro '97 připravilo na 5. - 15. 4. 1997 za podpory Komerční banky a.s. Městské kulturní středisko v Třeboně na Jihlavsku. Do programu bylo zařazeno 7 večerních představení i víkendové pohádky pro děti s cca 200 účinkujícími. (Jihlavské listy, 4.4.1997)

UNIČOV (13 tis. obyv., okres Olomouc): Tradice ochotnického divadla bude obnovena v Uničově na Olomoucku. První schůzku zájemců připravilo Městské kulturní zařízení na 10. 4. 1997. V sále kina, kde MKZ působí, by také měli adepti amatérského herectví nacvičovat. (Moravský den, 7.4.1997)

ÚSTÍ NAD LABEM (100 tis. obyv.): Jako první činoherní ochotníci v ČR vstoupili do sítě Internet členové Amatérského souboru mladých Malého divadla Setuzy v Ústí nad Labem. Vlastní internetovou stránku založili u příležitosti premiéry své první hry (Sněhurka a sedm trpaslíků) dne 5. 4. 1997. Setuza mladé amatéry podporuje - poskytuje jim zdarma prostory, členové divadla zase hrají pro její zaměstnance. (ZN, 8.4.1997)

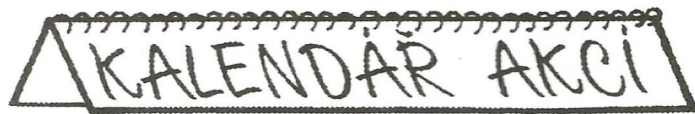
ÚSTÍ NAD ORLICÍ (15 tis. obyv.): Dům dětí a mládeže a Středisko kulturních služeb v Ústí nad Orlicí vyhlásily pro děti a mládež výtvarnou soutěž nazvanou Já a divadlo. Soutěž se koná u příležitosti 26. celostátní přehlídky dětských divadelních a loutkářských kolektivů. Soutěžící se mohou inspirovat zážitky z divadelních představení, postavami, loutkami, scénou, mohou použít jakoukoli výtvarnou techniku. Soutěží se ve 3 kategoriích - 6-10, 11-15 a do 18 let. Soutěžní práce přijímá Dům dětí a mládeže v Ústí nad Orlicí do 13. 5. 1997. Oceněné práce budou vystaveny v ústeckém kulturním domě v průběhu konání přehlídky Dětská scéna (13. až 21. 6.). (Orlické noviny, 13.3.1997)

VELKÉ BYSTRICE (okres Olomouc): V r. 1997 oslavil ochotnický divadelní soubor ve Velké Bystrici na Olomoucku 120. výročí svého vzniku. Dne 3. 7. 1877 tu podepsalo 18 mladenů a dívek zakládací listinu Jednoty divadelních ochotníků. (Velkobystřické noviny, č. 2, 1997)

VYSOKÉ MÝTO, LITOMYŠL (okres Ústí nad Orlicí, Svitavy): Divadelní spolek Vostružák tvoří 3 loutkoherce z Vysokého Mýta a Litomyšle Daniela Yoberová, Irena Truhlářová a Magda Žáková. V r. 1997 připravily představení „Cirkus Ric Puc“, ve kterém dětem předvádějí klasické loutky. (Obecní noviny, č. 3, 1997)

ZÁBŘEH (15 tis. obyv., okres Šumperk): Klub KVDC Zábřeh požadoval po místním ochotnickém souboru, který dosud působil jako jeho součást, aby si zřídil občanské sdružení. Divadelníci to však odmítli. Podle slov ředitelky Klub nemůže ze zákona být zřizovatelem žádného dalšího subjektu. Klub je závislý na dotaci města a vykazování podobných aktivit jako je provozování ochotnického souboru je problematické. Na druhé straně divadelní amatéři jsou zaměstnanci lidé a zřízení občanského sdružení by bylo pro ně velmi náročné. Starosta města Milan Sebesta situaci vyřešil s tím, že minimálně do podzimu zůstane soubor součástí klubu a mezitím budou představitelé města hledat cesty k dalšímu řešení. (Region-Sumperk a Zábřeh, č. 9, 1997)

ŽEBRÁK (okres Beroun): Výstavu dokumentující 185 let trvání ochotnického divadla v Žebráku připravuje zdejší Divadelní soubor K. J. Erbeny. Expozice je otevřena od 29. 4. 1997 do listopadu, kdy bude v Žebráku zahájena jubilejní přehlídka amatérského divadla Erbenův Žebrák. Podle dochovaných dokumentů se tu divadlo hrálo již v r. 1750, nepřetržitě ovšem až od r. 1812. (Právo, 16.4.1997)

ČERVEN - SRPEN

1. - 6.7. **LOUTKÁŘSKÁ CHRUDIM** - národní přehlídka amatérského loutkářství
18. - 19. a 25. - 26.7. **Lužsko Košumberské hrátky** - vystoupení divadelních souborů na nádvoří hradu Košumberku
6. - 12.7. 20.7. - 2.8. **Živé divadlo - Brno, Lažánky** - divadelní dílna směřující ke kořenům divadelní tvorby
25. - 27.7. **Divadlo v trávě - Bechyně** - přehlídka pod širým nebem
1. - 9.8. **JIRÁSKŮV HRONOV** - celostátní mezidruhová přehlídka s účastí zahraničních souborů (Klub (nejen) mladých divadelníků, Kurs praktické režie ap.)
10. - 16.8. **Brno, Lažánky** - dílna pantomimy
16. - 23.8. **Šumperk** - národní divadelní dílna
12. - 14. a 19. - 21.9. **FEMAD LIBICE NAD CIDLINOU** - festival a dílna divadla pro děti